

INHOUD

	VOORWOORD	5
1.	VOORSTELLING VAN HET INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKINGSVERBAND	6
1.1.	ALGEMEEN	7
1.2.	VISIE OP HET LOKALE CULTUREEL-ERFGOEDEBELEID: CULTUREEL ERFGOED IN/UIT DE MARGE – GRENSVERLEGGEND VOOR CULTUREEL ERFGOED	8
1.3.	AFSTEMMING OP DE STRATEGISCHE MEERJARENPLANNING	9
2.	WIJZE WAAROP LOKALE BELANGHEBBENDEN BIJ HET LOKALE CULTUREEL-ERFGOEDEBELEID BETROKKEN WORDEN	10
2.1.	BETROKKENHEID BIJ DE OPMAAK VAN DE AANVRAAG	11
2.2.	BETROKKENHEID TIJDENS DE BELEIDSPERIODE 2015-2020	11
3.	GEGEVENSVERZAMELING EN –ANALYSE	13
3.1.	GEGEVENSVERZAMELING	14
3.1.1.	Erfgoedactoren en het erfgoed waar ze zorg voor dragen	14
3.1.1.1.	Archieven	14
3.1.1.2.	Erfgoedbibliotheekcollecties	15
3.1.1.3.	Musea	15
3.1.1.4.	Bezoekerscentra	16
3.1.1.5.	Privépresentaties	17
3.1.1.6.	Erfgoedverenigingen	18
3.1.1.6.1.	Heemkundige kringen	18
3.1.1.6.2.	Verenigingen voor erfgoedstudie	18
3.1.1.6.3.	Verenigingen voor erfgoedbemiddeling	19
3.1.1.6.4.	Verenigingen voor erfgoedbeleving	19
3.1.1.6.4.1.	Stoeten	20
3.1.1.6.4.2.	Processies	20
3.1.1.6.4.3.	Andere	20
3.1.1.6.5.	Verenigingen voor materiële erfgoedzorg	21
3.1.1.7.	Organisaties met sterke raakvlakken met cultureel erfgoed	21
3.1.2.	Zwerfgoed	22
3.2.	GEGEVENSANALYSE	23
3.2.1.	Inleiding	23
3.2.2.	De cultureel-erfgoedactoren en het erfgoed dat ze koesteren	23
3.2.2.1.	Professionele sector	23
3.2.2.2.	Vrijwilligers	24
3.2.2.3.	Synergie vrijwilligers – professionele sector	24
3.2.3.	Grensoverschrijdende samenwerking	25
3.2.3.1.	Andere sectoren	25
3.2.3.2.	Andere regio's	26

4.	DOELSTELLINGEN MET HET OOG OP DE ZORG VOOR EN DE ONTSLUITING VAN HET LOKAAL CULTUREEL ERFGOED: BELEIDSPERIODE 2015-2020	27
4.1.	HET CULTUREEL ERFGOED WORDT VERDER OPGESPOORD EN TOEGANKELIJK GEMAAKT.	28
4.1.1.	CO ₇ initieert en ondersteunt voorbeeldprojecten op het vlak van inventarisatie en reikt hiervoor de nodige instrumenten en methodieken aan.	28
4.1.2.	CO ₇ spoort particuliere lokale collecties op en bewaart en ontsluit ze via de portaalwebsite 'WESTHOEK verbeeldt'.	29
4.2.	DE ZORG VOOR CULTUREEL ERFGOED WORDT VERBETERD.	30
4.2.1.	CO ₇ bouwt samen met de Provincie West-Vlaanderen de faciliteiten van de regionale depotwerking uit met een praktijkgerichte dienstverlening.	30
4.2.2.	CO ₇ ondersteunt samen met de Provincie West-Vlaanderen de collectiebeheerders bij de opslag van het cultureel erfgoed in het Regionaal Erfgoeddepot Potyze.	30
4.2.3.	CO ₇ initieert en ondersteunt de opmaak van een calamiteitenplan voor collectie-beherende cultureel-erfgoedorganisaties in de regio.	31
4.3.	CO₇ ZET EEN AANTAL STREEKTHEMA'S IN DE KIJKER EN STIMULEERT ONDERZOEK NAAR HET CULTUREEL ERFGOED GELINKT AAN DEZE THEMA'S.	32
4.3.1.	CO ₇ initieert en ondersteunt initiatieven met focus op een aantal streekthema's.	32
4.3.2.	CO ₇ stimuleert onderzoek over het cultureel erfgoed dat nieuw licht werpt op minder bekende facetten van het verleden van de regio en haar gemeenten.	32
4.4.	CO₇ WERKT AAN HET ERFGOEDBEWUSTZIJN IN EN OVER DE STREEK EN ZORGT ERVOOR DAT CULTUREEL ERFGOED MENSEN SAMENBRENGT.	33
4.4.1.	CO ₇ zorgt dankzij creatieve en efficiënte communicatie voor een gerichte promotie van het cultureel erfgoed en de bredere bekendmaking van de werking van de lokale cultureel-erfgoedactoren en -gemeenschappen.	33
4.4.2.	CO ₇ ondersteunt de ontwikkeling van vernieuwende instrumenten en methodieken om cultureel erfgoed zichtbaar en toegankelijk te maken.	34
4.4.3.	CO ₇ zet samen met de lokale archiefinstellingen in op de ontsluiting van historisch onderzoek over de regio.	35
4.4.4.	CO ₇ ontwikkelt samen met actoren in de regio initiatieven m.b.t. erfgoededucatie.	35
4.4.5.	CO ₇ brengt wijk-, dorps- en gemeentebewoners samen en laat hen kennismaken met elkaar en hun cultureel erfgoed	36
4.4.6.	CO ₇ zet in op duurzaamheid in al zijn facetten en werkt op een actieve en sensibiliserende manier samen met actoren in de marge van de cultureel-erfgoedsector.	36
4.5.	CO₇ ZET IN OP EEN KWALITEITSVOL LOKAAL ONDERSTEUNINGSBELEID VOOR CULTUREEL ERFGOED.	37
4.5.1.	CO ₇ begeleidt collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties in de regio om hun kwaliteitslabel te halen en begeleidt organisaties die een lokale, regionale of Vlaamse indeling willen aanvragen.	37
4.5.2.	CO ₇ stimuleert intergemeentelijk overleg en samenwerking binnen de diverse deelsectoren van het cultureel-erfgoedveld, zowel tussen de professionele als de niet-professionele cultureel-erfgoedactoren.	38
4.5.3.	CO ₇ bouwt verder aan een gevarieerd ondersteuningsaanbod om kwaliteitsvolle activiteiten op het vlak van cultureel erfgoed te stimuleren en samenwerking te bevorderen.	38

5.	DE UITVOERING VAN HET COMPLEMENTAIR CULTUREEL-ERFGOEDBELEID	40
5.1.	HET ONDERSTEUNINGSBELEID VAN DE ZEVEN GEMEENTEN	41
5.2.	HET ONDERSTEUNINGSBELEID VAN CO ₇	41
5.2.1.	Directe ondersteuning = financiële ondersteuning	42
5.2.1.1.	Structurele ondersteuning	42
5.2.1.1.1.	Lokale indeling van musea en culturele archiefinstellingen	42
5.2.1.1.2.	Periodieke publicaties/jaarboeken	43
5.2.1.2.	Projectmatige ondersteuning	43
5.2.2.	Indirecte ondersteuning: inhoudelijke, promotionele en logistieke ondersteuning	43
6.	INSPANNINGEN OP HET VLAK VAN DUURZAAMHEID EN MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE DIVERSITEIT	44
7.	ZAKELIJK BEHEER EN ORGANISATIE	47
7.1.	ZAKELIJK BEHEER	48
7.1.1.	Inhoudelijke aansturing, opvolging en evaluatie van de uitvoering van het convenant	48
7.1.2.	Controlemechanismen	48
7.1.3.	CO ₇ : Archeo ₇ , Cultuurdienst CO ₇ en Erfgoedcel CO ₇	49
7.1.4.	Vrijwilligersmanagement: de vrijwilliger staat centraal	49
7.2.	ORGANISATIE	52
7.2.1.	Inbedding van de cultureel-erfgoedcel binnen CO ₇	53
7.2.2.	Opvolging en evaluatie van de werking van de cultureel-erfgoedcel	53
7.2.3.	Personeelsbeleid	54
8.	MEERJARENBEGROTING 2015-2020	56
8.1.	INKOMSTEN	60
8.1.1.	Financiële, personele en logistieke inbreng door CO ₇	60
8.1.2.	Werkingsubsidie van de Vlaamse Gemeenschap	60
8.1.3.	Inkomsten uit activiteiten	60
8.1.4.	Overdracht	61
8.2.	UITGAVEN	61
8.2.1.	Algemene uitgaven	61
8.2.2.	Personeelsuitgaven	61
8.2.3.	Uitgaven voor projectwerking	61
8.2.4.	Uitgaven voor lokaal ondersteuningsbeleid	61
BIJLAGE 1.	REGLEMENT VAN 26 MAART 2014 VAN DE PROJECTVERENIGING CO7 VOOR DE INDELING EN STRUCTURELE SUBSIDIËRING VAN MUSEA EN CULTURELE ARCHIEFINSTELLINGEN OP LOKAAL NIVEAU	62

VOORWOORD

Tijdens de beleidsperiode 2009-2014 heeft de projectvereniging CO₇ het intergemeentelijke cultuurbeleid op de kaart gezet. Hierbij vervulde de beeldbank 'WESTHOEK verbeeldt' haar rol als motor van de intergemeentelijke cultureel-erfgoedwerking. De samenwerking zorgde in de Zuidelijke Westhoek voor een dynamiek die niet meer weggedacht kan worden.

Onder het motto "Samen doen wat lokaal niet kan" wil CO₇ het culturele veld zowel verdiepen als verbreden. De karakteristieke kleinschaligheid en dunbevolktheid vereisen een bundeling van krachten, kennis en middelen. CO₇ positioneert zich als een katalyserende én een ondersteunende kracht in dit proces.

De zeven gemeenten willen deze samenwerking tijdens de komende beleidsperiode verder uitbouwen. Op die manier willen zij tot een integraal en geïntegreerd lokaal cultureel-erfgoedbeleid komen. Deze doelstelling ligt opnieuw aan de basis van het beoogde convenant 2015-2020. Om het lokale erfgoedveld tijdens de komende periode maximaal te kunnen ondersteunen, is het belangrijk deze krachtenbundeling niet enkel verder te zetten, maar ook verder uit te bouwen.

De kansen en uitdagingen voor het cultureel erfgoed in de Zuidelijke Westhoek zijn divers. CO₇ wil in dit document de intenties formuleren die nodig zijn om het aanwezige erfgoed verder de waardering te geven die het verdient. We tasten nieuwe instrumenten, acties en methodieken af om de relatie tussen de inwoner en zijn of haar cultureel erfgoed te verstevigen. De versterkende kracht van samenwerking wordt zowel intergemeentelijk, integraal én geïntegreerd aangepakt. Op die manier kan het aanwezige erfgoed met de nodige zorg omringd worden en krijgt de inwoner dankzij een maximale bundeling van de krachten zicht op en inzicht in zijn of haar cultureel verleden.

Schepen Loes Vandromme, Poperinge - Voorzitter CO₇
Schepen Wieland De Meyer, Heuvelland
Schepen Jef Verschoore, Ieper
Schepen Marleen Soete, Langemark-Poelkapelle
Schepen Katelijn Poissonnier, Mesen
Schepen Frans Masson, Vleteren
Schepen Ingrid Vandepitte, Zonnebeke

1. VOORSTELLING VAN HET INTERGEMEENTELIJKE SAMENWERKINGSVERBAND

Fransen douaniers liggen langs de grens vergezeld van hun waakhonden om mogelijke smokkelaars op heterdaad te betrappen, 1900-1914. *Privécollectie, 'WESTHOEK verbeeldt'*

1.1. ALGEMEEN

De projectvereniging CultuurOverleg Zeven, afgekort CO₇, werd opgericht in 2005 en wil **zuurstof geven aan cultuur** zodat de regio kan innoveren en evolueren – ook op het vlak van erfgoedzorg en -werking. Het intergemeentelijke samenwerkingsverband voor cultuur, erfgoed en archeologie wordt gevormd door de gemeenten Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mesen, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke.

De basisdoelstelling van CO₇ is om culturele meerwaarden te creëren door overleg en samenwerking tussen de diverse culturele actoren in de regio. Deze basisdoelstelling werd in de volgende strategische doelstellingen vertaald:

- CO₇ vervult in de Zuidelijke Westhoek een intermediaire, ondersteunende en faciliterende rol.
- CO₇ stimuleert samenwerking en netwerking in en vanuit de CO₇-regio.
- CO₇ ondersteunt en neemt deel aan een bovenlokaal communicatienetwerk van cultuurbemiddelaars.
- CO₇ ontwikkelt innoverende initiatieven.

Om dit te realiseren zijn er binnen CO₇ drie diensten: Cultuurdienst CO₇, Erfgoedcel CO₇ en Archeo₇.

CO₇ wil:

- een afstemming van het culturaanbod realiseren door acties op het domein van het erfgoed, de kunsten, de sociaal-culturele sector en de cultuurcommunicatie;
- het bestaande aanbod beter bekend maken aan en toegankelijker maken voor een ruim publiek en hiervoor kwalitatieve communicatiekanalen ontwikkelen;
- culturele ontwikkelingen stimuleren die de mogelijkheden van een afzonderlijke gemeente overstijgen en hiervoor culturele projecten op schaal van de regio ontwikkelen;
- een cultureel imago opbouwen gebaseerd op het profiel en de kenmerken van de regio en op die manier werken aan de uitstraling van de regio;
- een gezamenlijk beleid voor het archeologisch erfgoed in de streek uitwerken met een intergemeentelijke archeologische dienst die zijn werking baseert op de jaarlijks af te sluiten resultaatsverbintenis met het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid;
- samenwerken voor de uitvoering van een geïntegreerd en integraal lokaal cultureel-erfgoedbeleid dat gericht is op een betere zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed op het grondgebied van de zeven gemeenten door het afsluiten van een cultureel-erfgoedconvenant met de Vlaamse Gemeenschap.

GEMEENTE	INWONERSAANTAL OP 1/1/2014
Heuvelland	7.849
Ieper	34.923
Langemark-Poelkapelle	8.007
Mesen	1.037
Poperinge	19.894
Vleteren	3.668
Zonnebeke	12.382
Totaal	87.760

1.2. VISIE OP HET LOKALE CULTUREEL-ERFGOEDBELEID: CULTUREEL ERFGOED IN/UIT DE MARGE – GRENSVERLEGGEND VOOR CULTUREEL ERFGOED

Missie:

CO₇ wil het cultureel erfgoed in de gemeenten Heuvelland, Ieper, Langemark-Poelkapelle, Mese, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke uit de marge halen en vóór het voetlicht brengen. CO₇ wil een grensverleggend cultureel erfgoedbeleid voeren in samenwerking met alle betrokken erfgoedgemeenschappen. Samen met een netwerk van vrijwillige en professionele partners in en buiten de regio wil CO₇ de zorg voor en de ontsluiting van het lokale cultureel erfgoed verbeteren. CO₇ wil dit doen door ondersteuning te bieden aan iedereen die met erfgoed bezig is, door een knooppunt te zijn waarlangs kennis en deskundigheid uitgewisseld worden en door inspirerende projecten op te starten. Daarnaast wil CO₇ een aanspreekpunt en een bruggenbouwer zijn over de grenzen van dorpen, gemeenten, opinies, generaties en interesses heen. Samen met de inwoner wil CO₇ grasduinen in de rijke geschiedenis van de Zuidelijke Westhoek: een landelijke grensregio getekend door vele historische kantelmomenten, maar ook met veel 'kleine' verhalen. CO₇ is ervan overtuigd dat cultureel erfgoed mensen dichterbij elkaar brengt. In de regio vindt zowel de inwoner als de bezoeker een verleden dat ons samenleven bindt en (onder)scheidt.

Visie:

Door bestaande erfgoedgemeenschappen te ondersteunen en de vorming van nieuwe, zowel in als buiten de regio, te stimuleren, wil CO₇ het aanwezige cultureel erfgoed van de regio op een duurzame manier toegankelijk maken en beheren. CO₇ zet in op exploratie in de meest brede zin van het woord. Door het stimuleren van onderzoek en het inzetten op behoud en beheer wordt het cultureel erfgoed publiekstoegankelijk gemaakt zonder het erfgoed in gevaar te brengen. Samenwerking is het sleutelwoord. In een uitgestrekt en dunbevolkt gebied is de bundeling van krachten noodzakelijk om de nadelen van kleinschaligheid (bescheiden bestuurskracht, weinig personeel, relatief weinig infrastructuur en vaak slechte mobiliteit) te pareren. De perifere ligging begrenst, maar stimuleert ook een specifieke dynamiek. CO₇ kent een flexibele werking. Afhankelijk van het project wordt ingespeeld op de noden. CO₇ detecteert, neemt vast en tilt op.

Door de ondersteuning van erfgoedspelers worden banden gesmeed tussen het heden en verleden van de bewoners en passanten. De bouwstenen hiervoor – het erfgoed zelf – zijn verspreid en vaak nog niet of nauwelijks gekend, laat staan goed ontsloten of met elkaar verbonden. CO₇ wil zowel in de breedte als in de diepte werken. Er is in de Zuidelijke Westhoek veel erfgoed verloren gegaan als gevolg van de Eerste Wereldoorlog. Die heeft niet alleen diepe sporen achtergelaten, maar heeft ook sporen definitief uitgewist. De aandacht voor deze wereldbrand, zeker naar aanleiding van de 100-jarige herdenking, en de impact ervan op de regio, zorgen ervoor dat het andere erfgoed en de zorg ervoor onderbelicht zijn.

Dit gegeven en de vaststelling dat de cultureel-erfgoedgemeenschap rond de Eerste Wereldoorlog erg ruim is in vergelijking met andere thema's, deed Erfgoedcel Ieper in 2005 de kaart trekken voor het andere onbekende, onbemande en daardoor vaak bedreigde erfgoed. CO₇ heeft deze visie gedurende de beleidsperiode 2009-2014 verder gehanteerd, zonder de ogen volledig voor dit wereldgebeuren te sluiten. Door vragen van allerlei aard zijn er de laatste jaren enkele acties op touw gezet waarbij de focus wél op de Eerste Wereldoorlog lag. CO₇ zal blijven ingaan op dergelijke vragen, maar er niet proactief op inzetten.

CO₇ wil een gebalanceerd erfgoedbeleid uitwerken, complementair aan de vele actoren in de regio, waarbij ook aandacht is voor de 'kleine' persoonlijke verhalen. Tijdens dit proces komt iedereen aan bod, zij die al lang in de streek wonen en nieuwkomers, zij die zich opgenomen voelen in de gemeenschappen en zij die het gevoel hebben aan de rand ervan of er zelfs buiten te staan. We willen verschillende initiatieven nemen met en voor kansengroepen.

CO₇ gebruikt 'In en uit de marge' als kader voor het cultureel-erfgoedconvenant. Het perspectief vanuit de marge is anders dan vanuit het centrum. Een gebied in de marge is een overgangsgebied. Het ligt aan een lands-, taal- en/of cultuurgrens en er zijn contacten met de overkant en de buitenkant. Hierdoor ontstaan mengvormen en dynamiek, die kunnen leiden tot experiment en vernieuwing. Er wordt samengewerkt met actoren in de marge van

het erfgoedveld. Deze intersectorale samenwerking haalt het erfgoed en de erfgoedgemeenschappen optimaal uit de marge, waardoor ontsluiting en valorisatie mogelijk zijn. De partners in het convenant hebben als opdracht opmerkzaamheid te bewerkstelligen. Door zoveel mogelijk mensen te betrekken bij hun eigen erfgoed en dat van anderen in hun wijk, dorp of regio, voelen mensen zich meer verbonden met hun eigen verleden, met elkaar en met hun omgeving.

1.3. AFSTEMMING OP DE STRATEGISCHE MEERJARENPLANNING

CO₇ stelde begin 2013 een visienota op die meegenomen werd in de strategische meerjarenplanning van elke gemeente. Deze visienota omvat de historiek van CO₇, het traject m.b.t. de intergemeentelijke beleidsplanning, de toekomst en de financiering van CO₇.

CO₇ stelt aanvullend aan de strategische meerjarenplannen deze aanvraag voor een nieuw cultureel-erfgoedconvenant op. We exploreren verder met de gemeenten de mogelijke samenwerkingsverbanden en zetten in op de aanpak van gemeenschappelijke aandachtspunten.

Hierna sommen we enkele voorbeelden van doelstellingen en acties op die zijn opgenomen in de strategische meerjarenplannen van de gemeenten. Enerzijds betreft dit gemeenschappelijke elementen voor de zeven gemeenten: de organisatie van Erfgoeddag, de digitale ontsluiting van cultureel erfgoed, de verdere uitbouw van de vrijwilligerswerking, een toekomstvisie voor parochiekerken, de herdenking van de Eerste Wereldoorlog (bijvoorbeeld herdenking van de Studentenmoord in Langemark-Poelkapelle en de fietsroute over de gasaanvallen), ... Anderzijds gaat het over specifieke zaken per gemeente: het vernieuwen van de volksverhalenroute in Langemark-Poelkapelle, de ontwikkeling van Ieper vredesstad als wereldwijde referentie voor herdenking, de realisatie van een nieuw stadsmuseum in Ieper, de verdere uitbouw van het Hopmuseum, het behalen van het kwaliteitslabel voor het Stadsarchief Poperinge, de ondersteuning van de Heksenstoet, de uitbouw van een bezoekerscentrum in Kemmel, een event rond lokale geschiedenis/lokale kunstenaars in Poperinge, opening van het bezoekerscentrum in Mesen, ...

Deze inbedding van de zorg voor en ontsluiting van het cultureel erfgoed in de strategische meerjarenplannen van de gemeenten is een garantie voor een duurzaam lokaal erfgoedbeleid. We beschouwen zowel de meerjarenplannen als deze aanvraag voor een cultureel-erfgoedconvenant als een dynamisch gegeven met het oog op een efficiënt en effectief beleid. De concrete uitwerking van het cultureel-erfgoedconvenant gebeurt in nauw overleg met de lokale besturen van de zeven gemeenten (zie 2.2, 7.1.1 en 7.2.2).

2.

WIJZE WAAROP LOKALE BELANGHEBBENDEN BIJ HET LOKALE CULTUREEL-ERFGOEDBELEID BETROKKEN WORDEN

DE EEUWFEESTVIERING VAN DE MUZIEKMAATSCHAPPIJ.
"DE KONINKLIJKE FANFARE " TE MESEN - 18/5/50.

De Koninklijke Fanfare van Mesen vierde op 18 mei 1950, omwille van de oorlog, met tien jaar vertraging haar eeuwfeest.

Collectie Geschiedkundig Museum Mesen, 'WESTHOEK verbeeldt'

2.1. BETROKKENHEID BIJ DE OPMAAK VAN DE AANVRAAG

Rond de beleidsuitdagingen voor CO₇ werden in het voorjaar van 2013 verschillende gesprekken gevoerd met het oog op de beslissing over de verlenging van de projectvereniging. Met de cultuurbeleidscoördinatoren/cultuurverantwoordelijken en het bestuur vond een overleg plaats op 27 februari. Ter voorbereiding hiervan maakte CO₇ een werkingsverslag op voor iedere gemeente van de periode 2008-2013. Vervolgens werd op 29 en 30 april een reflectiemoment georganiseerd met de stuurgroepen, het bestuur en externen. In mei stond de bespreking van de financiering en de opdracht van CO₇ centraal op de agenda van de raad van bestuur van CO₇.

Vervolgens legde de raad van bestuur medio 2013 het traject voor de aanvraag van een cultureel-erfgoedconvenant 2015-2020 vast. Er werd een planningsteam aangesteld. Dit team bestond uit een vertegenwoordiging van de verschillende gemeenten en verschillende onderdelen van het lokale erfgoedveld (voorzitter heemkundige kring, stadsarchivaris, medewerker WOI-cel, coördinator Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels, cultuurbeleidscoördinator, ...). Het planningsteam vergaderde op 29 augustus 2013, 15 oktober 2013, 14 november 2013, 16 januari 2014 en 12 februari 2014.

De aanvraag werd eveneens besproken met de stuurgroep Cultuur. Dit is het adviesorgaan van Cultuurdienst CO₇ en verenigt alle cultuurbeleidscoördinatoren/cultuurverantwoordelijken van de zeven gemeenten. Specifiek voor de evaluatie en verdere ontwikkeling van het lokaal ondersteuningsbeleid werd er met hen vergaderd op 14 oktober 2013.

In de verschillende fasen werd de raad van bestuur van CO₇ op de hoogte gehouden van het proces en werden de keuzes besproken. Dit gebeurde op 29 augustus 2013, 23 oktober 2013, 26 november 2013, 16 december 2013, 29 januari 2014 en 26 februari 2014. De raad van bestuur keurde de aanvraag voor een nieuw cultureel-erfgoedconvenant 2015-2020 goed op 26 maart 2014.

Het lokale erfgoedveld participeerde in het proces op een rechtstreekse manier. Door de toenemende naam-bekendheid van CO₇ vinden veel mensen met vragen over cultureel erfgoed in de regio (en daarbuiten) de weg naar het intergemeentelijke samenwerkingsverband. Erfgoedcel CO₇ bouwde tijdens de voorbije jaren een stevig netwerk uit. De lokale cultureel-erfgoedspelers communiceerden hun noden en verwachtingen binnen de bestaande intergemeentelijke overlegstructuren. Een voorbeeld zijn de vergaderingen van de 'WESTHOEK verbeeldt'-medewerkers. Tijdens het Erfgoedcafé op 3 oktober 2013 in De Kazematten in Ieper werden, aan de hand van een SWOT-analyse, alle ideeën van de erfgoedgeïnteresseerden uit de regio verzameld. De resultaten van deze gegevensverzameling werden geanalyseerd en verwerkt in de aanvraag. De evaluatie van het huidige cultureel-erfgoedconvenant vormde mee de basis voor het formuleren van de doelstellingen 2015-2020.

Tijdens de opmaak van de aanvraag werd feedback gevraagd aan de musea, de archieven en de erfgoedverenigingen. De streekwerker cultuur van de Provincie West-Vlaanderen is en wordt nauw betrokken bij het erfgoedbeleid en de -activiteiten van CO₇. Er vond eveneens een overleg plaats met de streekwerker welzijn van de Provincie West-Vlaanderen over het intergemeentelijke beleid voor en met kansengroepen.

Erfgoedcel CO₇ participeerde aan de verschillende vergader- en ontmoetingsmomenten waarbij de nieuwe aanvraag het afgelopen jaar op de agenda stond: overleg met FARO, overleg met de andere erfgoedcellen in Vlaanderen, overleg tijdens de collegagroepen specifiek voor de aanvraag van een nieuw cultureel-erfgoedconvenant en overleg met de West-Vlaamse erfgoedcellen en de Provincie West-Vlaanderen.

2.2. BETROKKENHEID TIJDENS DE BELEIDSPERIODE 2015-2020

Ook tijdens de nieuwe beleidsperiode 2015-2020 zullen er verschillende inspraak-, advies- en overleginitiatieven georganiseerd worden door CO₇. Een *tour d'horizon* langs de cultuurraden zal opnieuw plaatsvinden waarbij de contouren van de nieuwe aanvraag zullen toegelicht worden.

De stuurgroep Cultureel-erfgoedconvenant zal de raad van bestuur van CO₇ verder adviseren. De samenstelling zal herbekeken worden, met een mix van huidige leden (continuïteit) en nieuwe leden (nieuwe invalshoeken). Naar aanleiding van concrete projecten of initiatieven zal de cultureel-erfgoedcel specifieke werk- of projectgroepen oprichten. Hierin zitten partners en/of experts die de cultureel-erfgoedcel begeleiden en/of adviseren. De vergaderfrequentie is aangepast aan de concrete noden en de voortgang van deze projecten.

De stuurgroep krijgt jaarlijks input van het cultureel-erfgoedplatform dat gelanceerd zal worden onder de succesformule van het 'Erfgoedcafé'. Dit is een open vergadering waarop alle organisaties, instellingen, verenigingen of individuen die zich bezighouden met het beheer van, de zorg voor of de studie van cultureel erfgoed van de CO₇-regio worden uitgenodigd. Ook de raad van bestuur, de stuurgroep, de werk- en projectgroepleden en het personeel van CO₇ worden hierop uitgenodigd. Het Erfgoedcafé fungeert als ontmoetingsplaats voor erfgoedactoren waar transversaal informatie uitgewisseld wordt en nieuwe samenwerkingsverbanden kunnen groeien. Het is een kanaal waarmee we kunnen inspelen op nieuwe vragen/tendensen en verdere kruisbestuivingen kunnen genereren binnen het kader van de doelstellingen die geformuleerd zijn in deze aanvraag. Het Erfgoedcafé zal minstens één maal per jaar georganiseerd worden. Er wordt dan teruggeblikt op het voorbije en vooruitgekeken naar het komende jaar.

De talrijke CO₇-vrijwilligers verdienen een speciale vermelding. Zij zetten zich voornamelijk in voor de uitbouw van de beeldbank 'WESTHOEK verbeeldt', maar ook voor andere CO₇-projecten kunnen wij op hen rekenen. Ze brengen nieuwe ideeën aan en geven feedback.

Deze brede aansturing van de cultureel-erfgoedcel creëert een ruim draagvlak voor de erfgoedwerking.

GEGEVENSVERZAMELING EN -ANALYSE

OPENING eener Volksboekerij TE POPERINGHE.

Pas is het Davidsfonds heringericht en reeds is het in volle werking. Aangemoedigd door het groot getal inschrijvingen, heeft het ieverig bestuur vergaderingen op touw gezet die beloven minstens zoo wel te zijn als de Liederavond onlangs gehouden door de *Vlaamsche Vrienden*. Doch meer dan dat heeft men beoogd. Zelfs buiten den toch nauwen kring der leden, naar gelang de bevolking der stad, moet zich de werking laten voelen. Daarom komt het bestuur eene *Volksboekerij* te openen in het Volkshuis, Yperstraat. Zij is toegankelijk voor eenieder, en de boeken worden kosteloos uitgeleend.

In boeken en schriften legt de menschheid zijn voelen en denken vast, schreef onlangs Dr J. Verreun, en wie mensch wil worden in den waren zin des woords moet in aanraking komen eenerzijds met de denkbeelden der verleden tijden en anderzijds met de geest- en gemoedsvoortbrengselen van den dag van heden.

Men heeft getracht alle goesten te voldoen en daarom is er reeds een zeker getal boeken ter beschikking gesteld, zoo voor de volwassenen als voor de jeugd.

Doch Brussel en Parijs zijn niet op eenen dag gebouwd. Zoo staat het hier ook niet met de Boekerij, maar we hopen vast dat de inrichting met welgelukken zal bekrond worden.

Zoo er iemand iets kan bijbrengen tot boeken te verschaffen, hetzij ons gelden te re maar medehelpe zijnen medemensch wat ontwikkelende lectuur te verschaffen. Alles zal met de innigste dankbaarheid aanveerd worden. E.

* * *

De boekenlijst zal te zien zijn in 't lokaal en in 't korte zullen wij die aan onzelezers mededeelen.

* * *

3.1. GEGEVENSVERZAMELING

De Zuidelijke Westhoek is een landelijke en uitgestrekte regio die veel kleine woonkernen telt met een lage bevolkingsgraad. Ieper en Poperinge zijn de enige stedelijke centra met de bijbehorende voorzieningen. Sociaal-economisch doet de Westhoek het goed (lage werkloosheid, stabiele omgeving, werk in eigen streek). De economische draagkracht van de regio is beperkt in vergelijking met andere regio's in Vlaanderen. Net als andere West-Vlaamse gemeenten worden de CO₂-gemeenten geconfronteerd met het wegtrekken van jonge hoogopgeleide mensen (braindrain), hoewel recent onderzoek aantoont dat er een kentering is.

De Westhoek ligt in een uithoek van het land, aan de grens met Noord-Frankrijk. De geschiedenis van de Zuidelijke Westhoek vertoont een afwisseling van momenten waarop deze grensstreek 'in het centrum' lag, en andere waarop ze zich 'in de marge' bevond.

De Eerste Wereldoorlog heeft voor het cultureel erfgoed in de regio verstrekende gevolgen gehad. Eén van de rijkste archieven in Europa, het stadsarchief van Ieper, ging volledig in vlammen op. Waardevolle collecties van musea en bibliotheken gingen verloren. Immaterieel erfgoed, zoals verhalen en tradities, verdween samen met de vluchtende inwoners. Gelukkig is niet alles verloren gegaan. De archieven van Poperinge en de abdij van Vleteren hebben de oorlog overleefd. Er zijn ook nog verschillende onontgonnen archeologische sites in de regio. Ook buiten de regio en bij particulieren wordt nog erfgoed bewaard dat getuigt over het verleden van de Zuidelijke Westhoek.

In 2010 liet de Provincie West-Vlaanderen een onderzoek uitvoeren naar wat de Westhoek vanuit cultuurhistorische invalshoek typeert. Erfgoedcel CO₂ maakte deel uit van de stuurgroep. Drie grote thema's werden als bepalend en specifiek voor de Westhoek aangeduid, nl. de oorlog, de grens en het landschap. Ieder hoofdthema bevat verschillende kern- en subthema's. De Eerste Wereldoorlog, de Frans-Belgische grens en water vormen de kernthema's. De subthema's zijn: de woelige 16de eeuw (de Geuzen), grensoorlogen, de Tweede Wereldoorlog, de Koude Oorlog, ...; de taalgrens; dorpen, eetbaar landschap, kasteeldomeinen, underground, ... Met een geïntegreerde aanpak rond streekeducatie (erfgoededucatie, kunsteneducatie, natuur- en milieueducatie) in de CO₂-regio worden de (jaar)thema's uitgewerkt en fungeert het bezoekerscentrum in Kimmel als proeflabo. De volgende jaarthema's zijn vooropgesteld: 'Dorpen in beweging' medio 2014 - medio 2015, 'Kasteeldomeinen' medio 2015 - medio 2016, 'Eetbaar landschap' medio 2016 - medio 2017 en 'Eerste Wereldoorlog: Derde Slag bij Ieper/Mijnslag' medio 2017 - medio 2018. Vanuit de werking van het cultureel-erfgoedconvenant wordt op deze thema's ingespeeld.

3.1.1. ERFGOEDACTOREN EN HET ERFGOED WAAR ZE ZORG VOOR DRAGEN

3.1.1.1. ARCHIEVEN

In Heuvelland, Langemark-Poelkapelle, Poperinge, Vleteren en Zonnebeke is er dankzij een provinciale subsidie en onder begeleiding van een provinciale archiefconsulent een archiefwerking opgestart.

De regio telt twee stedelijke archiefinstellingen: één in Ieper en één in Poperinge. Het **Stadsarchief Ieper** verhuisde in 2009 naar een nieuwe locatie. De werking is na deze transitie blijven groeien. Het personeelsbestand groeide en een ploeg vrijwilligers werkt aan inventarisatie- en digitalisatieopdrachten. In 2012 haalde het Stadsarchief Ieper het kwaliteitslabel 'door de Vlaamse overheid erkende culturele archiefinstelling'. In maart 2014 heeft het Stadsarchief Ieper een aanvraag ingediend bij de Provincie West-Vlaanderen voor een regionale indeling.

Het **Stadsarchief Poperinge** heeft sinds 2008 een voltijdse archivaris in dienst, die voor 1/6 van de tijd het archief van Vleteren beheert. De voorbije jaren heeft de werking zich verder geprofessionaliseerd, zowel het aantal personeelsleden als het aantal openingsuren werden uitgebreid. Met de **Vrienden van het Poperings Archief** werkt het Stadsarchief Poperinge aan de digitalisering en ontsluiting van de collecties. De stad Poperinge wil tijdens deze legislatuur het kwaliteitslabel voor haar culturele archiefwerking aanvragen bij de Vlaamse overheid. Er is een actieve samenwerking tussen Erfgoedcel CO₂, het Stadsarchief Poperinge en het Stadsarchief Ieper voor o.a. de uitvoering van het project 'Historische Kranten' en de beeldbank 'WESTHOEK verbeeldt'.

Met uitzondering van de gemeentearchieven zijn er geen andere professionele archiefinstellingen in de streek.

3.1.1.2. ERFGOEDBIBLIOTHEEKCOLLECTIES

In de CO₇-regio zijn er geen erkende erfgoedbibliotheken. Er zijn zes erfgoedbibliotheekcollecties, waarvan er vijf ondergebracht zijn in een museum of een archiefinstelling:

- Collectie **Kenniscentrum In Flanders Fields** (Ieper): de collectie is zeer divers van aard en heeft als onderwerp de Eerste Wereldoorlog. Ze gaat van stafkaarten, foto's, dagboeken, kranten, ego-documenten, over kunstwerken tot boekenverzamelingen.
- Collectie **Passchendaele Kenniscentrum** (Zonnebeke): de collectie omvat naslagwerken, kaartmateriaal, foto's en archieven die handelen over de Eerste Wereldoorlog en de Derde Slag om Ieper (1917) in het bijzonder.
- Collectie **Pedagogisch Documentatiecentrum van het Stedelijk Onderwijsmuseum Ieper**: aan het Stedelijk Onderwijsmuseum is een pedagogisch documentatiecentrum verbonden. Dit centrum bevat schoolboeken, wandplaten en andere documentatie die per vak werden gerangschikt.
- Collectie oude drukken in het **Stadsarchief Ieper**: ca. 3.500 boeken uit de collectie van de oude stadsbibliotheek.
- Collectie oude drukken in het **Stadsarchief Poperinge**.
- Collectie **bibliotheek van de Sint-Sixtusabdij** (Vleteren): de bibliotheek bedient de abdijsgemeenschap en bevat religieuze, historische lectuur en ook literatuur. Ze draagt zorg voor een 600-tal oude drukken.

3.1.1.3. MUSEA

De CO₇-regio telt vier erkende musea en één erkend samenwerkingsverband.

De impact van de Eerste Wereldoorlog wordt in verschillende musea vertaald naar het grote publiek. Behalve verscheidene kleine particuliere initiatieven zijn er drie musea over dit thema die erkend zijn door de Vlaamse overheid:

- **In Flanders Fields Museum (IFFM)** in Ieper (Vlaams ingedeeld);
- **Memorial Museum Passchendaele 1917 (MMP1917)** in Zonnebeke (regionaal ingedeeld);
- **Talbot House** in Poperinge (private vzw/lokaal ingedeeld).

De ligging van elk museum is onlosmakelijk verbonden met de inhoud ervan. Recent werden er grote infrastructuurwerken uitgevoerd aan het IFFM (2012) en het MMP1917 (2013). Het **IFFM** beschikt over een druk bezocht internationaal georiënteerd kenniscentrum. Via dit kanaal krijgt het grote publiek makkelijk toegang tot het wetenschappelijk onderzoek.

Ook het **MMP1917** heeft een documentatiecentrum. De nieuwe locatie wordt geopend op 27 april 2014 (Erfgoeddag). In dit gebouw zal ook het archief- en documentatiecentrum van de Zonnebeekse Heemvrienden gehuisvest worden. Deze combinatie vereenvoudigt het archiefonderzoek én bevordert de toegankelijkheid. Sinds november 2013 heeft het MMP1917 een nieuwe conservator.

De manager van het **Talbot House** is in dienst sinds 2011. Het museum zet sterk in op publiekswerking met de introductie van de 'Tubby's story tablets'. Bezoekers kiezen een tour op de tablet en ontdekken het museum op een interactieve en flexibele manier.

De drie musea hebben een vriendenkring, waaronder twee vzw's: de **Vrienden van het Talbot House** die bijdragen tot de instandhouding en het onderhoud van het oude huis, de **Vrienden van het In Flanders Fields Museum vzw** met leden verspreid over het hele land en het **Genootschap Passchendaele Society 1917 vzw** dat instaat voor de ondersteuning van het museum.

De drie bovengenoemde musea participeerden, samen met het Museum aan de IJzer (Diksmuide), in het 'Netwerk Oorlog en Vrede'. Dit overlegplatform werd in 2007 opgericht door de Provincie West-Vlaanderen en ging later op in het ruimer overleg waarin het 'Programmasecretariaat 100 jaar Grote Oorlog' alle betrokken actoren samenbrengt naar aanleiding van de 100-jarige herdenking. De musea functioneren voornamelijk binnen het eigen netwerk, vanwege de thematiek zijn zij uiteraard ook betrokken bij diverse internationale platformen.

Er zijn twee musea die nijverheid uit de streek belichten:

- het **Hopmuseum** in Poperinge, erkend door de Vlaamse overheid en lokaal ingedeeld;
- de **Oude Kaasmakerij** in Passendale, Zonnebeke.

Het Hopmuseum heeft een actieve vriendenkring, namelijk de **Vrienden van het Hopmuseum**. Beide musea maakten deel uit van het netwerk Westhoek Streekmuseum van de Provincie West-Vlaanderen dat actief was tot eind 2013.

De **Stedelijke Musea Ieper** vertellen een (kunst)historisch verhaal. Ze zijn erkend door de Vlaamse overheid. Het Stedelijk Museum Ieper, het Museum Godshuis Belle, het Stedelijk Onderwijsmuseum en het Hotel-Museum Arthur Merghelynck hebben elk een andere thematische collectie. Voorlopig is de invalshoek van deze musea hoofdzakelijk beperkt tot Ieper (met uitzondering van het Onderwijsmuseum), al hebben ze voldoende potentieel om een breder, bovenlokaal verhaal te brengen. In het strategisch meerjarenplan van de Stad Ieper is de ontwikkeling van een nieuw stadsmuseum opgenomen, gebaseerd op de collecties van het Stedelijk Museum, het Museum Godshuis Belle en het Stedelijk Onderwijsmuseum.

Voor de kleinere musea werken met een minimale personeelsbezetting. Alle erkende musea doen actief beroep op een groep vrijwilligers. De Oude Kaasmakerij kan vanwege te weinig personeel en de daaraan gekoppelde museumwerking niet in aanmerking komen voor het kwaliteitslabel. In Ieper en Zonnebeke kennen de musea een verstrengeling van personeel van toerisme en cultuur, gezien de grote groepen toeristen die zij ontvangen. Er is in de regio een aantoonbaar verschil tussen de drie grotere musea rond de Eerste Wereldoorlog, die meer mikken op een internationaal publiek en dat ook aantrekken, en de andere.

Een onderdeel van de vernieuwingsoperatie voor de Stedelijke Musea Ieper is de uitbouw van een centraal erfgoeddepot. Het **Regionaal Erfgoeddepot Potyze** heeft tot doel het erfgoed uit de regio Zuidelijke Westhoek (prioritair werkingsgebied) op een kwaliteitsvolle en duurzame manier te bewaren voor toekomstige generaties en streeft een dynamisch depotbeleid na. Deze doelstelling wordt gerealiseerd door het aanbieden van mogelijkheden tot fysieke opslag en door het ontwikkelen van een regionale depotwerking, waarbinnen trajecten van advies en ondersteuning opgestart worden. De werking van het Regionaal Erfgoeddepot Potyze zal zich focussen op het behoud en beheer van objectcollecties, archeologische collecties en architectonische restanten. Gezien de functie die het Stadsarchief Ieper vervult, zullen in dit depot geen archiefcollecties/documentaire collecties worden opgenomen.

Het project 'Regionaal Erfgoeddepot Potyze' is gegroeid uit een samenwerking tussen drie partners: de Provincie West-Vlaanderen, de Stad Ieper en CO₇. In 2012 zijn binnen de samenwerkingsovereenkomst twee depotdeskundigen aangesteld, één voor Stad Ieper en één voor CO₇, die in nauw overleg met de drie partners de bouw en de werking van het regionaal erfgoeddepot voorbereiden.

Provincie West-Vlaanderen en Stad Ieper zijn de investerende partners in de bouw van het Regionaal Erfgoeddepot Potyze. De doelstelling is om begin 2015 te starten met de bouw, om het depot eind 2015 in gebruik te nemen. Begin maart 2014 is de subsidieaanvraag bij het Fonds voor Culturele Infrastructuur goedgekeurd voor een bedrag van € 500.000.

Momenteel wordt gewerkt aan een duidelijke afbakening van de financiële en inhoudelijke engagementen van de drie partners in de exploitatie van het Regionaal Erfgoeddepot Potyze.

3.1.1.4. BEZOEKERSCENTRA

Bezoekerscentra leggen de verbinding tussen toerisme en cultuur. Zij richten zich in de eerste plaats op de toerist en de bezoeker met interesse in het landschap en het erfgoed van de streek. De Zuidelijke Westhoek telt opvallend veel bezoekerscentra die verschillende thematieken behandelen.

Het onthaal van de dienst Toerisme in de Lakenhallen in Ieper fungeert voor toeristen als instap in de complexe geschiedenis van stad en streek. Het in 2012 geactualiseerde **bezoekerscentrum voor Ieper en de Westhoek** bevindt zich aan het einde van het museumparcours van het IFFM waar ook de museumwinkel/toeristische winkel is ondergebracht. Er bevindt zich o.a. een grote interactieve tafel met 48 WO I-sites in de streek.

Sinds april 2013 is het **Onthaalcentrum De Kazematten** geopend dat vijf souterrains openstelt die gebouwd werden rond 1685. De geschiedenis van het Ieperse vestinglandschap wordt er toegelicht.

Het **bezoekerscentrum De Palingbeek** in het gelijknamige provinciaal domein in Zillebeke geeft een introductie op de geschiedenis van het domein, de omliggende Ieperboog en de natuur. Tegen april 2015 worden drie **onbemande onthaalpunten** voor de oorlogslandschappen in de Ieperboog ingericht: het instappunt Zuid binnen het

provinciaal domein De Palingbeek, het instappunt Centrum bij het Hooge Crater Museum en het instappunt Noord bij Pilkem Ridge.

De pastorie en de kerk van **Kemmel** doen dienst als tentoonstellingsruimte. Er zijn plannen om beide locaties uit te bouwen als een **bezoekerscentrum**. De gemeente Heuvelland beheert een grote **landbouwcollectie**, die als museale collectie in moeilijkheden verkeert. Eind 2013 werden twee collectiestukken voorlopig opgenomen in de Topstukkenlijst van de Vlaamse overheid, namelijk de getrokken maaidorsmachine Thermaenius en de locomobiel Vierzon. De collectie wordt tijdelijk opgeslagen in een landbouwloods. Recent werd door de gemeente een stuurgroep samengesteld die een afstotingsplan zal opstellen.

Op verzoek van het ministerie van Defensie richtte het Koninklijk Legermuseum in 2008 in de **Commandobunker 1953** op de Kemmelberg een permanente presentatie in. Deze bunker werd in 1953, naar aanleiding van de Koude Oorlog in het grootste geheim gebouwd door het Belgisch leger.

Bayernwald is een Duitse loopgravensite in Wijtschate. Het geheel bestaat uit gereconstrueerde loopgraven, vier bunkers en twee mijnschachten. Informatiepanelen verduidelijken er de oorlogsgebeurtenissen en het leven achter het front.

Vzw 't Folk Dranouter heeft een actieve werking rond volksmuziek/muziek met 'roots' die een divers publiek aanspreekt, maar de personeelsbezetting en de financiële onzekerheid bemoeilijken de structurele werking van de vzw.

In 2012 opende het **bezoekerscentrum** bij **Lijssenthoek Military Cemetery** in Poperinge. Van 1915 tot 1920 was op het gehucht Lijssenthoek het grootste evacuatiehospitaal van de Ieperboog gevestigd. In het kader van het onderzoeksproject over Lijssenthoek is de Wereldoorlog I-cel opgericht in Poperinge.

Vanaf 1916 werden de politiecellen in het stadhuis ook **dodencellen**. Men liet er militairen wachten op hun uitlevering of proces, of veroordeelden op hun straf. Op de binnenplaats van het stadhuis herinnert een **executiepaal** aan de gruweldaden die er zich tijdens de Eerste Wereldoorlog afspeelden.

Tyne Cot Cemetery in Zonnebeke is de grootste Britse militaire begraafplaats op het Europese vasteland. Het **bezoekerscentrum** licht de betekenis van deze plaats toe. Dit bezoekerscentrum wordt beheerd door het MMP1917.

In 2011 sloot het **Geschiedkundig Museum** in **Mesen** de deuren. Het oude museumconcept wordt vervangen door een nieuw concept in een cultuurhuis met een **toeristisch infopunt en themakamers**. De opening zal plaatsvinden op Erfgoeddag 2014. Een deel van de collectie zal er opnieuw getoond worden.

3.1.1.5. PRIVÉPRESENTATIES

In Ieper worden twee particuliere collecties getoond die verbonden zijn aan een café en vooral gericht zijn op (hoofdzakelijk Britse) slagveldtoeristen. Ze ontstonden uit de belangstelling van de eigenaar voor het thema en focussen op (hoofdzakelijk militaire) objecten en vondsten. Het gaat om:

- **Hooge Crater Museum** in Zillebeke. Sinds 1994 toont dit museum naast de traditionele foto's, wapens en uitrustingen ook levensgrote reconstructies van oorlogstaferelen.
- **Menin Road Museum** in Zillebeke toont de omstandigheden aan het front tijdens de Eerste Wereldoorlog door middel van gereconstrueerde loopgraven en oorlogserfgoed. Het museum is ook de thuisbasis van de vzw War and Remembrance, een educatieve organisatie over (militaire) geschiedenis en heemkunde.

Op de zolder van het restaurant **'t Jagershof** in Krombeke (Poperinge) wil de eigenaar op korte termijn een tentoonstellingsruimte inrichten over de geschiedenis van de streek tijdens de Eerste Wereldoorlog. Het restaurant ligt dichtbij de Sint-Sixtusabdij in Westvleteren en het Dozinghem Military Cemetery.

Pondfarm (Langemark-Poelkapelle) stelt een privéverzameling oorlogsreliëken tentoon in een huisje dat na de oorlog op de hoeve werd gebouwd. Tevens onderhoudt Pondfarm verschillende informatieve websites.

Deze permanente privépresentaties staan volledig op zichzelf en functioneren nauwelijks in andere verbanden.

Binnen de privaatrechtelijke initiatieven neemt **De Poorterie** een speciale plaats in. Tijdens verbouwingswerken aan deze site van De Lovie werden archeologische vondsten gedaan. De vondsten worden nu in situ museaal ontsloten. De site, die tien eeuwen Ieperse geschiedenis brengt, is te bezoeken onder begeleiding van een stadsgids.

De bewoners van de leefgemeenschap voor mensen met een mentale beperking staan in voor het onthaal.

Het bedrijf Made in Inox uit Watou brengt de oude smederij 't **Rattekot** van eind 19de eeuw opnieuw tot leven, compleet met gemetseld smidsevuur, originele aambeelden, blaasbalg, ... De smidse krijgt een educatieve rol.

3.1.1.6. ERFGOEDVERENIGINGEN

De erfgoedverenigingen hebben een lokaal verankerde vrijwilligerswerking met een kleine actieve kern. De meeste onder hen kampen met vergrijzing en een gering aantal vrouwelijke leden, hoewel er door verschillende organisaties al acties ondernomen werden om een nieuw publiek aan te spreken. Zij organiseren verschillende activiteiten: publicaties, evenementen, voordrachten, vorming (vb. oud schrift). Deze verenigingen richten zich op geografische en thematische niches uit de streekgeschiedenis.

3.1.1.6.1. Heemkundige kringen

Ieper heeft drie heemkringen: **Iepers Kwartier** (Ieper centrum), **Heemkundige Kring Selebeke** (Zillebeke, Hollebeke en Elverdinge) en **Heemkring Flambertus** (Vlamertinge). Er bestaat een netwerking van de drie heemkringen via de werkgroep Geschiedenis van de Stedelijke Cultuurraad. Hun ledenbestand overlapt onderling en met andere erfgoedverenigingen in het Ieperse. In Vlamertinge zal in mei 2014 een door de gemeente gerenoveerde infrastructuur voor de uitleenpost van de bibliotheek ter beschikking gesteld worden aan de heemkring en aan 'IEPER verbeeldt'.

De **Zonnebeekse Heemvrienden** is een heel actieve vereniging die onder meer nauw samenwerkt met het MMP1917. Het archief van de heemkring en het documentatiecentrum met meer dan 2.500 boeken over de regio worden in 2014 ondergebracht in een nieuwe toegankelijke locatie naast de kerk, samen met het gemeentelijk archief. Ook de vrijwilligers van 'ZONNEBEKE verbeeldt' zullen het lokaal gebruiken.

Heemkring Aan de Schreve uit Poperinge is eveneens heel actief en bezit een foto- en filmotheek die niet publiek toegankelijk is.

Deze vijf heemkringen publiceren elk een eigen tijdschrift. De informatie uit de publicaties is nogal versnipperd en niet makkelijk toegankelijk. Met uitzondering van Iepers Kwartier beschikken alle heemkringen over eigen erfgoedcollecties, die voornamelijk bestaan uit beeldmateriaal, documentatie, boeken en archieven. De meeste verenigingen werken aan de inventarisatie van hun collecties, maar die is nog nergens afgerond en vindt zelden plaats met gestandaardiseerde registratieprogramma's.

In de regio zijn geen dialectverenigingen actief, maar het thema wordt behartigd door enkele heemkundige kringen.

In de gemeenten die geen heemkring hebben, valt op dat de **lokale verbeeldt-kern van 'WESTHOEK verbeeldt'** een deel van de functies van een heemkring invult. Bij de medewerkers zijn heel wat 'erfgoed-nieuwelingen', mensen die voorheen niet tot een erfgoedvereniging behoorden. In de gemeenten mét een heemkring wordt er zoveel mogelijk samenwerking gezocht tussen de lokale verbeeldt-kern en de heemkring, hoewel het vaak een extra belasting is voor de actieve leden van de heemkring. Sinds 2010 is 'WESTHOEK verbeeldt' uitgebreid naar de Noordelijke Westhoek, zodat daar momenteel ook lokale kernen ontstaan.

3.1.1.6.2. Verenigingen voor erfgoedstudie

In Boezinge wordt een tijdschrift uitgegeven, de **Boezingenaar**, dat bericht over en voor het dorp. Het aandeel historische beelden en artikelen is groot. De redactie van het tijdschrift beschikt over een eigen erfgoedcollectie. **De IJzerbode** behandelt o.a. de streekeigen geschiedenis van Roesbrugge-Haringe, Proven, Krombeke, Watou, Abele, Sint-Jan-ter-Biezen, Beveren en Stavele. **De proVenaar** is een dorpskrant met een artikel over de lokale geschiedenis.

De Vereniging voor Familiekunde Westhoek (arrondissement Ieper) is een onderdeel van Familiekunde Vlaanderen. De vereniging houdt zich bezig met genealogie in de brede zin en publiceert een eigen tijdschrift.

Het **Genootschap voor Geschiedenis en Vestingbouwkunde Ieper** bestudeert de militaire en lokale geschiedenis van Ieper, met bijzondere aandacht voor de Ieperse vestingen.

Twee tijdschriften uit de regio overstijgen het lokale karakter. **Westhoek vzw**, tijdschrift voor geschiedenis en familiekunde in de Vlaamse en Franse Westhoek, heeft een streekgebonden karakter én een sterk genealogische inslag. In 2012 sloot het tijdschrift Westhoek een overeenkomst met het Stadsarchief Ieper voor een gezamenlijke publicatie. Om de twee jaar staat het eerste jaarnummer in teken van Groot Ieper. In 2013 verscheen het eerste 'Ieper-nummer'. De overeenkomst geldt tot 31 december 2018 en wordt in principe telkens stilzwijgend voor een periode van 6 jaar verlengd.

Het jaarboek **De Nederlanden 'extra muros'** wordt uitgegeven door de stichting **Zannekin**. Deze stichting richt de aandacht op de grensgebieden in Noord-Frankrijk en West-Duitsland, waaronder Frans-Vlaanderen, Artesië, Picardië, Oost-Friesland, het Eemland, Lingen, Benthem, West-Munsterland, Kleef, de Gelderse gebieden tussen Maas en Rijn, Gulik, de Limburgse gebieden bij Aken en Luxemburg. De stichting ontving van 2009 tot en met 2014 geoormerkte subsidies van CO₂ (Decreet op de Volkscultuur). Deze vereniging zetelt administratief in Ieper, maar heeft inhoudelijk weinig binding met de streek.

3.1.1.6.3. Verenigingen voor erfgoedbemiddeling

The Last Post Association staat in voor het verzorgen van de gelijknamige dagelijkse plechtigheid onder de Menenpoort. De **Last Post-plechtigheid** werd in juni 2011 opgenomen in de Inventaris van Immaterieel Cultureel Erfgoed Vlaanderen. Eind 2011 besloten de Stad Ieper en de Last Post Association gezamenlijk een aanvraag in te dienen voor opname in het register van voorbeeldpraktijken (artikel 18 – Register of Best Practices) van de Unesco-conventie van 2003 betreffende het borgen van het immaterieel cultureel erfgoed. Het dossier heeft als titel 'Remembrance education on the heritage of World War I and safeguarding the Last Post Ceremony at the Menin Gate Memorial in Ypres, City of Peace'. Met dit gezamenlijke dossier willen de Stad Ieper en de Last Post Association een wereldwijde voorbeeldrol vervullen in het omgaan met het trauma dat voortkomt uit een allesvernietigend gewapend conflict en in de herinnerings- en vredeseducatie over de Eerste Wereldoorlog. Zij stellen de bijzondere plaats die de Last Post-plechtigheid hierin inneemt als voorbeeld.

In Langemark-Poelkapelle overkoepelen het Poelcapelle 1917 Association en de werkgroep Eerste Wereldoorlog een aantal plaatselijke initiatieven rond de Eerste Wereldoorlog. **Poelcapelle 1917 Association** omkadert het Guynemercomité en het tankcomité. Het Guynemercomité staat in voor de herdenking van piloot Guynemer die in Poelkapelle neerstortte. Het tankcomité bouwt aan de replica van een tank uit de Eerste Wereldoorlog. De **werkgroep Eerste Wereldoorlog** is gegroeid uit de werkgroep Duitse Militaire Begraafplaats, die werd opgericht naar aanleiding van de onthaalsite naast de Duitse Militaire Begraafplaats in Langemark-Poelkapelle. De werkgroep wordt betrokken bij allerlei activiteiten in de gemeente in het kader van de Eerste Wereldoorlog. Langemark-Poelkapelle werd tijdens de Eerste Wereldoorlog meermaals veroverd en heroverd door zowel geallieerde als Duitse troepen. Als plek waar zowel Duitse als geallieerde soldaten hun laatste rustplaats hebben gevonden, wil de vzw Vredeswakes uit Langemark-Poelkapelle twaalf vredeswakes organiseren met als centraal thema 'Wakker blijven voor vrede'. Het opzet kende reeds in 2006 zijn startschot met de oprichting van de vredes tuin met vredes paviljoen aan de Duitse Militaire Begraafplaats.

Het Eerste Wereldoorlog-erfgoed krijgt veel aandacht in de regio. Toch wordt het ander erfgoed niet vergeten. De **West-Vlaamse Gidsenkring Ieper – Poperinge – Westland** heeft een vijftigtal opgeleide gidsen die allerlei thematische rondleidingen verzorgen in de streek. Voor de eigen leden organiseert de gidsenkring uitstappen, lezingen en bijscholingen, en geeft ze een tweemaandelijks kroniek uit. Samen met de andere West-Vlaamse gidsenverenigingen publiceren ze ook een jaarboek.

Geuzenproject Nieuwerkerke is een organisatie die het belang van het geschiedkundig erfgoed uit de 16de eeuw, van het Westkwartier in het bijzonder, maar ook van de Nederlanden in het algemeen, via diverse initiatieven levendig wil houden.

3.1.1.6.4. Verenigingen voor erfgoedbeleving

In stoeten, processies en andere elementen wordt het rijke immateriële erfgoed van de streek weerspiegeld.

3.1.1.6.4.1. Stoeten

De regio telt verschillende comités die stoeten organiseren. Kenmerkend is dat er verschillende reuzen meegaan in deze stoeten. In Ieper houdt het **Kattenstoetcomité** sinds 1955 met de driejaarlijkse **Kattenstoet** een traditie levendig die erin geslaagd is uit te groeien tot een evenement met internationale uitstraling. Het Kattenstoetcomité bestaat uit de bevoegde schepen, personeelsleden van de stad en de regisseur. In Beselare (Zonnebeke) is er sinds 1959 een tweejaarlijkse Heksenstoet, gebaseerd op de talrijke plaatselijke heksenlegenden. **Vzw Heksenstoet Beselare** is de drijvende kracht achter deze stoet en diende in 2012 met succes een aanvraag in voor de Inventaris van Immaterieel Cultureel Erfgoed Vlaanderen. Bij de laatste edities werd steeds meer aandacht besteed aan buitenlandse groepen.

De internationale **Hoppestoet**, vanaf 1960 in een driejaarlijkse editie, kadert binnen de internationale hoppefeesten in Poperinge, een driedaagse tijdens het derde weekend van september. De stoet werd jarenlang georganiseerd door het Hoppefeestcomité (met leden van het stadsbestuur en andere Poperingenaars). Vanaf 2008 is de **Vlaamse Hopregio vzw** de organisator.

Vleteren heeft een werkgroep die als doel heeft het organiseren van een vijfjaarlijkse **Molenstoet** die het boerenleven uitbeeldt. De eerste Molenstoet ging uit in 1974 naar aanleiding van de verhuis van de Meestersmolen van Gijverinkhove naar Oostvleteren.

In 2013 ging de jaarlijkse **Dolle Dinsdagstoet** in de Madonna voor de 25ste keer uit met de reus Celten den Trimard. In Sint-Juliaan (eveneens in Langemark-Poelkapelle) is er jaarlijks in het tweede weekend van juli kermis, met als hoogtepunt de **Zotte Maandagstoet**. De stoet wordt traditioneel afgesloten door de reuzen Emelitte en Kamielten.

3.1.1.6.4.2. Processies

De regio staat ook bekend om de verschillende processies die plaatsvinden in de gemeenten en dorpen. De **Maria Ommegang in Poperinge** is de grootste en gaat jaarlijks uit op de eerste zondag van juli. Op 14 maart 1479 vond er het mirakel plaats van een doodgeboren kind dat weer levend werd. Er bestaat al meer dan 500 jaar een Mariadevotie in Poperinge.

In **Voormezele** vindt jaarlijks op de zondag na Pinksteren de **Heilige Bloedprocessie** plaats waarin de kostbare relikwie van Isaac (1123-1169) wordt meegedragen. De haalbaarheid van deze jaarlijkse processie wordt in vraag gesteld. In **Mesen** vindt er jaarlijks tijdens de noveen (14-22 september) een ommegang plaats, de **Grote Keer**, die al 1.000 jaar oud is en een heidense oorsprong heeft. In Hollebeke kennen we de **bedevaart** van de drie Maria's, een tocht van Hollebeke naar Dadizele en Lincelles. De kapel **Onzen Heren Boompje** in Poperinge is vooral op Goede Vrijdag een druk bezocht bedevaartsoord. Aan de kapel, bomen en struiken hangen dan tal van textielreepjes om ziektes te bezweren.

3.1.1.6.4.3. Andere

Verschillende verenigingen dragen onbewust bij aan de erfgoedzorg. Verenigingen waarvan erfgoed niet de hoofdbezigheid is, houden wel vaak tradities en streekgebonden kenmerken in leven via optochten, festivals en feesten. In Poperinge brengt het **Keikoppen Carnaval** verschillende verenigingen uit de Westhoek op straat tijdens de jaarlijkse optocht. Deze stoet kent zijn ontstaan tijdens de katholiek-liberale strijd in het 19de-eeuwse België. Het **Carnavalscomité 'Orde van de hommelknop'** staat in voor de organisatie van dit jaarlijkse carnavalsgebeuren in Poperinge. Ook in Mesen is er een sterke carnavalstraditie met de **'Orde van de Mesense Dikkoppen'**.

Ook de **Borelle in Dranouter** zou heidense roots hebben. Er werd een comité opgericht dat instaat voor de organisatie van het binnendragen van het brallevuur. Het gebruik werd sinds de jaren 1970 opnieuw in het leven geroepen.

In de Zuidelijke Westhoek wordt zowel **Sinterklaas** als **Sint-Maarten** gevierd. In Ieper, Vleteren, Langemark-Poelkapelle, Watou en Zonnebeke zijn in totaal vijftien **Sint-Maartencomités** actief.

In Westouter en Dranouter bestaat nog de traditie van **de Engel Gabriël** die langskomt met Kerstmis en een klein geschenkje achterlaat. Een halve eeuw geleden was die er populairder dan Sint-Maarten of Sinterklaas. Nu leeft deze traditie nog slechts in enkele gezinnen verder.

In Langemark-Poelkapelle vormde de **vzw Bakelandtcomité** de traditionele Bakelandtstoet om tot een historische evocatie. In de volksverhalenroute heeft de gemeente de figuur van Bakelandt gekoppeld aan bredere volksculturele thema's.

De **Westlandlopers** uit Poperinge zijn een soort theatergroep die ontstaan is uit de opleiding Westhoekverteller. Ze zetten de eeuwenoude traditie van vertellen voort, geïllustreerd met beelden en ondersteund door muzikale omlijsting. Omwille van de grote vraag naar het vertellen van de verhalen van de Eerste Wereldoorlog, ontstond recent het **WO I-Vertelcollectief**.

De **vzw Nocturnes** organiseert Ieperse theaterwandelingen waarbij een traject wordt afgelegd waarlangs historische situaties worden geëvoceerd.

The Salient Remembrance Detachment vzw is een re-enactmentvereniging en heeft haar zetel in Vleteren. Ze organiseert historische evocaties o.a. te Zonnebeke voor het MMP1917. Het accent van de groep ligt op het evoceren van de dagdagelijkse taken van de troepen, burgers en het verplegend personeel in de *Ypres Salient*.

De CO₇-regio heeft verschillende **volkssportverenigingen** (schutters, bolders, ...).

3.1.1.6.5. Verenigingen voor materiële erfgoedzorg

In de regio zijn verschillende verenigingen bezig met het opsporen, verzamelen en bewaren van (een specifiek soort) erfgoed. Zij stellen ook alles in het werk om de collectie te ontsluiten voor het brede publiek. **Vriendenkringen** van de musea en het Stadsarchief Poperinge (zie hierboven) zijn actief betrokken bij behoud en beheer van 'hun' instelling. Ze zetten zich in voor zowel digitalisatieprojecten als onderhoud en restauratie van de infrastructuur.

Onzen Heertje vzw uit Poperinge is een erfgoedvereniging die een depot met volksdevotionalia beheert. Zij spelen een belangrijke rol bij het digitaliseren van devotionalia. **Vzw 't Pensioonaat** uit Abele is actief vanuit het oude meisjespensioonaat. Zij organiseren verschillende activiteiten, vaak staat het grensthema centraal. De vzw bewaart ook een collectie foto's, voorwerpen en documenten. De vzw werd in 2004 opgericht met de bewaring van deze collectie als specifiek doel.

De Poperingse kunstenaar Lucien De Gheus richtte bij testament de **Private Stichting Lucien De Gheus-Druant** op. De kunstenaar († 17/06/2013) drukte de wens uit dat de stichting alle middelen zou aanwenden om niet enkel zijn werk, maar ook dat van andere kunstenaars te promoten. De stichting buigt zich eerst over het administratieve deel van de stichting en stelt momenteel een stappenplan op om de collectie te inventariseren.

Het **Museumcomité van Mesen** is ontstaan uit de oprichting van het Gemeentelijk Museum van Mesen in 1971 waarin het oorlogsverleden en de geschiedenis van de stad centraal stonden. In de jaren '90 van de vorige eeuw nam het Museumcomité de collectie van het Koninklijk Gesticht van Mesen in bezit.

De **vzw Restauratieloket** is gevestigd in Ieper en ontwikkelt een communicatiekanaal ten aanzien van onderzoek en de praktische toepassingen ervan op het gebied van restauratie, conservatie en preservatie.

Hoewel geen vereniging, hoort ook de werking van de beeldbank '**WESTHOEK verbeeldt**' thuis in deze opsomming. Deze werking komt doorheen dit document uitgebreid aan bod.

3.1.1.7. ORGANISATIES MET STERKE RAAKVLAKKEN MET CULTUREEL ERFGOED

Archeologie is een belangrijke basis voor de erfgoedwerking in de streek. Zeker met de vernieling van een groot aantal archieven tijdens de Eerste Wereldoorlog, is het rijke archeologische bodemarchief tot en met de late middeleeuwen de voornaamste bron van informatie. Archo₇, de intergemeentelijke archeologische dienst van de Zuidelijke Westhoek, coördineert het archeologisch onderzoek in de regio en werkt aan een evenwichtig archeologisch beleid.

De Centraal Archeologische Inventaris (CAI), de databank voor het gekend archeologisch bodemarchief in Vlaanderen, beschrijft voor het Archo₇-werkingsgebied 1.289 locaties, waaronder een groot aantal locaties in verband met de Eerste Wereldoorlog.

Het archeologisch onderzoek in de regio wordt uitgevoerd door verschillende professionele archeologische bedrijven. In 2013 waren er in de regio 21 archeologische projecten. Dit gaat van een archeologische vondstmelding

tot een archeologische opgraving. De archeologische projecten die de voorbije jaren zijn uitgevoerd, leveren een schat aan nieuwe informatie op over de rijke geschiedenis van de streek en hoe die zich sinds de prehistorie ontwikkelde. De resultaten blijven door de verschillende rapporten te sterk versnipperd en zijn niet toegankelijk.

In de Zuidelijke Westhoek is er geen intergemeentelijke dienst voor het **bouwkundig erfgoed**. De zorg voor het bouwkundig erfgoed wordt door de zeven gemeenten opgenomen binnen de dienst Cultuur en de dienst Ruimtelijke Ordening. Er zijn werkgroepen en verenigingen actief rond monumenten (vb. de Vestingwacht in Ieper; het behoud van oude brouwerijgebouwen) en begraafplaatsen. Verschillende monumenten, dorpsgezichten en landschappen in de regio zijn beschermd.

Er zijn twee **Regionale Landschappen** die zorgen voor de bevordering en promotie van de talrijke natuur- en landschapswaarden van de streek. Zes gemeenten van het samenwerkingsverband werken samen in het Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels. Langemark-Poelkapelle valt als enige gemeente onder het Regionaal Landschap IJzer en Polder.

Het Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels is in zijn werking onrechtstreeks bezig met roerend en immaterieel erfgoed. Voorbeelden hiervan zijn de wandelgidsenreeks 'Verhalen voor onderweg' en de werking rond kleine historische landschapselementen zoals weg-, veld- en wijkpaelletjes. Twee keer per jaar geven ze de Landschapskrant uit, een huis-aan-huis blad, waarin ook cultureel-erfgoednieuws wordt opgenomen en CO₂ de mid-denkatern verzorgt. De dienst Milieueducatie en Landschapszorg van de Stad Ieper werkt op de scheidingslijn van natuur en erfgoed en ontwikkelt veel publieksgerichte initiatieven zoals fiets- en wandelroutes met bijbehorende brochures, gidsbeurten, educatieve pakketten en infoborden.

3.1.2. ZWERFGOED

Erfgoed is lang niet altijd keurig geordend en verdeeld over erfgoedactoren. Een belangrijke opdracht van het cultureel-erfgoedconvenant is om de bewustmaking rond erfgoed in de marge te bevorderen. Dit zwerfgoed bevindt zich zowel bij individuen als bij verenigingen. Het kan heel waardevol zijn en komt voor in allerlei vormen. Zowel foto's, brieven, postkaarten, filmpjes, doodsprentjes en dergelijke meer bevatten vaak een schat aan informatie over (personen uit) de regio. De bewustmaking rond erfgoed is een belangrijk traject om te bewandelen. Een bewuste erfgoedgeïnteresseerde zal sneller reageren wat het opsporen van zwerfgoed vergemakkelijkt en versnelt. Het is echter ook zaak de emotionele en historische waarde van het aanwezige (zw)erfgoed te belichten.

Veel socio-culturele verenigingen en professionele organisaties hebben al een erfgoedwerking. Vaak is het beheer van dit erfgoed echter niet prioritair voor de organisatie. Het VTI Ieper heeft bijvoorbeeld een unieke collectie meubelstukken in bezit, de collectie Tack, maar kan als school geen goede bewaring verzekeren. Een viering of jubileum is een uitstekende kans om het archief of de collectie van deze organisaties die de zorg voor en ontsluiting van cultureel erfgoed niet als kerntaak hebben, te consulteren en aan het publiek te tonen. Dergelijke festiviteiten zetten het archief en eventuele collecties van de verenigingen in de kijker en zorgen voor hechting tussen de vereniging, haar geschiedenis en de gemeenschap.

De regio Zuidelijke Westhoek telt 46 parochiekerken, 1 abdij en 17 kloosters, die waardevol, maar vaak onbekend erfgoed herbergen. Het in kaart brengen van het **religieus erfgoed** is essentieel om het behoud ervan te verzekeren. Erfgoedinventarissen zijn meestal aanwezig, maar ze zijn dikwijls verouderd en grotendeels op papier en onvolledig. Vanaf 2014 vindt er in de provincie West-Vlaanderen een inhaalbeweging plaats om de inventarissen te actualiseren en digitaliseren. In de steeds verder seculariserende wereld met sterk vergrijzende religieuze gemeenschappen, kleiner wordende geloofsgemeenschappen en een teruglopende geloofspraktijk, is het religieus erfgoed bedreigd. De kloosters zijn heel snel aan het verdwijnen en het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur geeft hen daarom prioritaire aandacht. Voorbeelden hiervan in 2014 zijn de Zusters van het Geloof die na 250 jaar het Immaculata in Ieper verlaten en de Grauwzusters die na 600 jaar Poperinge verlaten.

Aan de hand van een oproep bij het brede publiek en een onderzoek in verschillende archieven werd een collectie oude **volksliedjes** met een link naar de Zuidelijke Westhoek samengesteld. De oproep leverde oude, handgeschreven liedboekjes uit de periode 1920-1950 op, die vooral teksten van radiohits of liedjes uit films bevatten. Voor

het terugvinden van volksliedjes in de enge zin van het woord zijn we dus eerder aangewezen op archieven en publicaties.

Recent werd het technisch mogelijk om ook **audiovisuele bronnen** op te nemen in de beeldbank 'WESTHOEK verbeeldt' die o.a. hiermee zal uitbreiden naar een erfgoedbank. Momenteel is er geen zicht op hoeveel dergelijk materiaal zich bij particulieren bevindt. Door de vrijwilligers van 'WESTHOEK verbeeldt' aan te sturen ook hier aandacht voor te hebben, kan de collectie uitgebreid worden.

Er werden in de regio de voorbije jaren al verschillende **mondelijke geschiedenisprojecten** uitgevoerd. Al redelijk wat interviews met een historische inslag werden de voorbije jaren afgenomen, zij het niet altijd op een correcte, wetenschappelijke manier. Daarbij liet de bewaring ook dikwijls te wensen over. Met het oog op verbetering hiervan, stelt Erfgoedcel CO₇ een gids voor het opstarten en uitvoeren van projecten mondelinge geschiedenis beschikbaar op haar website.

Er is echter nog een enorm potentieel aan getuigenissen dat onontgonnen is, bijvoorbeeld getuigenissen van de Tweede Wereldoorlog en de jaren 1950.

3.2. GEGEVENSANALYSE

3.2.1. INLEIDING

Verschillende actoren zijn met het cultureel erfgoed van de Zuidelijke Westhoek bezig. Het beleid is **verschillend per gemeente**, afhankelijk van de mogelijkheden. Deze zijn rechtstreeks verbonden met de grootte van de gemeente, de financiële draagkracht, de werking en het personeel dat in de erfgoedsector wordt ingezet. De verwachtingen en noden met betrekking tot de diensten en ondersteuning door het intergemeentelijke samenwerkingsverband variëren.

Alle CO₇-gemeenten hebben het voorbije decennium een grote inhaalbeweging gemaakt op het gebied van **culturele infrastructuur** (zowel nieuwbouw als renovaties van ontmoetingscentra, een cultuurcentrum, bibliotheken, verscheidene musea, twee archiefinstellingen).

3.2.2. DE CULTUREEL-ERFGOEDACTOREN EN HET ERFGOED DAT ZE KOESTEREN

3.2.2.1. PROFESSIONELE SECTOR

De professionele erfgoedsector is relatief klein en kan **niet** terugvallen op **ondersteunende of overkoepelende instanties** in de streek, zoals het Rijksarchief, een universiteit of hogeschool. Op het vlak van onderzoek zijn het vaak dezelfde domeinen of specialistische thema's die bestudeerd worden. Enkele musea met (inter)nationale uitstraling hebben eigen netwerken, ook in de streek. De professionele musea en archieven hebben relatief weinig personeel, wat een grote druk legt op de ploeg. Ze beschikken over een ruime expertise in hun vakgebied. De Provincie West-Vlaanderen organiseert een platform voor **expertise-uitwisseling** (via bijvoorbeeld het provinciaal overleg met de publieksmedewerkers van de musea, de gebruikers van Erfgoedinzicht (uniforme collectieregistratie en -ontsluiting) en het depotoverleg). Het West-Vlaams Archievenplatform is een feitelijke vereniging die de kennisuitwisseling tussen de archiefdiensten in West-Vlaanderen stimuleert. Met het oog op verdere professionalisering en samenwerking in de CO₇-regio vragen de museummedewerkers/conservatoren/archivarissen om, naast het Erfgoedcafé, op geregelde tijdstippen een overleg in de Zuidelijke Westhoek te organiseren. Erfgoedcel CO₇ wil gehoor geven aan deze vraag en onderzoekt onder welke vorm dit overleg kan plaatsvinden, zodat dit voor iedereen een win-winsituatie is.

De meeste cultureel-erfgoedactoren in de CO₇-regio, zelfs kleine spelers, hebben aandacht voor de **vier basisfuncties** van erfgoedzorg. Ze richten zich niet eenzijdig op publiekswerking, maar laten dat hand in hand gaan met het werk achter de schermen: ze proberen hun collecties op een doordachte manier uit te breiden, leveren inspanningen met betrekking tot behoud en beheer en doen aan historisch onderzoek. Niettemin is er nog heel wat werk aan de winkel. Geen enkele collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie beschikt bijvoorbeeld over een uitgewerkt

calamiteitenplan (IFFM heeft een 'intern noodplan'). Er wordt veel verwacht van het Regionaal Erfgoeddepot Potyze dat vanaf 2015 in exploitatie gaat en ook als nooddepot voor de streek zal fungeren.

3.2.2.2. VRIJWILLIGERS

Kenmerkend aan de regio is dat er een aantal heel **dynamische verenigingen** actief zijn. Vrijwilligers spelen een vooraanstaande rol in het lokaal cultureel-erfgoedbeleid in de Zuidelijke Westhoek. Een groot deel van de erfgoedwerking is ontstaan uit initiatieven van vrijwilligers en/of inspirerende individuen en werd door hen opgebouwd. Zij hebben veelal de basis gelegd voor de toenemende professionalisering. Vrijwilligers zijn ook een onmisbare steunpilaar in enkele professionele organisaties.

De structuur van de vrijwilligersorganisaties gaat van losse verbanden tot gestructureerde verenigingen. Vrijwel overal is de actieve kern klein waardoor de druk op de actieve vrijwilligers groot is. Het brede lokale draagvlak betekent niet dat het organiseren van grootschalige activiteiten geen zware last legt op de vrijwilligers en de gemeenten zelf, die doorgaans zorgen voor logistieke ondersteuning en promotie. Het stijgende aantal **55+ers** biedt mogelijkheden om de actieve kern te vergroten. Het is echter belangrijk om ook jongeren aan te spreken als vrijwilliger bij erfgoedactiviteiten. De toename van het aantal **75+ers** creëert specifieke verwachtingen, ook inzake cultuur en erfgoed. De verminderde mobiliteit van deze groep kan opgevangen worden door initiatieven dichtbij huis.

Vrijwel alle verenigingen zijn (sub)lokaal gericht en alleen actief in de eigen (deel)gemeente. De **lokale verankering** is enerzijds positief voor de (deel)gemeenten – de erfgoedverenigingen vormen een onderdeel van het lokale gemeenschapsleven – anderzijds werkt dit een enorme versnippering in de hand, zowel organisatorisch als inhoudelijk. Er is veel expertise aanwezig in de verenigingen, maar die blijft in eigen kring en is vaak persoonsgebonden.

In verschillende gemeenten nemen **individuen** (buiten het kader van een vereniging) initiatieven voor het inventariseren en het toegankelijk maken van erfgoedverhalen via publicaties, zoektochten, enz.

3.2.2.3. SYNERGIE VRIJWILLIGERS – PROFESSIONELE SECTOR

Historisch onderzoek blijft vaak circuleren in een kleine kring van ingewijden. Dat geldt zowel voor academisch onderzoek als voor lokale en bovenlokale studies. Een betere ontsluiting van het onderzoek via een bibliografie van de streek is aangewezen. Het Stadsarchief Ieper wil hierin een belangrijke rol opnemen voor de regio als ankerpunt voor historisch onderzoek in de streek (historische handbibliotheek).

De inhoudelijke aansluiting van plaatselijke thema's bij grotere gehelen of in een **streekverhaal** gebeurt nog te weinig, terwijl er wel aanknopingspunten voor zijn. Streekthema's kunnen namelijk een rode draad vormen om met verschillende partners – zowel professionele actoren als vrijwilligers – thematisch samen te werken. Het aanwezige immaterieel cultureel erfgoed kan een versterkende factor zijn in deze toekomstige samenwerking. CO₇ is een sterk platform voor thematische samenwerking tussen verschillende spelers waarbij nieuwe dynamieken ontstaan die de borging en ontsluiting van erfgoed 'buiten de marge' mogelijk maken.

De combinatie van lokale inbedding en bovenlokale coördinatie enerzijds en professionele begeleiding van ca. 200 vrijwilligers anderzijds is de sterke basis waarop de **beeldbank 'WESTHOEK verbeeldt'** succesvol steunt. Dit werkingsmodel werd de voorbije jaren ten volle ingezet en biedt mogelijkheden voor toekomstige activiteiten binnen het cultureel-erfgoedconvenant. Het is belangrijk te blijven beseffen dat werken met vrijwilligers voortdurende inspanningen vraagt qua ondersteuning, begeleiding, motivering en de aanvulling van weggevallen medewerkers. De regelmatige werkvergaderingen van de lokale 'verbeeldt-kernen' en de tendens van de laatste jaren om af en toe thematisch te werken (bijvoorbeeld rond vinkenzettingen, winkels (samenwerking met lokale economie), ...) versterken de werking van 'WESTHOEK verbeeldt'. Er is een grote respons als er een oproep gedaan wordt voor beeldmateriaal rond een bepaald thema. Deze thematische werking kan extra synergie creëren. Zo herleeft de volksbeleving tijdens een toonmoment van de beeldbank in een (gesloten) volkscafé én gaat het verhaal dat aan het café verbonden is niet verloren. Actieve lokale vrijwilligerskernen vormen de voedingsbodem voor nieuwe erfgoedinitiatieven. Door de interactie tussen CO₇ en de kernen vinden de initiatiefnemers de weg naar de waaier aan ondersteuningsmogelijkheden die CO₇ biedt. De interactie vertoont een duidelijk tweerichtingsverkeer.

De beeldbank was voor verschillende gemeenten de eerste kennismaking met erfgoed(werking) en creëerde het noodzakelijke draagvlak, zowel bij het publiek als bij het lokale bestuur. Het project werkte de creatie van lokale erfgoedgemeenschappen (de vrijwilligers, de beeldleveranciers, de bezoekers van de website, ...) in de hand en bracht allerlei onbekend erfgoed aan de oppervlakte. Deze methodiek wordt sinds 2010 ook ingevoerd in de Noordelijke Westhoek, waar negen gemeenten ingestapt zijn in 'WESTHOEK verbeeldt'.

De nieuwe media worden vaak nog onbenut, hier liggen kansen om een jong publiek aan te spreken. CO₇ doet aan digitale kennisuitwisseling door het digitaal aanbieden van brochures, verslagen en andere informatie. CO₇ zet hiermee in op een vlotte en toegankelijke expertiseuitwisseling.

3.2.3. GRENSOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING

3.2.3.1. ANDERE SECTOREN

Er komen **verschillende sectoren** in beeld bij de uitbouw van een cultureel-erfgoedbeleid. Een analyse van de werking van deze actoren/sectoren en de interactie met CO₇ dringt zich op om een integraal én geïntegreerd beleid op te kunnen stellen. Het samenbrengen van de diverse methodieken, thema's, invalshoeken en publieksgroepen uit deze sectoren kan tot nieuwe inzichten, innoverende kruisbestuivingen en de participatie van nieuwe doelgroepen, waaronder kansengroepen, leiden.

Veel **religieus erfgoed** blijft 'verweesd' achter door het verlies van kennis en informatie door de secularisering. Het erfgoedbewustzijn is hoog, maar er is nood aan ondersteuning en begeleiding. Het CRKC, KADOC, LECA en de Provincie West-Vlaanderen zijn belangrijke partners in de zorg voor dit erfgoed.

Met ruimtelijke ordening zijn er raakvlakken op het gebied van **monumenten- en landschapszorg en archeologie**, maar ook de inplanting van culturele infrastructuur zoals het Regionaal Erfgoeddepot Potyze is een zaak van ruimtelijke planning en ordening. De combinatie van steden met een rijke geschiedenis en een uitgestrekt agrarisch landschap met daarin een groot aantal dorpen is een sterkte van de regio. Bij de herinrichting van dorpen is het belangrijk oog te hebben voor de geschiedenis van het dorp.

Behalve kortstondige publieksmomenten (rondleidingen, tentoonstellingen, lezingen), blijft de valorisering van het archeologisch onderzoek door de koppeling aan ander historisch onderzoek en een permanente publieksontsluiting van de resultaten momenteel onderbelicht. De erfgoedverenigingen worden nog niet voldoende betrokken bij de archeologische opgravingen.

De ontwikkeling van een Expertise Netwerk CultuurEducatie (2012-2015) in de schoot van CO₇ en in nauwe samenwerking met het DKO zorgt ervoor dat de banden met de **jeugd- en onderwijssector** structureel verankerd worden in de regio. Het netwerk focust enerzijds op expertiseopbouw en -uitwisseling (o.a. door vorming, lezingen en gerichte ondersteuning van bovenlokale pilootprojecten) en anderzijds op afstemming van vraag en aanbod (o.a. door overleg en praktijktafels rond schoolvoorstellingen, educatieve pakketten, ...).

Educatie en vorming worden ook bevorderd door **vormingscentra**. Zij zetten in op de ontwikkeling van persoonlijke, sociale en culturele competenties. Dit stimuleert deelname en bijdrage aan de maatschappij. Onder impuls van CO₇ is het vormingsaanbod in de regio in samenwerking met verschillende partners zoals Vormingplus, het CVO, de Provincie West-Vlaanderen en landelijke expertisecentra uit de cultureel-erfgoedsector de voorbije jaren verder ontwikkeld.

De rurale gebieden van de Westhoek zijn het actiegebied van de **zorgnetwerken** in de regio (Nestor, Zoë en Netwerkdorpen). Tussen CO₇ en de zorgnetwerken bestaan grote gemene delers. Dezelfde doelgroep wordt benaderd met een andere invalshoek. De intenties van de zorgnetwerken (oudere inwoners helpen bij het thuiswonen) bevorderen de doelstellingen van CO₇ (zwerfgoed opsporen). De drijvende kracht achter deze taken zijn de vrijwilligers. De inzet voor het welzijn van (oudere) dorpsbewoners zorgt voor een snellere opsporing en ontsluiting van (zw)erfgoed. De bestaande samenwerking met de zorgnetwerken in het kader van 'WESTHOEK verbeeldt' kan aangegrepen worden om de samenwerking met de welzijnssector uit te breiden.

Het erfgoed in de streek is één van de grote aantrekkingspolen voor het **toerisme**. De groei van de sector is van groot belang voor het ruime erfgoedbeleid in de regio. Dat moet zowel rekening houden met de eigen bevolking als met toeristen én moet streven naar aandacht voor al het erfgoed, niet alleen dat van de Eerste Wereldoorlog. Anderzijds kan de 100-jarige herdenking ook als een hefboom beschouwd worden en moet er geanticipeerd worden op wat na 2018 zal gebeuren.

De economische meerwaarde die door de samenwerking erfgoed-toerisme gegenereerd wordt, is niet gering. Toeristen zoeken een totaalbeleving, waarop de gemeenten inspelen. Onder andere het landschap, culturele evenementen en streekproducten maken hier deel van uit. Culinair erfgoed, feesten en tradities bieden eveneens een aanknopingspunt om vanuit de erfgoedsector bruggen te bouwen naar nieuwe doelgroepen (kansengroepen).

3.2.3.2. ANDERE REGIO'S

Als **grensgebied** kent de huidige Zuidelijke Westhoek een sterke historische band met (het noorden van) departement Nord. Er zijn overeenkomsten in landschap en bebouwing en bronnen voor de geschiedenis van de Zuidelijke Westhoek bevinden zich ten dele in deze Noord-Franse regio. Projectmatige samenwerking en goed onderhouden contacten komen de bewaring van het erfgoed in de brede zin ten goede. Ook de Provincie West-Vlaanderen onderhoudt contacten met de Noord-Franse overheden, vooral via enkele Europese programma's. De gebiedswerker cultuur in de Westhoek heeft als één van zijn taken het detecteren van mogelijke projecten voor komende Europese programma's. De hoofdtaak van de gebiedswerker is de coördinatie en de ondersteuning van een (geïntegreerd) cultuurbeleid in de Westhoek. De samenwerking met de Noordelijke Westhoek werd de voorbije jaren sterk uitgebouwd in het kader van de uitbreiding van 'WESTHOEK verbeeldt'.

4.

DOELSTELLINGEN MET HET OOG OP DE ZORG VOOR EN DE ONTSLUITING VAN HET LOKAAL CULTUREEL ERFGOED: BELEIDSPERIODE 2015-2020

Zuster Roza van de Zusters van de Goddelijke Voorzienigheid wacht op de processie in Elverdinge op 30 mei 1937. Privécollectie, 'WESTHOEK verbeeldt'

CO₇ formuleert **vijf strategische doelstellingen** voor de volgende beleidsperiode. De doelstellingen geven de verschillende basisfuncties weer: **verzamelen, behoud en beheer, onderzoek en publiekswerking**. Uiteraard interageren de verschillende functies met elkaar, zodat dezelfde actie onder verschillende doelstellingen ondergebracht kan worden. Deze interactie vindt ook plaats tussen het cultureel-erfgoedbeleid en de andere beleidsdomeinen, wat zich eveneens weerspiegelt in de doelstellingen. We kiezen ervoor om een actie slechts één keer te vermelden, zodat dit document vlot leesbaar blijft. Een vijfde doelstelling betreft de verdere uitbouw van het **lokaal ondersteuningsbeleid voor cultureel erfgoed**.

In het actieplan zullen per jaar de prioriteiten afgebakend worden en zal elke actie geconcretiseerd worden.

Voorafgaand aan alle doelstellingen, dient vermeld te worden dat **samenwerking** cruciaal is binnen CO₇: met de gemeenten, tussen de CO₇-diensten, met regionale partners (Noordelijke Westhoek, Noord-Frankrijk), met de provincie (o.a. depotbeleid), met andere sectoren (o.a. welzijn, toerisme, landschappen, ...). Erfgoedcel CO₇ wil intergemeentelijk samen doen wat lokaal niet kan. Samenwerking verder uitbouwen en dynamisch houden kost tijd en energie. CO₇ wil niet alleen de motor van samenwerking in de regio zijn, maar ook de katalysator.

4.1. HET CULTUREEL ERFGOED WORDT VERDER OPGESPOORD EN TOEGANKELIJK GEMAAKT.

4.1.1. CO₇ INITIEERT EN ONDERSTEUNT VOORBEELDPROJECTEN OP HET VLAK VAN INVENTARISATIE EN REIKT HIERVOOR DE NODIGE INSTRUMENTEN EN METHODIEKEN AAN.

Enkele mogelijke acties:

- begeleidingstrajecten opzetten m.b.t. de inventarisatie van zwerfgoed en erfgoed bij niet-professionele erfgoedbeheerders volgens de internationale standaarden met speciale aandacht voor religieus cultureel erfgoed en heemkundige collecties (collecties van religieuze instellingen, collectie stichting De Gheus, collectie Onzen Heertje, ...): adviesverlening en doorverwijzing, faciliteren en organiseren van vorming vb. over digitaal archiveren voor verenigingen, over het opstellen van een kerkinventaris (cfr. handleiding CRKC), ...;
- participeren in het vormingstraject religieus erfgoed van de Provincie West-Vlaanderen;
- stimuleren van deelname aan www.erfgoedinzicht.be van de Provincies West- en Oost-Vlaanderen – deelname stuurgroep Erfgoedinzicht;
- opvolging collectie- en deelcollectiebeschrijvingen in de databank van Erfgoedinzicht (COMETA-model);
- een publieksdag organiseren met experts die het cultureel erfgoed ter plaatse bekijken – na selectie kan dit vervolgens geregistreerd/gedigitaliseerd worden;
- begeleidingstrajecten opzetten m.b.t. de inventarisatie van immaterieel erfgoed: adviesverlening en doorverwijzing, faciliteren en organiseren van vorming, ...;
- stimuleren van deelname aan www.immaterieelerfgoed.be;
- registratie van mondelinge getuigenissen over bijvoorbeeld het kloosterleven, de Tweede Wereldoorlog, de Koude Oorlog, de jaren 1950, ...;
- stimuleren van deelname aan www.archiefbankvlaanderen.be – begeleidingstraject voor private archiefvormers.

Partners: Provincie West-Vlaanderen (depotconsulenten, museumconsulent en digitale cel cultuur), Regionaal Erfgoeddepot Potyze, collectiebeheerders, ICE-erfgoedgemeenschappen, kerkfabrieken, kloosters en andere religieuze instellingen, CRKC, KADOC-KULeuven, LECA, Heemkunde Vlaanderen, lokale archiefdiensten en musea, tapis plein, Archiefbank Vlaanderen, COMETA-gebruikersgroep, FARO, ...

Meetbare effecten:

- min. 5 begeleidingstrajecten/geformuleerde adviezen per jaar;
- min. 2 opleidingen per jaar;
- positieve feedback van de doelgroep collectiebeheerders en de ICE-erfgoedgemeenschappen;
- tevredenheid van de projectpartners over de samenwerking en het resultaat;

- inhoudelijke hulpmiddelen ter beschikking;
- aantal nieuwe objecten in Erfgoedinzicht uit de CO₇-regio;
- 2 nieuwe elementen per jaar uit de CO₇-regio in ICE-databank;
- aantal private archieven ontsloten;
- 75 bezoekers op de publieksdag;
- aangebracht cultureel erfgoed tijdens de publieksdag;
- 20 mondelinge getuigenissen.

Financiële en personele middelen:

- € 3.000 per jaar: voor de organisatie van de vormingsmomenten/de publieksdag + kosten verbonden aan de begeleiding van de inventarisatie;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.1.2. CO₇ SPOORT PARTICULIERE LOKALE COLLECTIES OP EN BEWAART EN ONTSLUIT ZE VIA DE PORTAALWEBSITE 'WESTHOEK VERBEELDT'.

Enkele mogelijke acties:

- overkoepelende coördinatie van het project 'WESTHOEK verbeeldt':
 - opvolgen en implementeren van de ontwikkelingen op vlak van ICT, communicatie, wetgeving, ...;
 - aansturen en begeleiden van de lokale coördinatoren;
 - initiatieven nemen om de vrijwilligers te blijven motiveren en ondersteunen;
 - initiatieven nemen om nieuwe vrijwilligers te rekruteren;
 - verdere implementatie van Oscar (zie hoofdstuk 7);
 - overkoepelende communicatie voeren;
 - organiseren van overkoepelend overleg met de vrijwilligers;
 - organiseren van vorming;
 - projectmatige samenwerking met de Noordelijke Westhoek;
 - coördinatie van de beeldaanvragen over meerdere gemeenten;
- uitbreiden met audiovisueel erfgoed (o.a. interviews, volksliedjes, 8 mm-filmpjes);
- afstemming met de Provincie West-Vlaanderen over welke collectiegegevens in Erfgoedinzicht worden opgenomen en welke collectiegegevens in 'WESTHOEK verbeeldt';
- onderzoeken van de mogelijke samenwerkingsverbanden met onder meer het VIAA en PACKED;
- opvolgen en toepassen van de internationale standaarden m.b.t. digitalisering (CEST).

Partners: Picturae, PACKED, VIAA, Provincie West-Vlaanderen (depotconsulent en digitale cel cultuur), FARO, vrijwilligers van 'WESTHOEK verbeeldt', lokale coördinatoren 'WESTHOEK verbeeldt', regionale coördinatoren 'WESTHOEK verbeeldt' (Noordelijke Westhoek), lokale archiefdiensten, Resonant, Huis van Alijn, Universiteitsbibliotheek Gent, ...

Meetbare effecten:

- 50.000 bezoekers per jaar op www.westhoekverbeeldt.be (48.720 bezoekers in 2013);
- positieve feedback van de medewerkers en bezoekers van 'WESTHOEK verbeeldt';
- 25 nieuwe vrijwilligers voor de CO₇-regio;
- aantal jaren engagement van de vrijwilligers;
- uitreiken van 40 competentiedocumenten per jaar;
- min. 10 locaties in de regio waar communicatie-instrumenten van 'WESTHOEK verbeeldt' (muismatten, post-it's, folders) ingezet worden: o.a. bibliotheken, lokale archiefdiensten, gemeenschapscentra, cultuurcentrum;
- verslagen van de vergaderingen;
- min. 2 opleidingen per jaar;
- 2.000 nieuwe beelden/filmpjes per jaar in databank.

Financiële en personele middelen:

- € 10.000 per jaar voor de hosting en licenties;
- € 2.500 per jaar voor de organisatie van een bedankingsmoment voor de ca. 200 medewerkers van 'WESTHOEK verbeeldt';
- € 2.500 per jaar voor de organisatie van vorming, rekrutering van nieuwe vrijwilligers, implementatie van Oscar, ...;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de erfgoedcoördinator, de algemene coördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.2. DE ZORG VOOR CULTUREEL ERFGOED WORDT VERBETERD.

4.2.1. CO₇ BOUWT SAMEN MET DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN DE FACILITEITEN VAN DE REGIONALE DEPOTWERKING UIT MET EEN PRAKTIJKGERICHTE DIENSTVERLENING.

Enkele mogelijke acties:

- de begeleiding van professionele en vrijwillige erfgoedbeheerders (zowel de collecties van de gemeenten als lokale private collecties) om de kwaliteitsvolle en duurzame zorg voor het cultureel erfgoed te verbeteren/begeleidingstrajecten op maat (vb. collectie Mesen) – adviesverlening en doorverwijzing;
- het initiëren, in overleg en samenwerking met de Provincie, van voorbeeldprojecten op het vlak van behoud en beheer met eventuele publicatie op www.depotwijzer.be;
- ondersteuning bieden bij selectie en eventueel afstoting (vb. landbouwcollectie Heuvelland);
- opvolgen van het traject rond waardering en selectie van religieus erfgoed van het CRKC en de provincies;
- het aanbieden van vorming, vb. fotografie, verpakking, ...

Partners: Provincie West-Vlaanderen (museumconsulent en depotconsulenten), collectiebeheerders, Regionaal Erfgoeddepot Potyze, FARO, CRKC, KADOC-KULeuven en lokale archiefdiensten en musea, ...

Meetbare effecten:

- min. 3 begeleidingstrajecten/geformuleerde adviezen per jaar;
- min. 2 opleidingen per jaar;
- min. 3 voorbeeldprojecten over de beleidsperiode;
- info uit de CO₇-regio op de Depotwijzer;
- min. 12 deelnemers per vorming;
- tevredenheid/positieve feedback van de erfgoedactoren in de regio;
- min. 3 geformuleerde adviezen m.b.t. selectie en afstoting per jaar.

Financiële en personele middelen:

- € 8.000 per jaar voor de uitvoering van de nog af te sluiten exploitatieovereenkomst;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.2.2. CO₇ ONDERSTEUNT SAMEN MET DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN DE COLLECTIE-BEHEERDERS BIJ DE OPSLAG VAN HET CULTUREEL ERFGOED IN HET REGIONAAL ERFGOED-DEPOT POTYZE.

Enkele mogelijke acties:

- mede-opvolging van de bouw en de inrichting van het depot;
- mede-ontwikkeling van een exploitatiemodel voor het depot;
- sensibilisering van mogelijke gebruikers uit de CO₇-regio (zowel vrijwillige als professionele erfgoedsector);
- stimuleren van het gebruik van het depot als nood- en transitdepot;

- deelname aan stuurgroep Regionaal Erfgoeddepot Potyze;
- deelname aan overlegplatform depotwerking van de Provincie West-Vlaanderen.

Partners: Provincie West-Vlaanderen (museumconsulent en depotconsulenten), Stad Ieper, Regionaal Erfgoeddepot Potyze, architectenbureau Claeys/Haelvoet, FARO, de collectiebeheerders, ...

Meetbare effecten:

- de exploitatieovereenkomst;
- min. 10 gebruikers uit de CO₇-regio op het einde van de beleidsperiode;
- tevredenheid van de gebruikers van het depot;
- verslaggeving stuurgroep en overlegplatform.

Financiële en personele middelen:

- cfr. hierboven (een bedrag van € 8.000 per jaar voor de uitvoering van de nog af te sluiten exploitatieovereenkomst);
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.2.3. CO₇ INITIEERT EN ONDERSTEUNT DE OPMAAK VAN EEN CALAMITEITENPLAN VOOR COLLECTIEBEHERENDE CULTUREEL-ERFGOEDORGANISATIES IN DE REGIO.

Enkele mogelijke acties:

- de organisatie van overleg met en tussen:
 - FARO en de Provincie West-Vlaanderen;
 - de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties;
 - politie en brandweerdiensten;
- de organisatie van het begeleidingstraject met aandacht voor de verschillende onderdelen van het calamiteitenplan: de risico-inventarisatie, de risicoanalyse, de bedrijfshulpverlening, de collectiehulpverlening, de samenstelling van het crisisteam, de contacten met de externe hulpdiensten, een lijst van noodmaterialen, een lijst van te contacteren hulpverleners en beredderingsbedrijven.

Partners: FARO, Provincie West-Vlaanderen, Regionaal Erfgoeddepot Potyze, collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties, politie, brandweerdiensten en verzekeringsmaatschappijen.

Meetbare effecten:

- verslaggeving vergaderingen;
- intentieverklaringen tot samenwerking door de betrokken diensten;
- de calamiteitenplannen;
- een goede interventie indien zich een calamiteit voordoet.

Financiële en personele middelen:

- geen financiële middelen in de begroting van de projecten;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.3. CO₇ ZET EEN AANTAL STREEKTHEMA'S IN DE KIJKER EN STIMULEERT ONDERZOEK NAAR HET CULTUREEL ERFGOED GELINKT AAN DEZE THEMA'S.

4.3.1. CO₇ INITIEERT EN ONDERSTEUNT INITIATIEVEN MET FOCUS OP EEN AANTAL STREEKTHEMA'S.

Enkele mogelijke acties:

- het initiëren en/of ondersteunen, in samenwerking met gespecialiseerde onderzoeksinstituten (buiten de regio) en partners in de streek, van projecten die streekthema's uitdiepen (grens/oorlog/agrarisch verleden);
- organisaties begeleiden bij borgingsacties rond het immaterieel cultureel erfgoed met speciale aandacht voor de elementen op de inventaris die een voorbeeldrol vervullen en de begeleiding van het UNESCO-dossier van de Last Post Association en de Stad Ieper;
- mondelinge geschiedenisproject over de Tweede Wereldoorlog, de Koude Oorlog, de jaren 1950;
- mondelinge geschiedenisproject over het kloosterleven.

Partners: onderzoeksinstituten, Provincie West-Vlaanderen, Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels, partners uit Noord-Frankrijk van het project '300 jaar Grens', CAG, WOI-netwerk, Last Post Association, ICE-erfgoedgemeenschappen, FARO, het Studie- en Documentatiecentrum Oorlog en Hedendaagse Maatschappij, het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis, Huis van Alijn, kloosters, ...

Meetbare effecten:

- min. 5 projecten over de streekthema's grens/oorlog/agrarisch verleden;
- min. 3 borgingsacties voor immaterieel cultureel erfgoed;
- publicatie van borgingsacties op www.immaterieelerfgoed.be;
- het UNESCO-dossier van de Last Post Association en de Stad Ieper;
- ontsluitingsproject van min. 15 getuigenissen over de Tweede Wereldoorlog, de Koude Oorlog en de jaren 1950;
- ontsluitingsproject van min. 5 getuigenissen over het kloosterleven.

Financiële en personele middelen:

- streekthema's grens, oorlog en agrarisch verleden: inspelen op opportuniteiten: € 1.500 per jaar;
- Tweede Wereldoorlog, Koude Oorlog, de jaren 1950: € 7.000 in 2015 en € 8.300 in 2016;
- religieus erfgoed: de nood zal de komende jaren stijgen: naarmate er meer geïnventariseerd is, meer initiatieven voorzien: € 2.000 in 2016, € 3.000 in 2017, € 4.000 in 2018, € 5.000 in 2019 en € 6.000 in 2020;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de erfgoedcoördinator, de algemene coördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.3.2. CO₇ STIMULEERT ONDERZOEK OVER HET CULTUREEL ERFGOED DAT NIEUW LICHT WERPT OP MINDER BEKENDE FACETTEN VAN HET VERLEDEN VAN DE REGIO EN HAAR GEMEENTEN.

Enkele mogelijke acties:

- samenwerking met de heemkringen en de verenigingen voor erfgoedstudie, bijvoorbeeld voor onderzoek in het kader van archeologische opgravingen;
- netwerking en eventueel samenwerking met hogescholen en universiteiten;
- netwerking en eventueel samenwerking met landelijke expertisecentra en organisaties volkscultuur;
- promotie van het bronnenmateriaal op 'WESTHOEK verbeeldt' (beelden, kranten, audio en video, enz.);
- onderzoek stimuleren over het migratie-erfgoed met het oog op het inbedden van de verhalen van de nieuwkomers in de verhalen van de streek;
- aanbieden van vorming die onderzoek vergemakkelijkt.

Partners: heemkringen, verenigingen voor erfgoedstudie, cultuurraden, Archeo₇, hogescholen, universiteiten, onderzoeksinstituten, landelijke expertisecentra en organisaties volkscultuur, FARO, Provincie West-Vlaanderen, Rijksarchief Brugge, Heemkunde Vlaanderen, lokale archieven en musea.

Meetbare effecten:

- positieve feedback van de heemkringen en de verenigingen voor erfgoedstudie;
- 20 projecten tussen erfgoedverenigingen, Archeo₇ en Erfgoedcel CO₇ over de beleidsperiode;
- onderzoeksresultaten o.a. over migratie-erfgoed;
- 10 masterscripties over cultureel erfgoed van de streek;
- contacten met onderzoeksinstituten en andere partners;
- het gebruik van 'WESTHOEK verbeeldt' in onderzoeken (bronvermeldingen);
- min. 4 vormingsmomenten over de beleidsperiode.

Financiële en personele middelen:

- € 1.400 per jaar voor de communicatie en promotie van www.westhoekverbeeldt.be en vorming;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.4. CO₇ WERKT AAN HET ERFGOEDBEWUSTZIJN IN EN OVER DE STREEK EN ZORGT ERVOOR DAT CULTUREEL ERFGOED MENSEN SAMENBRENGT.

4.4.1. CO₇ ZORGT DANKZIJ CREATIEVE EN EFFICIËNTE COMMUNICATIE VOOR EEN GERICHTE PROMOTIE VAN HET CULTUREEL ERFGOED EN DE BREDERE BEKENDMAKING VAN DE WERKING VAN DE LOKALE CULTUREEL-ERFGOEDACTOREN EN -GEMEENSCHAPPEN.

Enkele mogelijke acties:

- de ontwikkeling van nieuwe communicatie- en distributiekanaal en de verdere uitbouw van de bestaande kanalen (o.a. digitaal via UiT in de Westhoek, website CO₇ en op papier via UT. Magazine, Landschapskrant (huis-aan-huisblad), ...);
- de inzet van (inter)gemeentelijke kanalen – de zichtbaarheid in de bestaande lokale communicatiekanalen vergroten (gemeentelijke infokrant, gemeentelijke websites);
- meewerken aan de uitwerking van een communicatieplan op Westhoekniveau;
- het onderhoud van de eigen website;
- actualiseren van het adressenbestand;
- de opmaak en verspreiding van een maandelijkse nieuwsbrief met informatie over de projecten van de cultureel-erfgoedcel, activiteiten van erfgoedspelers uit de regio en erfgoednieuws uit heel Vlaanderen dat interessant is voor de Zuidelijke Westhoek;
- verder inzetten op de sociale media en de erfgoedactoren hiervoor sensibiliseren;
- stimuleren van de toepassing van marketingprincipes in de cultureel-erfgoedsector (vorming, begeleiding);
- het onderhouden en de ontwikkeling van goede contacten met de lokale en regionale pers;
- de organisatie van pers- en ontmoetingsmomenten;
- de intergemeentelijke coördinatie van Erfgoeddag (erfgoedpartners aansporen om deel te nemen, begeleiding op maat van de lokale organisatoren, aanvullend zelf activiteiten opzetten).

Partners: cultureel-erfgoedactoren uit de Zuidelijke Westhoek, Cultuurdienst CO₇, Archeo₇, cultuurbeleidscoördinatoren/lokale coördinatoren Erfgoeddag, UT. Magazine, Westhoek.be, pers, communicatiediensten CO₇-gemeenten, Digital Mind, Regionaal Landschap West-Vlaamse Heuvels, gebiedsgerichte werking Westhoek van de Provincie West-Vlaanderen en FARO/de Coördinatie Erfgoeddag (Vlaanderen).

Meetbare effecten:

- 300 erfgoedactiviteiten per jaar geregistreerd in UiT in de Westhoek;
- eigen website – aantal bezoekers;
- 2 artikels per jaar in UT. Magazine;
- 2 bijdragen per jaar in de Landschapskrant;
- min. 5 bijdragen in de gemeentelijke infobladen en op de websites per jaar;
- communicatieplan van de Westhoek;
- geactualiseerd adressenbestand;
- maandelijkse nieuwsbrief;
- 7 berichten per maand op de sociale media;
- min. 1 vorming per jaar;
- 12 persberichten per jaar en verschenen artikels;
- 12 Erfgoeddagactiviteiten in de regio per jaar;
- aantal bezoekers van Erfgoeddag in Vlaanderen.

Financiële en personele middelen:

- gemiddeld € 8.750 per jaar voor communicatie, met in 2018 een hoger bedrag omwille van de vernieuwing van de website;
- jaarlijks € 1.800 voor de regionale coördinatie van Erfgoeddag;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de algemene coördinator, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.4.2. CO, ONDERSTEUNT DE ONTWIKKELING VAN VERNIEUWENDE INSTRUMENTEN EN METHODIEKEN OM CULTUREEL ERFGOED ZICHTBAAR EN TOEGANKELIJK TE MAKEN.

Enkele mogelijke acties:

- verder uitbouwen van de samenwerking met het Centrum voor Volwassenenonderwijs Westhoek-Westkust betreffende de opleiding 'Je vooroorlogs dorp met Sketchup' en het ontwikkelen van 3D-tekeningen op basis van oude foto's uit onder andere 'WESTHOEK verbeeldt';
- nieuwe ontsluitingsmethoden ontwikkelen voor de bestaande collecties op basis van de laatste technologische ontwikkelingen (bijvoorbeeld augmented reality op basis van geocoding en/of motion detection, 'hernieuwbare' app of mobiele website om geïllustreerde routes/zoektochten te maken, 3D tekenen, scannen en printen, ...);
- 3D-ontsluiting van machines ('Duiken in de machine') i.s.m. het Hopmuseum, het Vlasmuseum, MIAT, ETWIE, CAG, CVAA en PACKED;
- begeleiding ontwikkelingsgericht cultureel-erfgoedproject over tekstaffiches als spiegel van het dagelijks leven tijdens WO I i.s.m. Stadsarchief Gent, VIAA, PACKED, Provinciearchief West-Vlaanderen, Universiteitsbibliotheek Gent, IFFM, Stadsarchief Aalst en Stadsarchief Lier: expertise betreffende digitalisering van collecties, vrijwilligerswerking en erfgoededucatie.

Partners: Centrum voor Volwassenenonderwijs Westhoek-Westkust, vrijwilligers 'WESTHOEK verbeeldt', Hopmuseum Poperinge, Vlasmuseum Kortrijk, MIAT, ETWIE, CAG, CVAA, PACKED, VIAA, Stadsarchief Gent, Provinciearchief West-Vlaanderen, Universiteitsbibliotheek Gent, IFFM, Stadsarchief Aalst en Stadsarchief Lier.

Meetbare effecten:

- 3D-tekeningen op 'WESTHOEK verbeeldt' op basis van oude foto's;
- positieve feedback van de cursisten;
- 3D-ontsluiting van de machines;
- verslaggeving van de stuurgroepen;
- workflow van het digitaliseringsproject over tekstaffiches (met vrijwilligers);
- aantal bezoekers van de website over tekstaffiches;
- educatief pakket over tekstaffiches.

Financiële en personele middelen:

- € 5.000 in 2015 en 2016 voor 'Duiken in de machine';
- € 4.000 per jaar in 2017-2020 voor nieuwe ontsluitingsmethoden;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de algemene coördinator, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.4.3. CO₇ ZET SAMEN MET DE LOKALE ARCHIEFINSTELLINGEN IN OP DE ONTSLUITING VAN HISTORISCH ONDERZOEK OVER DE REGIO.

Enkele mogelijke acties:

- in samenwerking met het Stadsarchief Ieper, als ankerpunt voor historisch onderzoek in de streek, een interactieve wiki uitbouwen met betrekking tot de geschiedenis van de streek en linken aan de portaalwebsite 'WESTHOEK verbeeldt';
- de coördinatie en uitgave van publicaties (brochures) waarin het verleden van de regio, wetenschappelijk verantwoord, toegankelijk geschreven en vanuit verschillende invalshoeken belicht wordt.

Partners: Stadsarchief Ieper, Stadsarchief Poperinge, Vrienden van het Poperings Archief, heemkringen, gemeentelijke archiefdiensten, verenigingen voor erfgoedstudie en Archo.

Meetbare effecten: resultaten van onderzoek over de regio zijn centraal toegankelijk voor een breed publiek via website en via publicaties.

Financiële en personele middelen:

- € 9.000 per jaar voor de digitale ontsluiting en de uitgave van publicaties (brochures);
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de algemene coördinator, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.4.4. CO₇ ONTWIKKELT SAMEN MET ACTOREN IN DE REGIO INITIATIEVEN M.B.T. ERFGOED-EDUCATIE.

Enkele mogelijke acties:

- de ontwikkeling van educatieve pakketten m.b.t. cultureel erfgoed:
 - algemeen (vb. educatief pakket 'Erfgoedkids');
 - thematisch (vb. kinderanimatiefilms 'De Grote Oorlog door kinderen', wederopbouw);
- het opzetten van samenwerkingsverbanden met scholen (vb. voor mondelinge geschiedenisproject) en jeugdverenigingen;
- kinderen/jongeren op pad laten gaan met een ervaren fotograaf en tijdens een initiatiesessie fotografie een hedendaagse foto laten maken op dezelfde locatie als een oude foto van 'WESTHOEK verbeeldt' (in situ);
- samenwerking verder uitbouwen met Vorming Plus voor de reeks 'Speuren naar erfgoed';
- vorming voor de lokale erfgoedsector over methodieken om kinderen/jongeren te begeleiden bij erfgoedactiviteiten;
- lid van de stuurgroep m.b.t. cultuureducatie in de CO₇-regio.

Partners: lokale erfgoedsector, leerkrachten, scholen(groepen), jeugdsector, Heemkunde Vlaanderen, Casa Blanca, Kidscam, West-Vlaamse erfgoedcellen, Provincie West-Vlaanderen, Vredeswakes Langemark-Poelkapelle en Lijssenthoek Military Cemetery voor kinderanimatiefilms, fotoclubs, Vorming Plus, Mediaraven en VIVES.

Meetbare effecten:

- educatieve pakketten;
- positieve feedback van de leerlingen, leerkrachten en jeugdverenigingen;
- aantal en respons fotografiewerkshops;
- min. 7 activiteiten per jaar in de reeks 'Speuren naar Erfgoed';

- min. 2 vormingsactiviteiten over methodieken om kinderen/jongeren te begeleiden;
- positieve feedback van de deelnemers aan de vorming;
- verslagen van de stuurgroep.

Financiële en personele middelen:

- gemiddeld € 2.000 per jaar, met uitzondering van 2019 (€ 8.734,97 (budget PDPO-project) voor de ontwikkeling van een educatief pakket over de wederopbouw);
- personele inzet van de algemene coördinator, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.4.5. CO₂ BRENGT WIJK-, DORPS- EN GEMEENTEBEWONERS SAMEN EN LAAT HEN KENNISMAKEN MET ELKAAR EN HUN CULTUREEL ERFGOED.

Enkele mogelijke acties:

- de opmaak en plaatsing van Erfgoedhaltes (rondreizende tentoonstelling) – gekoppeld aan een lokaal evenement (jubilea, wijkkermissen, dorpsfeesten, ...) – en het digitaal ter beschikking stellen van de inhoud van de Erfgoedhaltes;
- toonmomenten en andere ontsluitingsinitiatieven door de lokale kernen van ‘WESTHOEK verbeeldt’ in dienstencentra, buurthuizen, enz.;
- de organisatie van ontmoetingsmomenten bij projecten.

Partners: verenigingen in de gemeenten, lokale archiefdiensten, lokale ‘WESTHOEK verbeeldt’-kernen, dienstencentra, buurthuizen, ...

Meetbare effecten:

- min. 2 Erfgoedhaltes per jaar;
- content op www.erfgoedhaltes.be;
- min. 5 toonmomenten van ‘WESTHOEK verbeeldt’ per jaar.

Financiële en personele middelen:

- gemiddeld € 3.150 per jaar voor de ontwikkeling van Erfgoedhaltes (inclusief toonmoment, verzekering en in 2015 en 2018 onderhoud van de tentoonstellingszuilen);
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de algemene coördinator, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.4.6. CO₂ ZET IN OP DUURZAAMHEID IN AL ZIJN FACETTEN EN WERKT OP EEN ACTIEVE EN SENSIBILISERENDE MANIER SAMEN MET ACTOREN IN DE MARGE VAN DE CULTUREEL-ERFGOEDECTOR.

Enkele mogelijke acties (zie ook bij SD 4.4.1 en 4.4.2):

- stimuleren van initiatieven die invloed hebben op de duurzaamheid binnen de werking van de lokale erfgoedactoren vb. Pulse Transitienetwerk Cultuur, Groene Apen, Green Track, Green Key en Kringloopexpo via bijvoorbeeld de maandelijkse nieuwsbrief, de website, vorming;
- samenwerking aftoetsen met kringloopcentra (vb. retrodagen);
- een streekgebonden product (culinair erfgoed) of evenement/feest aansluiting laten vinden met de maatschappelijk diverse samenleving, bijvoorbeeld Tafelen in de Westhoek (enkele huiskoks gaan aan het fornuis staan en ontvangen een groep mensen – met historische duiding/foto’s en voorwerpen), eventueel gekoppeld aan de Week van de Smaak;
- samenwerking met de gebiedsgerichte werking welzijn van de Provincie West-Vlaanderen op verschillende vlakken:
 - het aanbod van CO₂ toegankelijker maken voor een groter publiek, met inclusie van de kwetsbare doelgroepen (vb. cliënten OCMW, alleenstaanden met kinderen, mensen met een verminderde mobiliteit,

senioren, etnisch-culturele minderheden);

- de cultuursector en de welzijnssector met elkaar in contact brengen;
- onderzoeken welke structurele maatregelen kunnen genomen worden om de cultuurparticipatie voor kwetsbare doelgroepen/kansengroepen te verhogen.
- herinneringsproject voor de bewoners van woonzorgcentra in samenwerking met scholieren personenzorg/ voorlezen aan de bewoners van woonzorgcentra bijvoorbeeld kamishibai met historisch verhaal;
- samenwerking met lokale economie (vb. oude beelden in etalages, ook om leegstaande panden op te frissen).

Partners: Pulse Transitienetwerk Cultuur, Kringloopexpo, kringloopcentra, gebiedsgerichte werking welzijn Provincie West-Vlaanderen, OCMW's/Sociale Huizen, Centrum Algemeen Welzijnswerk, woonzorgcentra, dienstencentra, Linc vzw, armoedeverenigingen (o.a. Welzijnsschakels, Welzijnszorg), Samenlevingsopbouw (inclusief zorgnetwerken), organisaties die zich inzetten voor etnisch-culturele minderheden, gemeentelijke adviesraden (seniorenraad, cultuurraad, welzijnsraad), instellingen voor personen met een handicap, instellingen voor geestelijke gezondheidszorg, vzw Albatros, Provinciaal Noord-Zuidcentrum, Opvangcentrum Fedasil Poelkapelle, scholieren personenzorg, lokale musea m.b.t. voeding en diensten lokale economie.

Meetbare effecten:

- min. 3 items per jaar over duurzaamheid in de maandelijkse nieuwsbrief;
- min. 2 vormingsmomenten over duurzaamheid voor de lokale erfgoedactoren;
- min. 1 project per jaar met actoren 'in de marge' zoals Tafelen in de Westhoek;
- bereikte doelgroepen/publieksonderzoek van het CO₂-aanbod;
- contacten tussen cultuursector en welzijnssector;
- positieve feedback van de bewoners van de woonzorgcentra, de begeleiders en de scholieren over het herinneringsproject.

Financiële en personele middelen:

- gemiddeld € 12.500 per jaar voor de uitbouw van sectoroverschrijdende initiatieven, met uitzondering van 2019 (realisatie educatief pakket over de wederopbouw, zie hoger);
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de algemene coördinator, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.5. CO₂ ZET IN OP EEN KWALITEITSVOL LOKAAL ONDERSTEUNINGS- BELEID VOOR CULTUREEL ERFGOED.

4.5.1. CO₂ BEGELEIDT COLLECTIEBEHERENDE CULTUREEL-ERFGOEDORGANISATIES IN DE REGIO OM HUN KWALITEITSLABEL TE HALEN EN BEGELEIDT ORGANISATIES DIE EEN LOKALE, REGIONALE OF VLAAMSE INDELING WILLEN AANVRAGEN.

Enkele mogelijke acties:

- het begeleiden van aanvraagdossiers m.b.t. het behalen van het kwaliteitslabel en het behalen van een indeling;
- de uitwisseling, in samenwerking met de Provincie West-Vlaanderen, van expertise rond de basisfuncties;
- de opvolging en implementatie van de procedure voor lokale indeling;
- het sluiten van een overeenkomst per erkend museum of erkende culturele archiefinstelling met een lokale relevantie.

Partners: collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties, gemeentelijke cultuurdiensten, beoordelingscommissie voor lokale indeling, Provincie West-Vlaanderen en FARO.

Meetbare effecten:

- 1 nieuw kwaliteitslabel (Stadsarchief Poperinge) en behoud van de 6 huidige kwaliteitslabels in de regio;

- aantal overeenkomsten;
- positieve feedback van de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties;
- verslagen van de overlegvergaderingen.

Financiële en personele middelen:

- per instelling met een lokale relevantie voorziet CO₇ een jaarlijks subsidiebedrag van € 5.000 – rekening houdend met drie instellingen (Stedelijke Musea Ieper, Hopmuseum en Talbot House) en vanaf 2018 Stadsarchief Poperinge;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.5.2. CO₇ STIMULEERT INTERGEMEENTELIJK OVERLEG EN SAMENWERKING BINNEN DE DIVERSE DEELSECTOREN VAN HET CULTUREEL-ERFGOEDVELD, ZOWEL TUSSEN DE PROFESSIONELE ALS DE NIET-PROFESSIONELE CULTUREEL-ERFGOEDACTOREN.

Enkele mogelijke acties:

- de organisatie van een overleg met de collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties en met de erfgoedverenigingen (inhoudelijk overleg, uitwisseling en afstemming m.b.t. actuele thema's, uitwerken van samenwerkingsinitiatieven en projecten op maat van de regio, afstemming van het aanbod);
- de organisatie van een jaarlijks Erfgoedcafé;
- de organisatie van een informatieve uitstap voor alle erfgoedactoren in de regio.

Partners: alle cultureel-erfgoedactoren uit de regio, erfgoedgeïnteresseerden en externe deskundigen (afhankelijk van de thema's).

Meetbare effecten:

- verslagen van de overlegvergaderingen;
- aantal samenwerkingsinitiatieven tussen de lokale erfgoedactoren;
- 1 Erfgoedcafé per jaar;
- positieve feedback over de organisatie van de Erfgoedcafés;
- min. 2 uitstappen voor de erfgoedactoren.

Financiële en personele middelen:

- € 2.000 voor de organisatie van de Erfgoedcafés en de uitstap (binnen de communicatiemiddelen (gemiddeld € 8.750 per jaar));
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de algemeen coördinator, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

4.5.3. CO₇ BOUWT VERDER AAN EEN GEVARIËRD ONDERSTEUNINGSAANBOD OM KWALITEITSVOLLE ACTIVITEITEN OP HET VLAK VAN CULTUREEL ERFGOED TE STIMULEREN EN SAMENWERKING TE BEVORDEREN.

Enkele mogelijke acties:

- begeleiden van aanvraagdossiers voor projectsubsidies;
- de ondersteuning via het projectsubsidierglement voor lokale cultureel-erfgoedprojecten;
- actualiseren van het projectsubsidierglement en het bijbehorende aanvraag- en afrekeningsformulier;
- adviseren van lokale initiatieven die een bovenlokale dimensie kunnen ontwikkelen, bijvoorbeeld de uitbouw van een stadsmuseum in Ieper over o.a. de geschiedenis van de streek en de ontwikkeling van een bezoekerscentrum in Kimmel in samenwerking met Mese en Reningelst;
- bemiddeling bij het zoeken van partners voor activiteiten in andere gemeenten;
- ondersteuning van activiteiten op het vlak van communicatie via bijvoorbeeld de opname in de maandelijkse nieuwsbrief;

- werkmiddelen ter beschikking stellen van de lokale vrijwilligerskernen van 'WESTHOEK verbeeldt' met het oog op o.a. ontsluitingsprojecten;
- de logistieke ondersteuning (scanners en laptops) van de vrijwilligerskernen van 'WESTHOEK verbeeldt';
- stimuleren van het gebruik van de digitaliseringsfaciliteiten van het Stadsarchief Ieper voor het cultureel erfgoed van de regio;
- de logistieke ondersteuning van cultureel-erfgoedactiviteiten via een uitleendienst: tentoonstellingsmateriaal, multimedia, opnamemateriaal, ...

Partners: actoren uit de CO₇-regio die een cultureel-erfgoedactiviteit willen organiseren, actoren die een boven-lokaal cultureel-erfgoedproject opzetten (vb. stadsmuseum in Ieper en bezoekerscentrum in Kemmel), lokale coördinatoren en vrijwilligers van 'WESTHOEK verbeeldt'.

Meetbare effecten:

- min. 5 aanvraagdossiers voor projectsubsidies;
- geactualiseerd projectsubsidierglement;
- geactualiseerd aanvraag- en afrekeningsformulier;
- adviezen voor bovenlokale projecten;
- min. 3 samenwerkingsprojecten tussen meerdere gemeenten per jaar;
- 1 nieuwsbrief per maand met erfgoednieuws uit de regio;
- min. 1 lokaal initiatief van de 'WESTHOEK verbeeldt'-vrijwilligers per gemeente per jaar;
- stijging met 5% van de ontleningen binnen de uitleendienst;
- toename van het gebruik van de digitaliseringsfaciliteiten van het Stadarchief Ieper.

Financiële en personele middelen:

- € 7.500 per jaar voor projectsubsidies;
- € 5.000 per jaar voor activiteiten van de lokale vrijwilligerskernen (budget verdeeld volgens het aantal vrijwilligers per kern) – in 2016 en 2019 € 3.000 voor de logistieke ondersteuning van 'WESTHOEK verbeeldt';
- € 2.000 per jaar voor de logistieke ondersteuning van cultureel-erfgoedactiviteiten;
- personele inzet van de erfgoedconsulent, de algemeen coördinator, de erfgoedcoördinator en de medewerker administratie en publiekswerking.

5.

DE UITVOERING VAN HET COMPLEMENTAIR CULTUREEL- ERFGOEDBELEID

Seizoenarbeiders uit de Madonna poseren voor de foto in Noord-Frankrijk, 1920.

Privécollectie, 'WESTHOEK verbeeldt'

5.1. HET ONDERSTEUNINGSBELEID VAN DE ZEVEN GEMEENTEN

De zeven gemeenten voeren een cultureel-erfgoedbeleid dat de sector ondersteunt en versterkt. Dit verschilt per gemeente afhankelijk van de financiële armslag en de personele middelen die ingezet kunnen worden (museum-personeel, archiefmedewerkers, cultuurbeleidscoördinatoren/cultuurverantwoordelijken, bibliotheekmedewerkers en personeel van de toeristische dienst). Ondanks de beperkingen hebben de gemeenten een inventief ondersteuningsbeleid uitgewerkt, waarin zij eigen mensen en middelen koppelen aan inzet van vrijwilligers enerzijds en aan samenwerking met partners anderzijds. Behalve voor erfgoed zijn de cultuurbeleidscoördinatoren/cultuurverantwoordelijken in hun gemeente ook verantwoordelijk voor het 'gewone' cultuurbeleid, al dan niet in combinatie met andere domeinen. Alle gemeenten hebben een voltijdse of deeltijdse cultuurbeleidscoördinator in dienst, met uitzondering van Vleteren.

Voor alle gemeenten geldt dat erfgoed een belangrijk onderdeel vormt van het gemeentelijke cultuurbeleid. Erfgoed is prominent aanwezig in de gemeenten, al dan niet gekoppeld aan de Eerste Wereldoorlog. Alle gemeenten ontwikkelen initiatieven rond de zorg voor of de ontsluiting van cultureel en onroerend erfgoed. De cultureel-erfgoedorganisaties die de gemeenten zelf beheren, bijvoorbeeld een archief of een museum, vervullen een voorbeeldfunctie en zijn de motor van het lokale cultureel-erfgoedveld. Zij stellen hun expertise ter beschikking van de lokale cultureel-erfgoedactoren.

De gemeenten hebben algemene culturele subsidielijnen waarin de werkings- en projectsubsidies voor cultureel-erfgoedinitiatieven vervat zitten. Ieper heeft een monografieprijs voor historisch onderzoek over de stad. Daarnaast verlenen de gemeenten ook logistieke ondersteuning aan hun eigen instellingen (musea en archieven) én aan het rijke verenigingsleven (waaronder de lokale verbeeldt-kern). Deze varieert van het beschikbaar stellen van infrastructuur, de inzet van de technische dienst tot administratieve ondersteuning, het aanbieden van communicatiekanalen en een uitleendienst. Toch blijven er noden bestaan: er is onvoldoende tentoonstellingsmateriaal beschikbaar, apparatuur voor digitalisering is te duur, enzovoort.

Het belang en aandeel van vrijwilligers in de regio wordt onderstreept door de overeenkomsten die (sommige) lokale overheden afsluiten met erfgoedverenigingen. Op die manier besteedt de gemeente een deel van een gemeentelijke taak uit aan een vrijwilligersploeg. In ruil krijgt de vereniging ondersteuning. Poperinge sloot een overeenkomst met de vrijwilligers van het archief. Gemeentelijke apparatuur wordt er ter beschikking gesteld voor het inscannen van documenten. In Zonnebeke worden museale taken uitbesteed aan het Genootschap Passchendaele Society 1917 vzw.

5.2. HET ONDERSTEUNINGSBELEID VAN CO₇

De projectvereniging CO₇ voert een ondersteuningsbeleid uit dat aanvullend is aan dat van de zeven gemeenten, van de Provincie (subsidierglement, consulentschap, vorming, Erfgoedinzicht, depotbeleid, ...), maar ook aan de ondersteuning die de expertisecentra, landelijke organisaties volkscultuur en FARO al aanbieden.

De CO₇-gemeenten zijn conform het Protocol van akkoord tussen de Vlaamse Regering, de VVP en de VVSG (2011-2015) verantwoordelijk voor een ondersteuningsbeleid voor de cultureel-erfgoedorganisaties in de Zuidelijke Westhoek met een lokale werking en uitstraling. De basis voor dit ondersteuningsbeleid vormen de kwaliteitslabels die toegekend worden door de Vlaamse overheid:

- door de Vlaamse overheid erkend museum,
- door de Vlaamse overheid erkende culturele archiefinstelling,
- door de Vlaamse overheid erkende erfgoedbibliotheek.

5.2.1. DIRECTE ONDERSTEUNING = FINANCIËLE ONDERSTEUNING

5.2.1.1. STRUCTURELE ONDERSTEUNING

5.2.1.1.1. Lokale indeling van musea en culturele archiefinstellingen

Tijdens de beleidsperiode 2009-2014 kende CO₇ in dit kader de volgende geormerkte subsidies toe:

- jaarlijks € 12.500 voor het **Hopmuseum te Poperinge**, erkend museum ingedeeld bij het lokale niveau door de Vlaamse overheid;
- jaarlijks € 12.500 voor **Talbot House te Poperinge**, erkend museum ingedeeld bij het lokale niveau door de Vlaamse overheid.

Het kwaliteitslabel van het samenwerkingsverband van de **Stedelijke Musea Ieper** werd opgesplitst in enerzijds het kwaliteitslabel van het In Flanders Fields Museum (dat vervolgens Vlaams ingedeeld werd) en anderzijds het kwaliteitslabel van de Stedelijke Musea Ieper waar de volgende musea deel van uitmaken: het Stedelijk Museum, het Hotel- Museum Arthur Merghelynck, het Museum Godshuis Belle en het Stedelijk Onderwijsmuseum.

De Oude Kaasmakerij (vzw Kaas in Passendale) diende in 2010 een aanvraag in voor het kwaliteitslabel 'door de Vlaamse overheid erkend museum', maar behaalde dit niet. Het **Stadsarchief Poperinge** heeft in haar meerjarenplanning 2014-2019 het behalen van het kwaliteitslabel 'door de Vlaamse overheid erkende culturele archiefinstelling' opgenomen.

Het **MMP1917** te Zonnebeke is een erkend museum dat regionaal is ingedeeld. In 2012 werd het **Stadsarchief Ieper** erkend als culturele archiefinstelling. In maart 2014 heeft het Stadsarchief Ieper een aanvraag ingediend bij de Provincie West-Vlaanderen voor een regionale indeling. Het **In Flanders Fields Museum** is een erkend museum dat Vlaams is ingedeeld. In de CO₇-regio zijn er **geen erkende erfgoedbibliotheken**.

Aangezien de erfgoedbibliotheekcollecties op het grondgebied van CO₇ geen potentieel bevatten voor een erkenning door de Vlaamse overheid, zal CO₇ deze organisaties niet lokaal indelen, conform de Vlaamse regelgeving. Voor de **indeling en structurele subsidiëring van musea en culturele archiefinstellingen op lokaal niveau** stelde CO₇ een **reglement** op (zie bijlage 1). De erkende musea en erkende culturele archiefinstellingen waarvan het bevoegd gezag een gemeente is, kunnen niet ingedeeld worden door de gemeente aangezien zij immers onder de rechtstreekse verantwoordelijkheid ervan vallen (het Hopmuseum Poperinge en de Stedelijke Musea Ieper).

Met elke organisatie die lokaal ingedeeld wordt, stelt CO₇ een **overeenkomst** (doelstellingen, voorwaarden, subsidiebedrag) op waaruit blijkt dat de samenwerking voor beide partners een win-winsituatie betekent. Door een dergelijke overeenkomst schrijft het erkend museum of de erkende culturele archiefinstelling zich in binnen het intergemeentelijke verhaal en stelt de organisatie haar expertise ter beschikking van de andere erfgoedactoren in de regio. Per instelling voorziet CO₇ een jaarlijks subsidiebedrag van € 5.000.

Niet alleen met de privaatrechtelijke, maar ook met de publiekrechtelijke erkende musea en culturele archiefinstellingen met een lokale relevantie sluit CO₇ een samenwerkingsovereenkomst af, waar eveneens een jaarlijks bedrag van € 5.000 per instelling aan verbonden is.

CO₇ zal een **overlegstructuur** opzetten waaraan alle erkende **collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties** (ook de regionaal en Vlaams ingedeelde instellingen) deelnemen. Deze overlegstructuur biedt hen de mogelijkheid om onderling actief en receptief kennis uit te wisselen. Zij kunnen er ook in dialoog gaan met andere actoren uit de professionele en vrijwillige erfgoedsector, zoals bijv. bezoekerscentra, privéverzamelaars, de collectiebeheerders van gemeentelijk erfgoed, ... Er wordt onder meer gedacht aan een jaarlijkse of halfjaarlijkse bijeenkomst waar elke organisatie vermeldt wat er op de planning staat, waar samenwerkingsinitiatieven kunnen groeien, waar een gastspreker kan uitgenodigd worden (afhankelijk van de lokale noden) en waar er ruimte is voor een vragenronde. De erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties uit de CO₇-regio nemen een trekkersrol op in dit overleg en stellen hun expertise ter beschikking van de andere spelers.

5.2.1.1.2. Periodieke publicaties/jaarboeken

Tijdens de beleidsperiode 2009-2014 kent CO₇ in dit kader de volgende geormerkte subsidie toe: jaarlijks € 1.899 voor de uitgave van de periodieke publicatie over volkscultuur en geschiedenis, Jaarboek De Nederlanden 'extra muros' van de Stichting **Zannekin**.

CO₇ neemt niet de taak op zich om op intergemeentelijk niveau een kader te ontwikkelen voor structurele subsidiëring van periodieke publicaties/jaarboeken. De structurele ondersteuning van lokale erfgoedverenigingen (inclusief hun tijdschrift) gebeurt door het desbetreffende lokale bestuur. Indien de erfgoedorganisatie een bovenlokale werking kan aantonen, dat wil zeggen een werking over meer dan één gemeente, én drie jaar actief is in de provincie, voorziet de Provincie West-Vlaanderen een werkingssubsidie.

In het kader van het toegankelijk maken van onderzoek over de regio, wil CO₇ de informatie van **publicaties over de geschiedenis van de (Zuidelijke) Westhoek** centraal ter beschikking stellen. Hiervoor werkt CO₇ samen met het Stadsarchief Ieper aan een interactieve wiki met betrekking tot de geschiedenis van de streek.

5.2.1.2. PROJECTMATIGE ONDERSTEUNING

CO₇ zet de ondersteuning van buitengewone erfgoedprojecten met subsidies verder. Het projectsubsidiereglement en het bijbehorende aanvraag- en afrekeningsformulier worden geactualiseerd. Ervaring leert dat organisaties die de zorg voor en de ontsluiting van cultureel erfgoed niet als kerntaak hebben, vaak een erfgoedproject uitwerken n.a.v. een jubileum. CO₇ zal hen begeleiden in de voorbereiding van een dergelijk project.

De ondersteuning van de lokale werking van 'WESTHOEK verbeeldt' wordt onder meer verzekerd door een bedrag van € 5.000 voor lokale onkosten. Hiermee worden ook toonmomenten en andere activiteiten georganiseerd.

5.2.2. INDIRECTE ONDERSTEUNING: INHOUDELIJKE, PROMOTIONELE EN LOGISTIEKE ONDERSTEUNING

CO₇ heeft een gevarieerd ondersteuningsaanbod om kwaliteitsvolle activiteiten op het vlak van cultureel erfgoed te stimuleren en samenwerking te bevorderen.

Adviesverlening en vorming

CO₇ verleent advies op maat aan kleine en grote organisaties en privépersonen. Een voorbeeld daarvan is de ondersteuning van organisaties die – op termijn – een kwaliteitslabel wensen te behalen, een lokale indeling nastreven of een projectsubsidie willen aanvragen. Er wordt vorming ingericht rond bepaalde thema's zoals digitalisering van erfgoed. Sinds 2010 worden in samenwerking met Vormingplus en het Provinciaal Steunpunt voor vrijwilligerswerk vormingsmomenten georganiseerd. CO₇ beoogt expertise-uitwisseling en werkt netwerkversterkend.

Communicatie

CO₇ neemt culturele activiteiten uit de zeven gemeenten op in haar communicatie. Een voorbeeld is de maandelijkse nieuwsbrief van Erfgoedcel CO₇ met ca. 3.650 abonnees.

Logistiek: uitleendienst

CO₇ leent kosteloos materiaal uit aan organisaties en privépersonen voor culturele activiteiten in de CO₇-regio. CO₇ ontleent onder meer: tentoonstellingsmateriaal (kaders, tentoonstellingspanelen, bustes, ...), multimedia (scanner, laptop, beamer, projectiescherm, ...) en opnamemateriaal (digitale recorder, videocamera, ...). CO₇ zorgt eveneens voor de logistieke ondersteuning van de vrijwilligerskernen van 'WESTHOEK verbeeldt'.

In 2012 werkten de drie diensten een folder uit rond de ondersteuningsmogelijkheden van CO₇, die verspreid wordt over de regio.

6.

INSPANNINGEN OP HET VLAK VAN DUURZAAMHEID EN MAATSCHAPPELIJKE EN CULTURELE DIVERSITEIT

UNE CUISINE DE FORTUNE DANS UN ABRI, A WOESTEM.

Twee soldaten voor hun schuilplaats en keuken tijdens de Eerste Wereldoorlog te Woesten. In de zomer van 1915 sloten Algerijnse soldaten als versterking aan bij de Franse soldaten. *Privécollectie, 'WESTHOEK verbeeldt'*

Duurzaamheid is een maatschappelijk relevant thema dat in de erfgoedsector al geruime tijd onderschreven wordt. Het behoud en beheer van erfgoed kadert binnen de duurzame opslag van ons verleden. Collecties voor de toekomst bewaren, houdt in dat er nagedacht moet worden over een strategie die de objecten beschermt, maar niet hermetisch afsluit van het publiek. Het opzoeken van deze balans leidt tot duurzame oplossingen. Binnen CO₇ wordt duurzaamheid op verschillende manieren geïmplementeerd in de werking.

Op vlak van **interne werking** zal verder ingezet worden op het inperken en klein houden van de ecologische voetafdruk. Naar aanleiding van de verhuis zal een analyse gemaakt worden van de ecologische impact van de organisatie in het algemeen en de medewerkers in het bijzonder. Er zal aangedrongen worden op actieve participatie binnen het duurzaam denken. Op vlak van transport, voeding, energie en afval zullen gerichte acties ondernomen worden. Concreet zal openbaar vervoer gepromoot worden. Wanneer dit, bij intergemeentelijke verplaatsingen, niet mogelijk is, wordt een actief carpoolsysteem opgezet (zowel met personeel als met vrijwilligers). De medewerkers zullen actief ondersteund worden in de analyse van hun verpakkings- en energieverbruik. Op vlak van energieverbruik zal gewerkt worden aan een verschuiving in de attitude. Tot in de details zal op zoek gegaan worden naar sluimerverbruik ('slapende pc's', onnodig licht in de gang, onnodig verwarmde ruimtes, ...). Erfgoedcel CO₇ stelt zich tot doel om voor catering, drukwerk e.d. plaatselijke leveranciers en bedrijven in te schakelen om ook op die manier de ecologische voetafdruk te beperken.

CO₇ wil het engagement aangaan om haar partners op de hoogte te brengen van initiatieven die invloed hebben op de duurzaamheid van hun eigen werking. Hierbij wordt gedacht aan informatiekkanalen zoals Pulse Transitienetwerk Cultuur en initiatieven zoals Groene Apen, Green Track, Green Key en Kringloopexpo. Erfgoedcel CO₇ wil ook onderzoeken in hoeverre haar werking kan aansluiten bij de activiteiten van kringloopcentra (vb. retrodagen).

CO₇ neemt een partnerrol op binnen de exploitatie van het **Regionaal Erfgoeddepot Potyze**. Na overleg met buitenlandse experts Tim Padfield en Poul Lens Larsen besloten de partners van het voorbereidende traject om het erfgoeddepot op te richten volgens het principe van de lage-energiebouw. Dit wordt bereikt door te investeren in een heel goed geïsoleerd en luchtdicht gebouw dat maximaal gebruik maakt van grondwarmte en geen complexe klimaatinstallatie vereist. Het energieverbruik op lange termijn blijft beperkt.

In samenwerking met haar partners, het intergemeentelijke samenwerkingsverband 5-art en de gemeente Kortemark, zet Erfgoedcel CO₇ in op duurzame digitalisering en het garanderen van een **duurzame opslag van de digitale bestanden**. Het participatief project 'WESTHOEK verbeeldt' brengt ongekend lokaal erfgoed aan het oppervlak. Naast het valoriseren, digitaliseren en ontsluiten van dit erfgoed wil Erfgoedcel CO₇ ten volle inzetten op het leesbaar en beheersbaar houden van de content van de databank. In samenwerking met PACKED zal een analyse gemaakt worden van de digitale strategie met het oog op de duurzaamheid van data, metadata en databank. Bij de websites van CO₇ worden, in de mate van het mogelijke, de **Web Content Accessibility Guidelines** geïmplementeerd. De sites zijn overzichtelijk opgesteld, waardoor het navigeren tussen de hoofd- en resultaatpagina's slechts enkele eenvoudige handelingen vereist.

De portaalsite van 'WESTHOEK verbeeldt' is zo opgemaakt dat tekst en grafische afbeeldingen begrijpbaar zijn zonder herkenning van kleuren. Hierdoor wordt een eerste drempel voor bezoekers met een visuele beperking weggenomen. Gezien de aard en het doel van de erfgoedbank is op www.westhoekverbeeldt.be elk beeld tekstueel beschreven, waardoor de inhoud ook ontsloten wordt voor mensen met een visuele beperking die met aangepaste apparatuur de tekst kunnen lezen. De lettergrootte van de tekens is aanpasbaar en de instellingen blijven behouden doorheen het bezoek. CO₇ engageert zich om de *Web Content Accessibility Guidelines* verder op te volgen en verder te implementeren.

Duurzame ontwikkeling gaat ook over het integreren van **sociale bekommernissen in beleidsbeslissingen**. Cultureel erfgoed is van ons allemaal. Elke inwoner heeft er recht op. Toch zijn er groepen voor wie cultureel erfgoed zich in de marge van hun leefwereld bevindt. Er zijn allerlei redenen waarom mensen er (nog) niet mee in aanraking komen: hun beperkte mobiliteit, een geringe kennis van het Nederlands, activiteiten die niet zijn aangepast aan de eigen leef- en belevingswereld, verborgen plattelandsarmoede, ... CO₇ wil iedereen de kans bieden kennis te maken met cultureel erfgoed en zal hiertoe, in samenwerking met partners, specifieke doelgroepen actief benaderen.

Door de grensligging kent de regio een geschiedenis van interculturele interactie. De CO₇-regio is letterlijk een grensgebied met een lange geschiedenis van migratie. Juist vanuit de erfgoedsector kunnen daarom, in samenwerking met bestaande organisaties die integratie bevorderen, de tastbare herinneringen en de verhalen van de nieuwkomers structureel ingebed worden in de verhalen van de streek. Door de ogen open te zetten voor divers erfgoed wil Erfgoedcel CO₇ de (interculturele) banden tussen mensen onderling en tussen mensen en hun erfgoed aanhalen. Met deze acties wil CO₇ het erfgoedveld ook sensibiliseren over maatschappelijke en culturele diversiteit. De kansen voor immaterieel cultureel erfgoed als bruggenbouwer zijn groot. Wanneer de gemene deler gevonden en belicht wordt kan een streekgebonden product of evenement buiten zijn grenzen treden en aansluiting vinden met de maatschappelijk diverse samenleving. Erfgoedcel CO₇ denkt hierbij onder andere aan projecten met betrekking tot culinair erfgoed, feesten en tradities.

CO₇ wil de sociale diversiteit stimuleren binnen de vrijwilligerswerking en onder het publiek. De focus ligt op sociale diversiteit in al zijn vormen. Dit vraagt acties op verschillende vlakken. Kansengroepen en de daar bijhorende uitdagingen moeten vanuit hun specifieke samenstelling benaderd worden. Om die reden wordt de samenwerking met de OCMW's, Welzijnsschakels, scholen en dienstencentra's verder uitgebouwd. Dankzij het sociale netwerk van de actieve vrijwilligers wordt verborgen informatie van onderuit naar het oppervlak gehaald en worden contacten gelegd. Door de gemene deler in de vrijwilligersnetwerken van de cultureel-erfgoedcel en de organisaties in het sociaal-maatschappelijk veld worden situaties opgespoord en gerapporteerd, waarna gereageerd kan worden. In de eerste plaats ziet Erfgoedcel CO₇ een kans om via een reminiscentieproject (erfgoedkoffer, toonmomenten, 'Het leven zoals het was', ...) aansluiting te vinden bij de bewoners en de doelstellingen van woonzorgcentra. Samen met de **gebiedswerker Welzijn van de Provincie West-Vlaanderen** wordt gekeken hoe de werking van CO₇ toegankelijker kan gemaakt worden voor een groter publiek, met inclusie van de kwetsbare doelgroepen. Dit zal de cultuursector en de welzijnssector met elkaar in contact brengen. Uit deze samenwerking kunnen structurele maatregelen gevormd worden die cultuurparticipatie van verschillende kwetsbare doelgroepen verhogen.

7. ZAKELIJK BEHEER EN ORGANISATIE

Watouse kinderen maken het V-teken op de jeep van een Engelse sergeant tijdens de bevrijdingsdagen van september 1944.
Privécollectie, 'WESTHOEK verbeeldt'

7.1. ZAKELIJK BEHEER

7.1.1. INHOUDELIJKE AANSTURING, OPVOLGING EN EVALUATIE VAN DE UITVOERING VAN HET CONVENANT

De **raad van bestuur** van CO₇ neemt de beslissingen m.b.t. de uitvoering van het cultureel-erfgoedconvenant. Dit orgaan staat in voor de inhoudelijke en financiële opvolging. De leden van de raad van bestuur worden benoemd door de deelnemende gemeenten:

- per gemeente één schepen als stemgerechtigd lid;
- per gemeente één gemeenteraadslid uit de oppositie met raadgevende stem.

De raad van bestuur kiest uit zijn stemgerechtigde leden een voorzitter voor de duur van twee jaar en vergadert gemiddeld tien keer per jaar. De vergaderingen zijn niet openbaar. De notulen en de bijbehorende documenten liggen wel ter inzage van de gemeenteraadsliden op het secretariaat van alle aangesloten gemeenten. De raad van bestuur legt de jaarrekening, samen met het activiteitenverslag en het verslag van de accountant, jaarlijks voor aan de gemeenteraden.

De raad van bestuur laat zich adviseren door verschillende stuurgroepen. De uitvoering van het cultureel-erfgoedconvenant en de werking van de cultureel-erfgoedcel worden aangestuurd en opgevolgd door de **stuurgroep Cultureel-erfgoedconvenant**, samengesteld uit vertegenwoordigers van het lokale cultureel-erfgoedveld. Deze stuurgroep beoordeelt ook de aanvragen voor projectsubsidies. Per aanvraag van een erkend museum of een erkende culturele archiefinstelling voor lokale indeling wordt een **beoordelingscommissie** samengesteld.

Er is ook de **stuurgroep Cultuur**, bestaande uit de cultuurbeleidscoördinatoren/cultuurverantwoordelijken van de gemeenten. Ter ondersteuning van de werking van de projectvereniging kunnen **thematische en/of projectgebonden werkgroepen** worden opgericht, vb. werkgroep regionale depotwerking.

Het **dagelijks bestuur** bestaat uit de zetelende, de voorgaande en de eerstvolgende voorzitter van de raad van bestuur. Het overleg met het dagelijks bestuur wordt bijgewoond door de coördinator van CO₇, de vertegenwoordiger van Archeo₇, de vertegenwoordiger van Erfgoedcel CO₇ en wordt eventueel aangevuld met andere stemgerechtigde leden van de raad van bestuur en technische adviseurs. Het dagelijks bestuur behandelt de zaken die behoren tot de dagelijkse werking van de projectvereniging en de zaken die haar toevertrouwd worden door de raad van bestuur, zoals de uitvoering van acties opgenomen in het actieplan van het lopende jaar, de voorbereiding van het overleg van de raad van bestuur, personeelsaanvragen voor verlof, vorming en bijzondere prestaties. Het dagelijks bestuur komt gemiddeld tien keer per jaar samen.

7.1.2. CONTROLEMECHANISMEN

Erfgoedcel CO₇, de coördinator van CO₇ en de raad van bestuur zorgen voor een efficiënte **budgetopvolging**. Per kwartaal maakt de coördinator een financieel overzicht op. Het financieel overzicht wordt teruggekoppeld met de raad van bestuur, samen met het aankoopdagboek (overzicht inkomende facturen), het financieel dagboek (overzicht bankrekeningen) en een overzicht van de analytische en algemene rekeningen.

Bij acties met een financiële implicatie is er **functiescheiding** voorzien tussen de voorstelling van de bestelling, de goedkeuring en de plaatsing. Ook de betaling van de bestelling wordt door een ander personeelslid uitgevoerd dan diegene die de bestelling plaatst. Bestellingen en het toewijzen van opdrachten gebeuren volgens **een vaste procedure conform de wet op de overheidsopdrachten** (prijsvraag/bestek, gunningsverslag, toewijzing, bestelbon, ...). Er zijn voorbeelddocumenten beschikbaar. De gevolgde procedure hangt af van de grootte van het bedrag. Voor bankverrichtingen volstaat de handtekening van de coördinator van CO₇.

VERRICHTINGEN TOT € 10.000 inclusief btw			
	Goedkeuring vooraf	Prijsvraag/bestek	Goedkeuring bestelbon
Verrichtingen voorzien in goedgekeurd actieplan en begroting			
Minder dan € 500			
€ 500 - € 2.499		prijsvraag	CO (=coördinator)
€ 2500 - € 4.999		prijsvraag	CO + VZ
€ 5000 - € 10.000	RVB	bestek	CO + VZ + 3 ^{de} (RVB)*
Verrichtingen NIET voorzien in goedgekeurd actieplan en begroting			
Minder dan € 500	Coördinator		
€ 500 - € 2.499	DB	prijsvraag	CO + VZ
€ 2500 - € 4.999	RVB	prijsvraag	CO + VZ + 3 ^{de} (RVB)*
€ 5000 - € 10.000	RVB	bestek	CO + VZ + 3 ^{de} (RVB)*
Verrichtingen waar samenwerkingsovereenkomsten voor CO₇ aan verbonden zijn			
Minder dan € 500			CO + VZ + RVB
€ 500 - € 2.499		prijsvraag	CO + VZ + RVB
€ 2.500 - € 4.999		prijsvraag	CO + VZ + RVB
€ 5.000 - € 10.000	RVB	bestek	CO + VZ + RVB

* bij voorafgaande goedkeuring door RVB om prijsvraag/bestek uit te schrijven wordt beslist of de goedkeuring van de bestelbon gebeurt door de RVB of met een eenvoudige handtekening (CO + VZ + 3^{de} stemgerechtigd lid)

7.1.3. CO₇: ARCHEO₇, CULTUURDIENST CO₇ EN ERFGOEDCEL CO₇

Vermits de projectvereniging nog subsidies in het kader van andere regelgevingen ontvangt, zijn er binnen CO₇ drie diensten actief: Archeo₇, Cultuurdienst CO₇ en Erfgoedcel CO₇. Er wordt een **aparte begroting en afrekening** opgemaakt per dienst. In de begroting worden per project **analytische rekeningen** toegekend. Bij gezamenlijke projecten, zoals de uitbouw van een regionale depotwerking, wordt er bij de start van het project binnen de werking van de betrokken diensten een verdeelsleutel afgesproken in functie van de resultaten van het project.

De coördinator van CO₇ staat in voor de boekhouding. Jaarlijks wordt de jaarrekening gecontroleerd door een accountant die niet betrokken is bij de dagelijkse werking.

7.1.4. VRIJWILLIGERSMANAGEMENT: DE VRIJWILLIGER STAAT CENTRAAL

De vrijwilligerswerking van CO₇ zit ingebed in een bredere structuur die vrijwilligers inzet voor specifieke taken, afhankelijk van de vraag en op basis van de specifieke talenten en interesses. Met het oprichten van de beeldbank 'WESTHOEK verbeeldt' ontstond een structuur waarbinnen erfgoedvrijwilligers bij inwoners op zoek gaan naar relevant beeldmateriaal. Deze pragmatische aanpak heeft sinds het ontstaan in 2004 geleid tot een groot netwerk

van goed opgeleide vrijwilligers die in staat zijn een verregaande verantwoordelijkheid op te nemen. De werking resulteert in een continue uitwisseling tussen professionelen en vrijwilligers en vergroot het draagvlak. Door de rechtstreekse aanpak van de CO₇-vrijwilligers worden sociale banden binnen de gemeenschap aangehaald, wat de ontsluiting van het lokaal erfgoed ten goede komt. Daarnaast worden deze vrijwilligers gevraagd voor hun medewerking bij andere (kortlopende) projecten. Ook Archeo₇ heeft vrijwilligers die mee de handen uit de mouwen steken voor de goede bewaring van de vondsten. Elke CO₇-vrijwilliger is verzekerd via een vrijwilligersverzekering. Hieronder wordt ingezoomd op de vrijwilligerswerking in het kader van de uitvoering van het cultureel-erfgoedconvenant.

Structuur: samenwerking vrijwilligers en professionelen

De vrijwilligers van 'WESTHOEK verbeeldt' vormen per dorp een klein team, per gemeente een (h)echte groep en over de hele regio een gemeenschap van actieve, geëngageerde mensen. De vrijwilligerswerking wordt per gemeente professioneel omkaderd door ondersteuning van de cultuurbeleidscoördinator/cultuurverantwoordelijke en/of gemeentelijke archivaris die structureel is ingebed in de lokale cultureel-erfgoedwerking. De werking van CO₇ komt aan bod in het gemeentelijke cultuurbeleid via de cultuurbeleidscoördinatoren/cultuurverantwoordelijken. Dit garandeert een geïntegreerde werking. De vrijwilligers krijgen via de archivarissen inhoudelijke en logistieke ondersteuning. De professionele omkadering voorziet per gemeente ook in de organisatie van overleg, de coördinatie van de vrijwilligersgroep en het bevorderen van de groepsdynamiek. CO₇ voorziet per gemeente een lokaal ondersteuningsbudget.

Er bestaat een dynamische wisselwerking tussen de vrijwillige krachten en de professionele omkadering. De aanwezigheid van de professionele kracht op beeldbankvergaderingen en -activiteiten zorgt voor een rechtstreekse ondersteuning, maar ook voor een groeiende deelname van de vrijwilligerskern aan gemeentelijke initiatieven. Voor lokale beleidsmakers is het zaak deze groep actieve en geëngageerde inwoners niet uit het oog te verliezen.

Erfgoedcel CO₇ staat in voor de intergemeentelijke ondersteuning en voorziet een overkoepelend kader. Het is net de uniformiteit van het intergemeentelijke en professionele kader die de lokale kernen toelaat zich te focussen op de specifieke en unieke context van het erfgoed binnen hun gemeenschap. Sinds 2010 is de werking uitgebreid naar de Noordelijke Westhoek. Erfgoedcel CO₇ heeft frequent overleg met de coördinatoren van de Noordelijke Westhoek die de vrijwilligerswerking daar opvolgen. CO₇ stelt hen alle instrumenten ter beschikking om een kwaliteitsvolle vrijwilligerswerking uit te bouwen. Halfjaarlijks organiseert Erfgoedcel CO₇ een overkoepelend overleg waarin twee afgevaardigden per kern samenkomen met de coördinatoren. De uitwisseling tussen de vrijwillige 'veldwerkers' en de professionele erfgoedwerkers komt tijdens deze vergaderingen optimaal aan bod. Op die manier wordt ook de stem van de vrijwilliger over het lokaal cultureel-erfgoedbeleid gehoord. De omgekeerde beweging wordt gemaakt door de aanwezigheid van personeel van CO₇ op de vergaderingen van de vrijwilligers.

Het overkoepelende karakter wordt ook doorgedreven in de communicatie door het opzetten van centrale informatiesystemen. Hieronder verstaan we het gebruikte cloud-opslagsysteem en de blog. Via de cloud worden intern verslagen gedeeld, contactgegevens bijgehouden en nuttige documenten aangeboden. De blog wordt niet alleen gebruikt om verslagen van randactiviteiten te delen, er worden ook documenten en hulpmiddelen aangeboden. Op de blog kunnen de handleiding voor vrijwilligers, de afsprakennota, het uitleenformulier, de registratiefiche en uitgebreide verslagen van workshops worden gedownload. In tegenstelling tot het cloud-opslagsysteem, staat de blog, via de algemene website, open voor iedereen. CO₇ wil met dit middel inzetten op informatie- en expertisedeling naar alle actoren in het erfgoedveld, van geïnteresseerd individu over amateurverenigingen tot andere professionele spelers.

Werving en begeleiding

De vrijwilligerswerking van CO₇ kan steunen op een geëngageerde en actieve basis. De samenwerking tussen vrijwilligers en professionelen zorgt voor een inhoudelijke versterking. Om deze basis te kunnen behouden, te verstevigen en uit te breiden zet CO₇ in op een onderbouwd vrijwilligersmanagement. Afhankelijk van de vaardigheden, attitude en kennis van de vrijwilliger worden de taken (opsporen, bewaren en ontsluiten van beeldmateriaal) opgesplitst of gecombineerd. CO₇ zet aan de hand van opleidingen in op het ontwikkelen van de nodige competenties bij de vrijwilligers om deze specifieke taken te kunnen uitvoeren. In 2012-2013 werd bijvoorbeeld ingezet op schrijf- en beschrijvingstechnieken, juridische aspecten, het dagelijks leven in de 20ste eeuw, het landbouwverleden en de Eerste Wereldoorlog. Voor een ruimer publiek werd ook de workshop 'Leren zoeken in oude kranten en

beelden op het internet' ingericht. Deze workshop had een tweeledig doel. Erfgoedgeïnteresseerden leerden sneller en doelgerichter omgaan met de informatie op de erfgoeddatabanken 'WESTHOEK verbeeldt' en 'Historische kranten'. Daarnaast werd de (vrijwilligers)werking van CO₇ extra belicht en werden potentiële nieuwe vrijwilligers rechtstreeks aangesproken.

CO₇ zet in 2014 in op een soepele transitie naar een nieuw collectiebeheersysteem. Een nieuwe vormings- en opleidingsronde is ook het ideale moment om nieuwe geïnteresseerden op te leiden. Naast een systeemgerichte opleiding zullen ook opnieuw thematische workshops ingericht worden. Om specifieke noden op te sporen vraagt CO₇ rechtstreeks de vrijwilligers.

CO₇ zet samen met de lokale coördinatoren acties op om potentiële nieuwe vrijwilligers aan te spreken. Dit gebeurt o.a. via toonmomenten en het voorstellen van de beeldbank tijdens lokale activiteiten/evenementen. De noodzaak wordt aangegeven vanuit de gemeentelijke kernen.

Het vrijwilligersnetwerk wordt ook opgebouwd en uitgebreid door samenwerking met en ondersteuning van andere projecten, al dan niet erfgoedgerelateerd. De ondersteunende en begeleidende rol bij ad hoc projecten zorgt ervoor dat beeldbankvrijwilligers ook aan de slag gaan in (tijdelijke) andere rollen. De samenwerking met de drie zorgnetwerken (Dorpsdienst Nestor, Netwerk Dorpen en Zoë) leidde ook tot een gemene deler binnen de vrijwilligersnetwerken. De vrijwilligers van de zorgnetwerken informeren de ouderen over 'WESTHOEK verbeeldt' zodat nieuw beeldmateriaal wordt aangeleverd. CO₇ zorgt per dorp voor verjaardagskaarten voor 80-plussers die door de vrijwilligers van de zorgnetwerken worden rondgedragen.

Identificatie en appreciatie

Elke vrijwilliger ondertekent een afsprakennota en ontvangt de 'WESTHOEK verbeeldt'-badge. Met deze badge kunnen de vrijwilligers zich zowel bij beeldleveranciers als bij andere actoren kenbaar maken. Deze kleine ingreep zorgt voor een groeiend groepsgevoel, een erkenning van de taken en kwaliteiten van de vrijwilliger en stimuleert het gesprek. Het is ook een instrument in het vergroten van de naambekendheid en speelt een rol binnen de werking van potentiële vrijwilligers.

CO₇ zoekt constant naar mogelijkheden om appreciatie voor de vrijwillige inzet te tonen. Hiervoor worden verschillende tools aangegrepen die waardering tonen. Jaarlijks wordt een grote bedankingsreceptie opgezet voor alle vrijwilligers. Hierdoor worden ook banden gesmeed tussen de verschillende vrijwilligerskernen onderling. Daarnaast biedt CO₇ haar vrijwilligers vooral voordelen 'in natura': op basis van het IP-adres krijgen de medewerkers ook volledige toegang tot de databank 'Historische Kranten' en er worden kortingen gegeven op aankopen en bepaalde workshops/opleidingen. Voor het structureel project 'WESTHOEK verbeeldt' worden nooit vrijwilligersvergoedingen gegeven, vrijwilligers die meehelpten tijdens een ad hoc project (vb. grensverhalen) worden soms vergoed in natura (boekenbon) of via een forfaitaire kostenvergoeding.

Evaluatie

De cultureel-erfgoedcel wil zich constant bewust zijn van het kernproces van het vrijwilligersmanagement. Door (zelf)evaluatie worden de uitdagingen opgespoord en gepositioneerd binnen één van de vijf taken (de vijf B's): binnenhalen, begeleiden, behouden, belonen en beëindigen.

Om dit proces optimaal te doorlopen, wil Erfgoedcel CO₇ investeren in een duurzame samenwerking met Oscar. Door het benoemen en registreren van de opgebouwde competenties zet CO₇ in op de ontwikkeling en weerbaarheid van de erfgoedvrijwilligers. CO₇ wil verder onderzoeken welke plaats een evaluatiesysteem heeft binnen het vrijwilligerswerk. De toepassing hiervan wordt in 2014 bekeken. Daarnaast wordt ook ten volle ingezet op opleiding voor het personeel. Door vormingen aangaande vrijwilligersbeleid en -werking wordt vrijwilligersmanagement op een professionele manier benaderd.

Behoud en beheer van lokaal (zw)erfgoed

De vrijwilligers maken actief deel uit van de gemeenschappen waarin ze wonen. Zij zijn dan ook dé personen bij uitstek om contacten te leggen met de lokale 'erfgoedzorgers' van de streek. Vaak zijn deze zorgers zich niet bewust van het (zwerfend) erfgoed dat zij bezitten.

Door het ondersteunen van een vrijwilligerswerking zet Erfgoedcel CO₇ in op actief burgerschap. Door een opleidingsparcours bekwaamt de vrijwilliger zich zodanig in de materie dat een grote verantwoordelijkheid opgenomen kan worden. Naast de ontwikkeling van de vrijwilliger als individu, ontwikkelt de vrijwilliger zich tot ambassadeur van de lokale identiteit. Er is dus sprake van een dubbele bijdrage aan de lokale gemeenschap. Door activiteit die

doordringt tot de kern van het erfgoedveld worden zowel het erfgoed als de verhalen errond naar het oppervlak gehaald en tegen verder verval behoed. Bovendien worden niet alleen de banden tussen mensen en erfgoed aangehaald, maar ook tussen mensen onderling.

Een groeiend gemeenschapsgevoel

De intensieve contacten tussen vrijwilligers en de gemeenschap stimuleren het gemeenschapsgevoel en de gemeenschapsparticipatie. Een foto kan het aanknopingspunt zijn van een gemeenschappelijk verleden, het ophalen van unieke, vaak ongekende anekdotes, een verdwenen levensstijl, ... De schenkers van het materiaal appreciëren de interesse en het luisterend oor van de 'WESTHOEK verbeeldt'-vrijwilliger. Door het creëren van een ongedwongen sfeer wordt het beeldmateriaal ontsloten en aangevuld met informatie. De voldoening en appreciatie vanuit hun eigen dorpsgemeenschap werkt voor hen vaak als een microbe. De vrijwilliger verruimt niet alleen de eigen sociale omgeving, maar ook die van de beeldleverancier. Deze tendens gaat in tegen het sluimerend sociaal isolement bij oudere dorpsbewoners. Hier verwijzen wij opnieuw naar de gemeenschappelijke doelgroep van Erfgoedcel CO₇ en de zorgnetwerken, zowel voor de vrijwilligerswerking als de thuiswonende ouderen. Door het inzetten op levenskwaliteit bij deze ouderen blijven ook het erfgoed en de informatie errond beter bewaard. De verjaardagskaart met beelden uit de beeldbank kan een aanknopingspunt zijn voor een gesprek (ook tussen de bewoner(s) en de bezoekers), het bovenhalen van nog ongekend materiaal of het aanvullen van reeds gekende beelden.

Kijken naar de toekomst

CO₇ wil in de toekomst deze koers verder ontwikkelen en uitbreiden. Binnen het vrijwilligersbeleid wil CO₇ de tweeledige doelstelling zorg voor erfgoed/zorg voor de mens samenbrengen. Door een samenwerking op verschillende niveaus vindt er uitwisseling van expertise plaats. Deze uitwisseling is terug te vinden binnen verschillende samenwerkingen (vrijwilliger/professioneel, vrijwilliger/geïnteresseerde, vrijwilliger/beleid, lokaal/bovenlokaal, ...) en tussen organisaties onderling. Het vrijwilligersbeleid van CO₇ mikt op het onderhouden van een evenwichtig tweerichtingsverkeer. Met het oog op een goede zorg voor en ontsluiting van het erfgoed, de ontwikkeling van competenties en een groeiend gemeenschapsgevoel en -participatie wil CO₇ blijvend investeren in vorming van zowel haar medewerkers als haar vrijwilligers. CO₇ wil in de toekomst haar vrijwilligerswerking verder evalueren en ziet een uitdaging in het verbreden van de vrijwilligersgroep door samenwerking met organisaties die een gelijkend doelpubliek hebben vb. OKRA, vakgroep humane wetenschappen en journalistiek van onderwijsinstellingen, seniorenadviesraden, ... Door een gedifferentieerdere samenstelling verbreedt de basis niet alleen, ze wordt ook steviger. Hierdoor worden zowel gemeenschap als expertise sterker onderbouwd, een evolutie die het opsporen, bewaren en ontsluiten van erfgoed alleen maar ten goede zal komen.

7.2. ORGANISATIE

Erfgoedcel CO₇ heeft ondertussen haar plaats gevonden in het lokale cultureel-erfgoedveld. Ze heeft de afgelopen jaren heel wat expertise opgebouwd en fungeert als knooppunt voor advies, overleg en ondersteuning met betrekking tot cultureel erfgoed in de regio. Ze ambieert de rol van netwerkmakelaar bij het opzetten van samenwerkingsverbanden. De kennis en expertise die ze hierbij op het spoor komt en zelf opbouwt, verspreidt ze binnen en buiten de CO₇-regio.

De cultureel-erfgoedcel fungeert als toegankelijk aanspreekpunt voor zowel sector, beleid als publiek. Ze zorgt voor wederzijdse doorverwijzingen, een vlotte informatiedoorstroming en efficiënte expertise-uitwisseling. In een regio met veel kleine spelers en nood aan informatie, vorming en advies is de cultureel-erfgoedcel een draaischijf van informatie, ondersteuning en overleg. Het advies van de cultureel-erfgoedcel is bedoeld om barrières op te heffen en actoren te helpen hun eigen grenzen te verleggen, hen te inspireren.

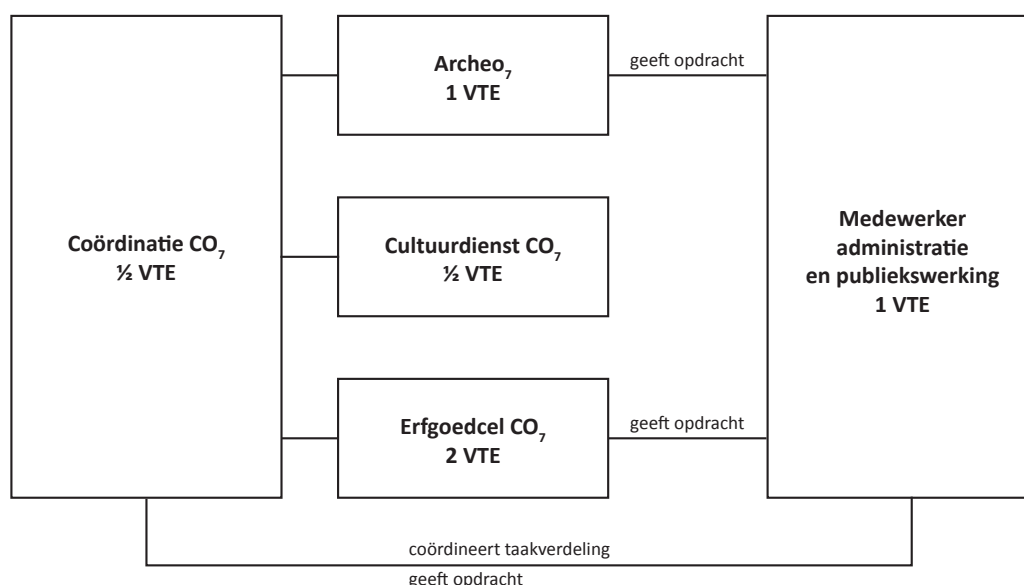
De transversale werking, over gemeente- en sectoriële grenzen heen, is een belangrijke sterkte van de cultureel-erfgoedcel. Dit betekent echter geenszins dat de cultureel-erfgoedcel een overkoepelende of hiërarchische rol vervult ten opzichte van andere (al dan niet verenigde en/of samenwerkende) actoren. De cultureel-erfgoedcel beschouwt immers alle verenigingen, organisaties, instellingen en individuen die zich met de zorg voor en de ontsluiting van het cultureel erfgoed in de regio bezighouden als gelijkwaardige partners. Dit partnerschap kan projectmatig of structureel zijn en zal altijd gepaard gaan met ondersteuning: inhoudelijk, financieel of logistiek.

De cultureel-erfgoedcel vervult vooral een complementaire rol ten opzichte van de bestaande spelers. Zij treedt dus niet in de plaats van actoren of samenwerkingsverbanden, maar versterkt hun werking waar nodig en gewenst. De cultureel-erfgoedcel probeert de lacunes in te vullen: terreinen en taken die reeds door andere actoren ingevuld worden, laat ze aan hen over, tenzij haar expertise de kwaliteit van de werking kan bevorderen, vertrekkend vanuit de eigen doelstellingen.

Kortom, de cultureel-erfgoedcel is de motor voor de verdere ontwikkeling van een integraal en geïntegreerd lokaal cultureel-erfgoedbeleid.

7.2.1. INBEDDING VAN DE CULTUREEL-ERFgoedCEL BINNEN CO₇

De cultureel-erfgoedcel is zichtbaar ingebed binnen de projectvereniging, wat geformaliseerd is in het personeelsorganogram. Binnen CO₇ zijn er drie diensten die nauw samenwerken. De dagelijkse leiding van de projectvereniging is in handen van een algemene coördinator.

Het organogram van de projectvereniging wordt in 2014 geactualiseerd. De coördinatie van CO₇ en van de Cultuurdienst CO₇ zal ingeschaald worden op A-niveau. Binnen Erfgoedcel CO₇ zal de functie van één van de twee erfgoedcoördinatoren vervangen worden door de functie van erfgoedconsulent op B-niveau. Op die manier heeft elke dienst een coördinator op A-niveau. Naar aanleiding van het ontslag van één van de twee erfgoedcoördinatoren in 2013 en de nieuwe aanwerving binnen Erfgoedcel CO₇ werd deze beslissing in augustus 2013 genomen. De bevorderingsprocedure van de coördinator van CO₇ is voorzien voor 2014.

7.2.2. OPVOLGING EN EVALUATIE VAN DE WERKING VAN DE CULTUREEL-ERFgoedCEL (ZIE OOK 2.2)

Het personeel van de cultureel-erfgoedcel legt verantwoording af aan de raad van bestuur van CO₇ en rapporteert aan het dagelijks bestuur. De erfgoedcoördinator is verantwoordelijk – in nauw overleg met de coördinator van CO₇ en na advies van de stuurgroep Cultureel-erfgoedconvenant – voor het financieel beleid van de cultureel-erfgoedcel en voor de voorbereidingen van de vergaderingen van het **dagelijks bestuur** en de **raad van bestuur** inzake de werking van de dienst. De cultureel-erfgoedcel zorgt voor de voorbereiding en de uitvoering van het cultureel-erfgoedbeleid zoals dat door de raad van bestuur van CO₇ beslist wordt. De afspraken met betrekking tot de **delegatie van de beslissingsbevoegdheid** naar de cultureel-erfgoedcel zijn vastgelegd door de raad van bestuur van CO₇. De delegatie m.b.t. het financieel beleid werd hierboven beschreven (zie 7.1.2).

Het personeel van Erfgoedcel CO₇ overlegt regelmatig met de **coördinator van CO₇**, zodat de afstemming tussen het intergemeentelijke cultuurbeleid en het intergemeentelijke cultureel-erfgoedbeleid van CO₇ gegarandeerd is. De overkoepelende rol van de coördinator van CO₇ wordt ook waargemaakt door haar opname in de stuurgroep Cultureel-erfgoedconvenant en door regelmatig overleg met en via het dagelijks bestuur van CO₇, waarin zowel de coördinator van CO₇ als de cultureel-erfgoedcel vertegenwoordigd zijn.

De cultureel-erfgoedcel wordt in haar visievorming en beleidsvoorbereiding en -evaluatie inhoudelijk bijgestaan door de **stuurgroep Cultureel-erfgoedconvenant**. De stuurgroep vergadert gemiddeld zes keer per jaar en is divers samengesteld: musea, archieven, vrijwilligers, cultuurbeleidscoördinatoren, heemkring, regionaal landschap. Zij leggen de band tussen het beleid en de erfgoedactoren in de regio en zorgen voor een kruisbestuiving tussen de verschillende erfgoedsectoren. Op die manier maakt de stuurgroep een geïntegreerde en integrale werking mogelijk. De stuurgroep heeft ook de taak om de aanvragen voor een projectsubsidie te beoordelen. Naar aanleiding van de nieuwe beleidsperiode zal de stuurgroep hersamengesteld worden.

7.2.3. PERSONEELSBELEID

In functie van de uitvoering van het cultureel-erfgoedconvenant stelt CO₇ het nodige personeel tewerk. Sinds 1 juli 2009 zijn alle personeelsleden van het intergemeentelijke samenwerkingsverband in dienst van de **Stad Poperinge** die ze volgens een **protocolovereenkomst**, afgesloten tussen de Stad Poperinge en de projectvereniging CO₇, ter beschikking stelt van de projectvereniging. De projectvereniging vergoedt de loonkost aan Poperinge. De Stad Poperinge rekent voor de personeelsadministratiekosten die verbonden zijn aan deze protocolovereenkomst geen kosten aan de projectvereniging CO₇ aan.

De projectvereniging volgt ook het statuut van het personeel van de Stad Poperinge, zodat de **loonvoorwaarden** van de CO₇-werknemers dezelfde zijn als die voor het personeel van de Stad Poperinge (inclusief de extralegale voorwaarden: maaltijdcheques, vergoeding woon-werkverkeer, hospitalisatieverzekering (alleen voor contracten met een duurtijd vanaf 1 jaar)). Ook voor de **aanwerving** van personeel wordt de procedure gevolgd van de Stad Poperinge. De personeelsdienst van de Stad Poperinge neemt de taak op zich om deze procedure uit te voeren voor de projectvereniging CO₇. Het college van burgemeester en schepenen van de Stad Poperinge beslist over de aanwerving op advies van de raad van bestuur van CO₇.

Alle medewerkers hebben een functiebeschrijving waarin het competentieprofiel is opgenomen. Begin 2014 werd voor het personeel een **functioneringscyclus** vastgelegd in afstemming met de functioneringscyclus van de Stad Poperinge. Er wordt een planningsgesprek gevoerd en vervolgens een planningsdocument opgemaakt. Tijdens het functioneringsgesprek wordt de opvolging van de doelstellingen, zowel resultaatgerichte als ontwikkelingsgerichte, besproken. Tot slot volgt het evaluatiegesprek. Zowel van het functioneringsgesprek als van het evaluatiegesprek wordt een verslag opgemaakt. Het personeel volgt op regelmatige basis vorming. Het bestuur van de projectvereniging CO₇ keurt de vorming van de personeelsleden goed. Hierover wordt aan de personeelsdienst gerapporteerd via het elektronische tijdsregistratiesysteem.

De vaste **ploeg medewerkers** van de cultureel-erfgoedcel bestaat uit een algemeen coördinator (Rosita Boussemaere - 3/5 VTE), een erfgoedcoördinator (Hilde Cuyt - 1 VTE), een erfgoedconsulent (Renee Mestdagh - 1 VTE) en een medewerker administratie en publiekswerking (Justien Degry - 3/5 VTE). In de dagelijkse praktijk blijkt dat dit een minimale bezetting is. Naar aanleiding van specifieke projecten neemt CO₇ tijdelijk projectmedewerkers in dienst. Momenteel is er één projectmedewerker in dienst tot eind 2014, namelijk de deskundige regionale depotwerking (Jessy Clynkemaillie - 3/4 VTE Erfgoedcel CO₇ – 1/4 VTE Archeo₇).

Cultuurdienst CO₇, Erfgoedcel CO₇ en Archeo₇ zijn momenteel respectievelijk **gehuisvest** in Poperinge (hoofdzetel), Ieper en Kemmel. Om de samenhang van de werking en de communicatie tussen de personeelsleden te bevorderen is het van belang dat het personeel van CO₇ gehuisvest is op één toegankelijke en herkenbare plaats. Het administratief centrum Yperley, waarin de cultureel-erfgoedcel momenteel gehuisvest is, wordt deze legislatuur door de Stad Ieper verkocht. De locatie van Cultuurdienst CO₇ in Poperinge in het vroegere postgebouw, een annex van het stadhuis op de Grote Markt, wordt op termijn gerenoveerd. In Heuvelland zal de gemeente in 2015 de pastorie, waar Archeo₇ momenteel gehuisvest is, renoveren. De beslissing over de huisvesting van

CO₂ wordt in 2014 genomen. Zowel Ieper, Poperinge als Heuvelland nemen momenteel kosten voor huisvesting (huur, verzekering, schoonmaak, nutsvoorzieningen, ...) en voor de logistieke (meubilair, soft- en hardware, ...) en administratieve ondersteuning (ICT, juridische dienst, communicatiedienst, ...) voor eigen rekening.

8.

MEERJARENBEGROTING 2015-2020

IN DE BREESTER

Boterstraat, 11, YPER

Overgrootte keus van Kinderzokjes
en Costuumtjes in Jersey.
Gekleurde Kousen en Cache-Corsèts
voor Damen.

CORSETS D. V.

Elke koper van een Corset van 10 frank
krijgt een prachtig geschenk.

Verkoop in 't Groot en in 't Klein.

Algemeen overzicht

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
INKOMSTEN						
Gemeentelijke bijdragen	€ 72.500,00	€ 72.500,00	€ 72.500,00	€ 72.500,00	€ 72.500,00	€ 72.500,00
Vlaamse Gemeenschap	€ 228.450,00	€ 230.100,00	€ 226.600,00	€ 227.500,00	€ 230.600,00	€ 225.000,00
Interesten	€ 165,00	€ 165,00	€ 165,00	€ 165,00	€ 165,00	€ 165,00
Overdracht	€ 72.438,55	€ 78.403,55	€ 73.418,55	€ 70.933,55	€ 53.698,55	€ 29.328,58
TOTAAL	€ 373.553,55	€ 381.168,55	€ 372.683,55	€ 371.098,55	€ 356.963,55	€ 326.993,58

UITGAVEN						
Algemene werking	€ 7.000,00	€ 8.000,00	€ 7.000,00	€ 8.000,00	€ 7.000,00	€ 8.000,00
Personeelskosten	€ 177.150,00	€ 185.200,00	€ 189.200,00	€ 193.950,00	€ 200.850,00	€ 205.700,00
Projectwerking	€ 81.500,00	€ 82.050,00	€ 76.050,00	€ 80.950,00	€ 73.550,00	€ 78.450,00
Ondersteuningsbeleid	€ 29.500,00	€ 32.500,00	€ 29.500,00	€ 34.500,00	€ 37.500,00	€ 34.500,00
Overdracht	€ 78.403,55	€ 73.418,55	€ 70.933,55	€ 53.698,55	€ 38.063,55	€ 343,58
TOTAAL	€ 373.553,55	€ 381.168,55	€ 372.683,55	€ 371.098,55	€ 356.963,55	€ 326.993,58

Gedetailleerd overzicht van de uitgaven

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
UITGAVEN						
A. Algemene werking	€ 7.000,00	€ 8.000,00	€ 7.000,00	€ 8.000,00	€ 7.000,00	€ 8.000,00
<i>Werk-werkverkeer personeel</i>	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00
<i>Administratie</i>	€ 1.800,00	€ 1.800,00	€ 1.800,00	€ 1.800,00	€ 1.800,00	€ 1.800,00
<i>Boekhouding</i>	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00
<i>Verzekering</i>	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00	€ 300,00
<i>Boeken en documentatie</i>	€ 625,00	€ 625,00	€ 625,00	€ 625,00	€ 625,00	€ 625,00
<i>Vorming</i>	€ 600,00	€ 600,00	€ 600,00	€ 600,00	€ 600,00	€ 600,00
<i>Receptie en representatie</i>	€ 535,00	€ 535,00	€ 535,00	€ 535,00	€ 535,00	€ 535,00
<i>Informatica</i>	€ 140,00	€ 1.140,00	€ 140,00	€ 1.140,00	€ 140,00	€ 1.140,00
<i>Huisvesting</i>	p.m.					
<i>Gebruik gemeentelijke infrastructuur</i>	p.m.					
<i>Kantooruitrusting</i>	p.m.					
<i>Gebruik van de gemeentelijke faciliteiten</i>	p.m.					
<i>Loonadministratie</i>	p.m.					
B. Personeelsuitgaven	€ 177.150,00	€ 185.200,00	€ 189.200,00	€ 193.950,00	€ 200.850,00	€ 205.700,00
<i>Algemeen coördinator (60%)</i>	€ 34.200,00	€ 36.000,00	€ 36.900,00	€ 37.500,00	€ 39.450,00	€ 40.200,00
<i>Erfgoedcoördinator</i>	€ 74.750,00	€ 78.250,00	€ 79.750,00	€ 81.000,00	€ 84.500,00	€ 86.000,00
<i>Erfgoedconsulent</i>	€ 46.000,00	€ 48.000,00	€ 49.000,00	€ 51.000,00	€ 52.000,00	€ 54.000,00
<i>Medewerker administratie en publiekswerking (60%)</i>	€ 22.200,00	€ 22.950,00	€ 23.550,00	€ 24.450,00	€ 24.900,00	€ 25.500,00
C. Projectwerking	€ 81.500,00	€ 82.050,00	€ 76.050,00	€ 80.950,00	€ 73.550,00	€ 78.450,00
SD 4.1: Het cultureel erfgoed wordt verder opgespoord en toegankelijk gemaakt.						
<i>Inventarisatie (OD 4.1.1)</i>	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00
<i>WESTHOEK verbeeldt (OD 4.1.2 + 4.3.2)</i>	€ 16.400,00	€ 16.400,00	€ 16.400,00	€ 16.400,00	€ 16.400,00	€ 16.400,00
SD 4.2: De zorg voor cultureel erfgoed wordt verbeterd.						
<i>Regionale depotwerking (SD 4.2)</i>	€ 8.000,00	€ 8.000,00	€ 8.000,00	€ 8.000,00	€ 8.000,00	€ 8.000,00
SD 4.3: CO₂ zet een aantal erfgoedthema's in de kijker en stimuleert historisch onderzoek.						
<i>Streekthema's (Grens, WOI, agrarisch erfgoed) (OD 4.3.1)</i>	€ 1.500,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00
<i>Tweede Wereldoorlog (OD 4.3.1)</i>	€ 7.000,00	€ 8.300,00				
<i>Religieus erfgoed (OD 4.3.1)</i>		€ 2.000,00	€ 3.000,00	€ 4.000,00	€ 5.000,00	€ 6.000,00

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
SD 4.4: CO₂ werkt aan het erfgoedbewustzijn in en over de streek en zorgt ervoor dat cultureel erfgoed mensen samenbrengt.						
Communicatie (OD 4.4.1)	€ 8.050,00	€ 7.800,00	€ 8.000,00	€ 13.250,00	€ 7.500,00	€ 8.000,00
Erfgoeddag (OD 4.4.1)	€ 1.800,00	€ 1.800,00	€ 1.800,00	€ 1.800,00	€ 1.800,00	€ 1.800,00
E-erfgoed (OD 4.4.2)	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00	€ 4.000,00
Ontsluiting onderzoek (OD 4.4.3)	€ 9.000,00	€ 9.000,00	€ 9.000,00	€ 9.000,00	€ 9.000,00	€ 9.000,00
Erfgoededucatie (OD 4.4.4)	€ 2.500,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00	€ 1.500,00	€ 9.734,97	€ 2.000,00
Erfgoedhaltes (OD 4.4.5)	€ 3.500,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00	€ 3.500,00	€ 3.000,00	€ 3.000,00
Sectoroverschrijdende initiatieven (OD 4.4.6)	€ 14.500,00	€ 13.500,00	€ 15.100,00	€ 13.750,00	€ 3.450,00	€ 14.500,00
Opportunities	€ 1.250,00	€ 1.250,00	€ 1.250,00	€ 1.250,00	€ 1.165,03	€ 1.250,00
D. Lokaal ondersteuningsbeleid	€ 29.500,00	€ 32.500,00	€ 29.500,00	€ 34.500,00	€ 37.500,00	€ 34.500,00
SD 4.5: CO₂ zet in op een kwaliteitsvol lokaal ondersteuningsbeleid voor cultureel erfgoed.						
Werkingsubsidies (OD 4.5.1)	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 15.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00	€ 20.000,00
Projectsubsidies (OD 4.5.3)	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00	€ 7.500,00
Lokale werking WESTHOEK verbeeldt (OD 4.5.3)	€ 5.000,00	€ 8.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 8.000,00	€ 5.000,00
Uitleendienst (OD 4.5.3)	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00
E. Overdracht	€ 78.403,55	€ 73.418,55	€ 70.933,55	€ 53.698,55	€ 38.063,55	€ 343,58
TOTAAL	€ 373.553,55	€ 381.168,55	€ 372.683,55	€ 371.098,55	€ 356.963,55	€ 326.993,58

Deze meerjarenbegroting is gebaseerd op de inkomsten en uitgaven binnen het cultureel-erfgoedconvenant 2009-2014.

8.1. INKOMSTEN

8.1.1. FINANCIËLE, PERSONELE EN LOGISTIEKE INBRENG DOOR CO₇

Financieel

De zeven gemeentebesturen engageren zich om ook tijdens de nieuwe beleidsperiode een relatief aanzienlijke financiële bijdrage te leveren voor het realiseren van de doelstellingen van CO₇, namelijk jaarlijks € 1,65 per inwoner. Dit werd bepaald in de statuten van de projectvereniging. De helft hiervan wordt voorzien voor de uitvoering van het cultureel-erfgoedconvenant, namelijk € 0,82. Dit betekent een jaarlijks bedrag van ca. € 72.500. Deze gemeentelijke bijdrage is gebaseerd op de huidige doelstellingen en organisatie van CO₇. In het geval van wegvallende en/of bijkomende taken dient deze financiering te worden herbekeken.

Wanneer de opportuniteit zich zou voordoen tijdens de beleidsperiode 2015-2020, zal CO₇ ook proberen te zoeken naar bijkomende projectsubsidies (vb. PDPO, Leader, Interreg, Provincie West-Vlaanderen, ...). In de periode 2009-2014 heeft CO₇ op die manier € 192.631,12 inkomsten gegenereerd voor de uitvoering van het cultureel-erfgoedconvenant. Gezien de algemene trend van financiële besparingen binnen de verschillende overheden, is dit een onzekere factor, waardoor deze bijkomende projectsubsidies niet zijn opgenomen in de meerjarenbegroting. De lopende projectsubsidiedossiers worden gefinaliseerd in 2014 en er is nog geen zicht op nieuwe bijkomende projectsubsidies voor de periode 2015-2020.

Personeel

Projectmatig zal Erfgoedcel CO₇ samenwerken met de andere personeelsleden van CO₇. De zeven CO₇-gemeenten zijn bereid om de cultureel-erfgoedcel verder te voorzien van alle ondersteunende ambtenaren die zij nodig heeft, bijvoorbeeld cultuurbeleidscoördinatoren, archief- en museummedewerkers, bibliothecarissen, technische diensten, administratief personeel, personeel voor grafische vormgeving, juridisch adviseur en personeelsverantwoordelijke.

Logistiek

Bij initiatieven in de gemeenten zal er ook verder actief beroep gedaan kunnen worden op hun infrastructuur (vergaderzalen, tentoonstellingsruimten, ...) en faciliteiten (verzendingen (excl. voor grote projecten), telefonie en internet, geluidsinstallatie, ICT, communicatie via gemeentelijke kanalen, ...). Ook de kosten voor de huisvesting, de loonadministratie en de kantooruitrusting nemen de gemeenten op zich.

8.1.2. WERKINGSSUBSIDIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

CO₇ vraagt voor de beleidsperiode 2015-2020 een jaarlijkse werkingssubsidie aan de Vlaamse overheid van gemiddeld € 228.041,67 om de doelstellingen, zoals geformuleerd in hoofdstuk 4, kwaliteitsvol uit te voeren. Hiervoor is het noodzakelijk dat het personeelsbestand van 3,2 VTE voor de werking van de cultureel-erfgoedcel kan behouden blijven. In hoofdstuk 4 worden de financiële en personele middelen geformuleerd per doelstelling/actie.

8.1.3. INKOMSTEN UIT ACTIVITEITEN

CO₇ genereert een beperkt deel aan inkomsten uit de eigen projectwerking. Uit sommige projecten vloeien namelijk producten voort die tegen betaling worden aangeboden, zoals bijvoorbeeld de wenskaarten of de vertelavonden (met maaltijd) in Cassel en Langemark-Poelkapelle. Deze inkomsten worden in de begroting/boekhouding ingeboekt op de kostenplaats van het betreffende project, zodat de effectieve kostprijs per project direct zichtbaar is. Daarnaast worden ook de financiële bijdragen van projectpartners (vb. 5-art, Kortemark) als inkomsten opgenomen per project. We rekenen op gemiddeld € 165 per jaar aan bankinteressen.

8.1.4. OVERDRACHT

De totale inkomsten van het cultureel-erfgoedconvenant 2009-2014 bedroegen op jaarbasis gemiddeld € 445.000, met een gemiddelde werkingssubsidie van de Vlaamse overheid van jaarlijks € 251.132,2. De besteding van het restbedrag van de middelen van de beleidsperiode 2009-2014 zal verspreid worden over de beleidsperiode 2015-2020 zodat de meerjarenbegroting evenwichtig is. Het restbedrag van de verkoop van de publicatie over de wederopbouw (€ 8.734,97) staat gereserveerd voor een educatief project dat in 2019 zal uitgewerkt worden na de 100-jarige herdenking van de Eerste Wereldoorlog.

8.2. UITGAVEN

8.2.1. ALGEMENE UITGAVEN

We voorzien een gemiddeld bedrag van € 7.500 per jaar voor algemene werkingskosten: verplaatsingen, administratie, boekhouding, verzekering, aankoop van publicaties, vorming, representatie en informatica. Het informaticamateriaal wordt afgeschreven over drie jaar, vandaar dat we vervanging van materiaal voorzien in 2016, 2018 en 2020. Enkele begrotingsposten worden pro memorie opgenomen (huisvesting, gebruik van gemeentelijke infrastructuur, kantooruitrusting, gebruik van faciliteiten van de gemeenten en loonadministratie), aangezien deze gedragen worden door de gemeenten.

8.2.2. PERSONEELUITGAVEN

CO₇ wil het huidige personeelsbestand van 3,2 VTE minimaal behouden. Wanneer er zich opportuniteiten voordoen dankzij nieuwe projectmiddelen (alternatieve financiering), zal tijdelijke tewerkstelling gebeuren in het kader van het desbetreffende project.

52 % van de werkingsmiddelen van het totale werkingsbudget zullen aangewend worden om de personeelskosten te betalen. Om deze berekening te maken werd een simulatie gemaakt door de personeelsdienst van de Stad Poperinge.

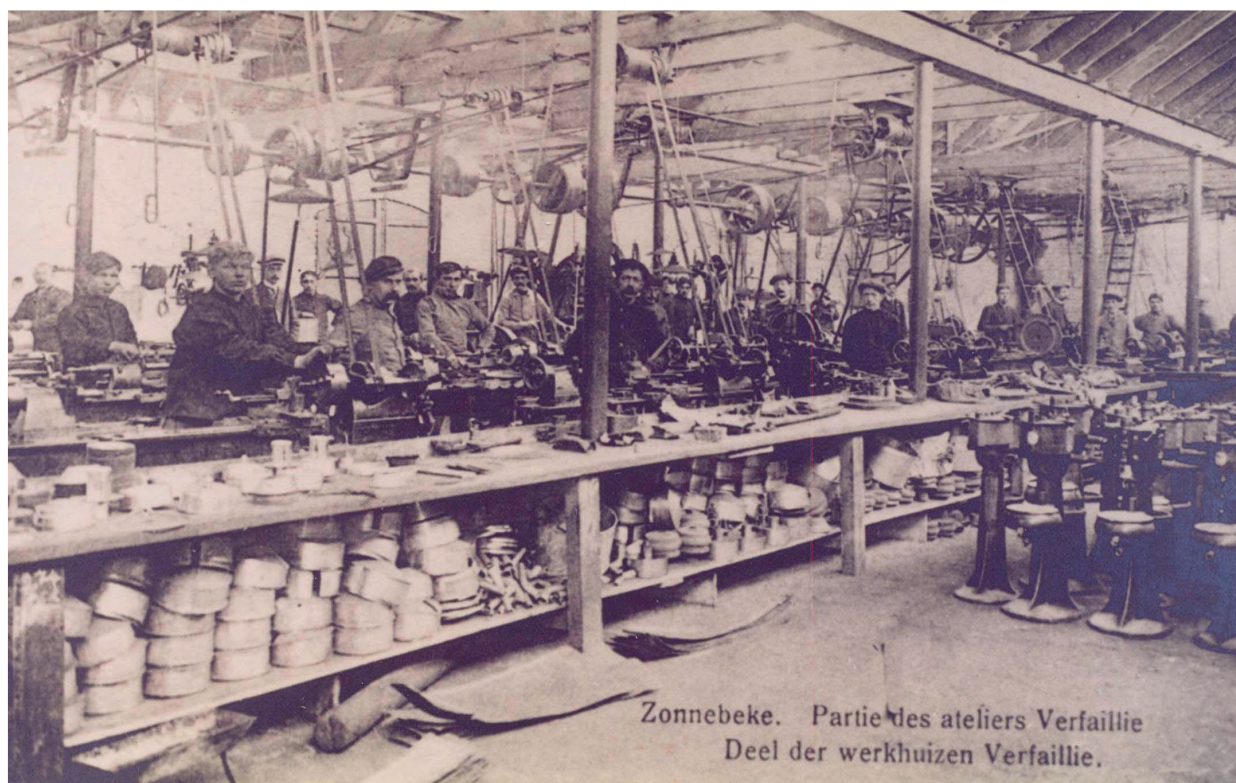
8.2.3. UITGAVEN VOOR PROJECTWERKING

Het bedrag dat we jaarlijks voor projectwerking voorzien, blijft niet over de hele convenantsperiode gelijk omdat dit gerelateerd is aan de specifieke doelstellingen en de daaraan gekoppelde acties die per werkingsjaar gerealiseerd zullen worden. In 2020 voorzien we minder werkingsmiddelen omdat dit zowel een plannings- als een afrondingsjaar is. Gemiddeld genomen worden de uitgaven voor projecten geraamd op € 78.758,33 per jaar. Een gedetailleerd overzicht per doelstelling/actie is terug te vinden in hoofdstuk 4 alsook in de tabel vooraan in dit hoofdstuk.

8.2.4. UITGAVEN VOOR LOKAAL ONDERSTEUNINGSBELEID

In hoofdstuk 5 lichten we het lokaal ondersteuningsbeleid toe. Er is zowel een financiële, inhoudelijke, promotionele als logistieke ondersteuning voorzien. Voor de financiële ondersteuning vanuit CO₇ voorzien we gemiddeld € 33.000 per jaar.

BIJLAGE 1.
REGLEMENT VAN 26 MAART 2014
VAN DE PROJECTVERENIGING CO,
VOOR DE INDELING EN STRUCTURELE
SUBSIDIËRING VAN MUSEA EN
CULTURELE ARCHIEFINSTELLINGEN
OP LOKAAL NIVEAU

Zonnebeke. Partie des ateliers Verfaillie
Deel der werkhuizen Verfaillie.

Werkhuizen Verfaillie in Zonnebeke waar ontromers en boterkannen werden gefabriceerd, 1900-1914.

Privécollectie, 'WESTHOEK verbeeldt'

ARTIKEL 1. DOELSTELLING

Overeenkomstig de bepalingen van dit reglement kan de raad van bestuur van CO₇ werkingssubsidies toekennen aan musea en culturele archiefinstellingen met een kwaliteitslabel die beantwoorden aan de criteria om te worden ingedeeld bij het lokale niveau.

ART. 2. DEFINITIES

(cfr. Cultureel-erfgoeddecreet, 6 juli 2012)

Voor de toepassing van dit reglement wordt verstaan onder:

1° Museum: een museum ontplooit een werking die past in de hedendaagse praktijk en theorie van de museologie, en beheert een collectie die bestaat uit de materiële en immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving.

2° Culturele archiefinstelling: een culturele archiefinstelling ontplooit een werking die past in de hedendaagse praktijk en theorie van de archiefwetenschap en het hedendaags documentenbeheer, en beheert een collectie cultureel erfgoed die voornamelijk tot stand komt door overdracht van archiefbestanden.

ART. 3. ONTVANKELIJKHEIDSVORWAARDEN VOOR INDELING OP HET LOKALE NIVEAU

Komen enkel in aanmerking voor een indeling bij het lokale niveau: musea en culturele archiefinstellingen gelegen op het grondgebied van de CO₇-regio, die niet onder het bevoegd gezag van het lokaal bestuur vallen en die bovendien beschikken over het door de Vlaamse overheid toegekende kwaliteitslabel.

Cultureel-erfgoedorganisaties met een Vlaamse of een regionale werking en uitstraling komen niet in aanmerking voor een indeling op lokaal niveau (cfr. Protocol van akkoord tussen de Vlaamse Regering, de Vereniging van Vlaamse Provincies en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten over de uitbouw van een complementair cultureel-erfgoedbeleid (1 januari 2011)).

ART. 4. CRITERIA VOOR INDELING BIJ HET LOKALE NIVEAU

Om de indeling bij het lokale niveau te verkrijgen en te behouden, wordt de aanvraag getoetst aan de criteria die bepaald zijn in de bijlage bij het Protocol van akkoord tussen de Vlaamse Regering, de Vereniging van Vlaamse Provincies en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten over de uitbouw van een complementair cultureel-erfgoedbeleid (1 januari 2011).

Deze criteria zijn:

1° Het museum of de culturele archiefinstelling beschikt over een collectie cultureel erfgoed die inhoudelijk of thematisch van lokaal belang is. Dat wordt beoordeeld aan de hand van:

- de beschrijving van de oorsprong, de samenstelling, de samenhang, het profiel en de waarde van de collectie cultureel erfgoed;
- de beschrijving van hoe het museum of de culturele archiefinstelling in de toekomst met de collectie zal omgaan, de visie over collectiemobiliteit en hoe het verwervings- en afstotingsbeleid daarop afgestemd worden;
- de positionering van de collectie cultureel erfgoed ten opzichte van andere relevante lokale spelers.

2° Het museum of de culturele archiefinstelling bouwt een werking uit met een lokale reikwijdte. Het museum of de culturele archiefinstelling moet zich met die werking binnen een lokale context begeven en expertise binnenbrengen in de cultureel-erfgoedgemeenschap.

3° Het museum of de culturele archiefinstelling neemt een culturele en maatschappelijke verantwoordelijkheid op zich op 'lokaal niveau'. Dit wordt beoordeeld aan de hand van:

- de taak die het museum of de culturele archiefinstelling opneemt ten opzichte van het lokale cultureel erfgoed;
- de rol die het museum of de culturele archiefinstelling speelt in het betrekken van de lokale bevolking;
- de rol die het museum of de culturele archiefinstelling opneemt ten opzichte van actoren binnen andere beleidsdomeinen, ondermeer jeugd, onderwijs, toerisme, welzijn, economie, milieu;
- de motorfunctie die het museum of de culturele archiefinstelling vervult en de rol die het speelt in lokale en bovenlokale netwerken, samenwerkingsverbanden en projecten rond ten minste één basisfunctie.

4° Het museum of de culturele archiefinstelling stelt de kennis en expertise op een actieve en receptieve manier ter beschikking van de cultureel-erfgoedgemeenschap. Dit wordt beoordeeld aan de hand van:

- voldoende kennis en expertise in verhouding tot de collectie cultureel erfgoed bezitten om de basisfuncties kwaliteitsvol uit te oefenen;
- de wijze waarop het museum of de culturele archiefinstelling zijn kennis, expertise en middelen op het vlak van de uitoefening van één of meerdere basisfuncties ter beschikking stelt van de cultureel-erfgoedgemeenschap, zowel thematisch als methodisch.

ART. 5. OVERLEGSTRUCTUUR

CO₇ zet een overlegstructuur op met als doel kennisuitwisseling waaraan alle erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties die lokaal ingedeeld zijn, actief participeren, samen met de regionaal en Vlaams ingedeelde organisaties. Ook andere professionele en vrijwillige collectiebeheerders uit de CO₇-regio kunnen aan dit overleg deelnemen.

ART. 6. AANVRAAGPROCEDURE

§1. Voor de aanvraag van de lokale indeling en de toekenning van een werkingssubsidie wordt één aanvraagdossier ingediend, dat onderstaande gegevens bevat:

- 1° Het dossier dat werd ingediend bij de Vlaamse Regering voor de toekenning van een kwaliteitslabel aan collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties;
- 2° Een kopie van het officieel schrijven vanuit de Vlaamse Regering bij het behalen van het kwaliteitslabel;
- 3° Indien van toepassing, het verslag van het Agentschap Kunsten en Erfgoed naar aanleiding van de vijfjaarlijkse evaluatie van de werking ter plekke;
- 4° Meerjarenplanning (voor de beleidsperiode) met doelstellingen, acties en begroting, inclusief het aantonen van hoe voldaan is aan artikel 4 van dit reglement.

§2. Een aanvraagdossier kan digitaal (erfgoedcel@co7.be) of op papier (Raad van bestuur van CO₇, Sint-Jacobsstraat 1, 8900 Ieper) ingediend worden, en dit ten laatste op 15 september van het jaar voorafgaand aan de mogelijke start van de lokale indeling.

§3. Erfgoedcel CO₇ stuurt een ontvangstmelding en controleert of het aanvraagdossier volledig is. De begunstigde engageert zich om binnen de maand na eventuele melding extra uitsluitel te geven bij onduidelijkheden of ontbrekende documenten.

ART. 7. BEOORDELINGSPROCEDURE

§1. Voor de behandeling van de aanvragen wordt een beoordelingscommissie opgericht. Deze commissie wordt aangesteld door de raad van bestuur van CO₇ en bestaat uit:

- drie deskundigen uit de CO₇-regio (vb. cultuurbeleidscoördinator, archivaris, conservator);
- twee externe deskundigen;
- een afgevaardigde vanuit Erfgoedcel CO₇ die het secretariaatswerk verzorgt.

§2. De raad van bestuur van CO₇ beslist over de aanvraag na gemotiveerd advies van de beoordelingscommissie.

§3. De raad van bestuur brengt de aanvrager uiterlijk op 31 januari van het jaar volgend op het jaar van de aanvraag op de hoogte van deze beslissing. De lokale indeling met hieraan verbonden werkingssubsidie gaat in op 1 februari van het jaar volgend op het jaar van de aanvraag.

ART. 8. DUUR EN BEDRAG WERKINGSSUBSIDIE

§1. Het subsidiebedrag is voorzien op € 5.000 per jaar en wordt jaarlijks geformaliseerd binnen de perken van het goedgekeurde budget op de begroting. De structurele subsidiëring loopt tot en met 31 december 2020. CO₇ sluit een samenwerkingsovereenkomst af met elke erkende collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisatie die ze lokaal indeelt.

§2. Het subsidiebedrag zal jaarlijks in twee schijven uitbetaald worden:

- een eerste schijf van 75% in de eerste jaarhelft van het jaar waarvoor de subsidie verleend wordt;
- een tweede schijf van 20% na het indienen en het aanvaard zijn van de verantwoordingsstukken zoals omschreven in artikel 9.

ART. 9. VERANTWOORDING

§1. Het lokaal ingedeeld museum of de lokaal ingedeelde culturele archiefinstelling bezorgt jaarlijks een inhoudelijk werkingsverslag en een financieel verslag. Dit wordt ingediend uiterlijk op 1 april na het jaar van het jaar waarop de subsidie betrekking heeft.

§2. Het subsidiebedrag kan worden teruggevorderd indien blijkt dat dit jaarverslag te weinig informatie verstrekt, of als de begunstigde de documenten (jaarverslag en financieel verslag) niet binnen de vastgelegde termijn bezorgt.

§3. De begunstigde engageert zich tevens om binnen de maand na eventuele melding extra uitsluitsel te geven bij onduidelijkheden of vragen verbonden aan het nazicht van het jaarverslag en financieel verslag.

Erfgoedcel CO₇ staat in voor dit nazicht. Bij problematische dossiers roept ze de beoordelingscommissie samen, om samen met hen een advies te formuleren naar de raad van bestuur van CO₇ toe.

Cultureel-erfgoedorganisaties waarvan het kwaliteitslabel wordt ingetrokken verliezen ook de lokale indeling en hieraan verbonden werkingssubsidie.

ART. 10. VERBINTENISSEN

§1. De begunstigde verbindt zich ertoe de raad van bestuur van CO₇ tijdig uit te nodigen voor elke activiteit.

§2. De begunstigde vermeldt CO₇ als subsidiërende organisatie in alle publicaties, promotiemateriaal, op alle digitale dragers en in eventuele presentaties en dit met vermelding van het logo. Het logo van CO₇ is ter beschikking via de website.

ART. 11. INWERKINGTREDING

Dit reglement treedt in werking op 1 september 2014.